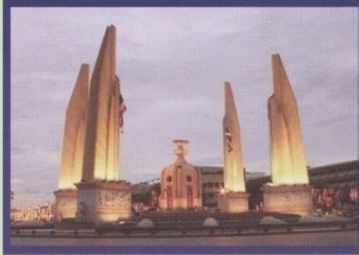




สภานิติบัญญัติแห่งชาติ



เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่าง

พระราชบัญญัติ
สหกรณ์ (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

(พลเรือเอก ศักดิ์สิทธิ์ เชิดบุญเมือง สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๓/๒๕๖๐

วันพฤหัสบดีที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๐

อ.พ.๑๐/๒๕๖๐

จัดทำโดย

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

www.senate.go.th



บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

(พลเรือเอก ศักดิ์สิทธิ์ เชิดบุญเมือง สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

ร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เสนอโดยพลเรือเอก ศักดิ์สิทธิ์ เชิดบุญเมือง สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กับคณะ ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๐ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ โดยมีหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ดังนี้

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังต่อไปนี้

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมนิยามคำว่า “สหกรณ์” เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการสหกรณ์สากลของสัมพันธภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ (THE INTERNATIONAL CO-OPERATIVES ALLIANCE : ICA) แก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “สหกรณ์”)

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมโครงสร้างของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เพื่อให้คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ สามารถดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๙)

(๓) แก้ไขเพิ่มเติมอำนาจของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ให้มีอำนาจในการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่งหรือข้อกำหนดตามอำนาจและหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ เพื่อความสะดวกและให้เกิดความคล่องตัวในการกำกับดูแลสหกรณ์หรือเรื่องอื่น ๆ และเพื่อการพัฒนาสหกรณ์ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๐)

(๔) แก้ไขเพิ่มเติมกรอบระยะเวลาเพื่อให้คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ มีการประชุมที่ชัดเจนเพื่อให้สามารถพิจารณาอนุมัติและอนุญาตในเรื่องที่สำคัญ และเพื่อให้มีหน่วยงานหลักที่จะนำนโยบายคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ไปสู่การปฏิบัติให้เป็นไปอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓)

(๕) กำหนดให้มีคณะอนุกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ของสหกรณ์ เพื่อให้การพิจารณาดำเนินการเกิดความรวดเร็วและชัดเจน และกำหนดให้คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ยังสามารถแต่งตั้งคณะอนุกรรมการอื่น ๆ ได้ตามความจำเป็น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๔)



(๖) แก้ไขเพิ่มเติมโดยกำหนดให้ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นนายทะเบียนสหกรณ์ เพื่อให้มีอำนาจสั่งการและบังคับบัญชาหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องภายในกระทรวงได้อย่างเหมาะสม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่งและวรรคสอง)

(๗) กำหนดให้นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจหน้าที่ในการฟื้นฟูสหกรณ์ที่ประสบปัญหา โดยมีต้องนำเรื่องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมและเพื่อให้การแก้ไขปัญหารวดเร็วและทันทั่วถึง ตลอดจนมีอำนาจในการที่จะเรียกบุคคลใด ๆ ซึ่งรวมถึงบุคคลภายนอกที่กระทำให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์มาให้ข้อมูลข้อเท็จจริง (เพิ่มมาตรา ๑๖ (๘/๑) (๘/๒) และแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๗)

(๘) แก้ไขเพิ่มเติมให้นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจในการฟ้องร้องบุคคลภายนอกที่ทำให้สหกรณ์เกิดความเสียหาย (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๑)

(๙) แก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำของกฎหมายให้มีความชัดเจนและไม่ให้เกิดปัญหาในการตีความกฎหมาย และแก้ไขเพิ่มเติมให้นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจในการดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสหกรณ์แทนคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ที่กระทำให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องและรักษาผลประโยชน์ของสหกรณ์ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๒ (๒) (๓))

(๑๐) แก้ไขเพิ่มเติมให้คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติมีอำนาจในการกำหนดข้อยกเว้นและคุณสมบัติของสมาชิกสหกรณ์ได้โดยไม่อยู่ภายใต้บังคับมาตรา ๓๓ (๑) และ (๒) (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๑)

(๑๑) แก้ไขเพิ่มเติมให้คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติมีอำนาจในการกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ทุกประเภท เพื่อให้สามารถเปลี่ยนแปลงวาระการดำรงตำแหน่งได้ตามความเหมาะสม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๐ วรรคสาม)

(๑๒) แก้ไขเพิ่มเติมให้คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เป็นผู้กำหนดคุณสมบัติของผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ เพื่อให้ได้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถและปราศจากการแทรกแซงของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๓)

(๑๓) แก้ไขเพิ่มเติมให้สหกรณ์ต่างประเภทสามารถรวมกันเป็นชุมนุมสหกรณ์ภายใต้กรอบของกฎหมายที่ชัดเจน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๐๑ วรรคสอง)

(๑๔) แก้ไขเพิ่มเติมโดยเปลี่ยนแปลงนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัด เพื่อให้กลุ่มเกษตรกรสามารถประสานงานระหว่างกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้อย่างเป็นระบบและเพื่อให้เกิดความสะดวกและรวดเร็ว โดยกำหนดให้สหกรณ์จังหวัดเป็นนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัด และผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์กรุงเทพมหานคร พื้นที่ ๑ และผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์กรุงเทพมหานคร พื้นที่ ๒ เป็นนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรกรุงเทพมหานครเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๑๕ แห่งร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๒๑)



เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน และมีบทบัญญัติบางประการที่ไม่ทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน สหกรณ์ขาดการเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ และการกำหนดคุณสมบัติของสมาชิกสมทบที่ไม่เหมาะสม อีกทั้งนายทะเบียนสหกรณ์ไม่มีอำนาจหน้าที่มากพอที่จะแก้ไขปัญหาของสหกรณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างทันทั่วถึง การดำเนินการกับบุคคลภายนอกที่มาก่อทำให้เกิดความเสียหายกับสหกรณ์ โดยการเปลี่ยนแปลงนายทะเบียนและแก้ไขอำนาจหน้าที่ให้นายทะเบียนสหกรณ์และคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติให้สามารถดำเนินกิจกรรมและกำหนดกรอบภารกิจของสหกรณ์ภายใต้อำนาจของกฎหมายได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีเนื้อหารวมจำนวน ๑๖ มาตรา สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

- แก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “สหกรณ์” (ร่างมาตรา ๓ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔)
- แก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (ร่างมาตรา ๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๙)
- แก้ไขเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (ร่างมาตรา ๕ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๐)
- แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการประชุมของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ อำนาจของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติในการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการอุทธรณ์ คณะอนุกรรมการพัฒนาบุคลากรสหกรณ์ คณะติดตาม กำกับการเงิน การบัญชี หรือคณะอื่น ตามความจำเป็น และการกำหนดให้ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นนายทะเบียนสหกรณ์ (ร่างมาตรา ๖ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕)
- กำหนดเพิ่มอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนสหกรณ์ (ร่างมาตรา ๗ เพิ่ม (๘/๑) และ (๘/๒) ของมาตรา ๑๖)
- แก้ไขเพิ่มเติมอำนาจของนายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ ผู้ตรวจการสหกรณ์ ผู้สอบบัญชีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย (ร่างมาตรา ๘ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๗)
- แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับอำนาจนายทะเบียนในการฟ้องร้องบุคคลภายนอกที่ทำให้สหกรณ์ได้รับความเสียหาย (ร่างมาตรา ๙ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๑)
- แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับอำนาจของนายทะเบียนสหกรณ์ในการออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ปฏิบัติการ (ร่างมาตรา ๑๐ แก้ไขเพิ่มเติม (๒) และ (๓) ของมาตรา ๒๒)
- แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ในการประกาศกำหนดประเภทของสหกรณ์และคุณสมบัติของบุคคลที่สามารถรับสมาชิกสมทบได้ (ร่างมาตรา ๑๑ แก้ไขเพิ่มเติมวรรคหนึ่งของมาตรา ๔๑)

ร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(พลเรือเอก ศักดิ์สิทธิ์ เชิดบุญเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นผู้เสนอ)

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
เสนอโดยพลเรือเอก ศักดิ์สิทธิ์ เชิดบุญเมือง สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กับคณะ ต่อประธาน
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๐ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตาม
บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

เอกสารประกอบการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในราชการ
วงงานนิติบัญญัติ โดยมุ่งเน้นสารประโยชน์ในเชิงอ้างอิงเบื้องต้น เพื่อประกอบการพิจารณา
ของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
มีนาคม ๒๕๖๐

เอกสารประกอบการพิจารณา

จัดทำโดย

นายบท ผาสุข	รองเลขาธิการวุฒิสภา
นายทศพร แยมวงษ์	ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
นายสุชาติ พันทองคำ	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานกฎหมาย ๒
นางสาวปรางทิพย์ หวังสมนึก	นิติกรชำนาญการ
นางสาวจิตรگان เจริญตระกูล	วิทยากรปฏิบัติการ
นางสิริกันย์ ส่องแสง	เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส
นางสาวรัตติกาล น้อยนวม	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
นายพัลลภ วงศ์พานิช	เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลชำนาญงาน

กลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมาย โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๙๖

ผลิตโดย

กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑ - ๔๒

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ท่านสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และผู้สนใจที่มีความประสงค์หรือต้องการที่จะศึกษาเอกสารประกอบการพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติเป็นการล่วงหน้าก่อนวันประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับเอกสารประกอบ
การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้จากเว็บไซต์วุฒิสภา www.senate.go.th

หรือขอรับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้ที่ศูนย์บริการข้อมูลกฎหมาย วุฒิสภา อาคารรัฐสภา ๒ ชั้น ๑
หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๕

สารบัญ

หน้า

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ	ก
ส่วนที่ ๑ ความเป็นมาและสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (พลเรือเอก ศักดิ์สิทธิ์ เชิดบุญเมือง สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)	๑
ส่วนที่ ๒ ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ (เฉพาะมาตราที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่มีการแก้ไข) กับร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	๑๑
ส่วนที่ ๓ ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (พลเรือเอก ศักดิ์สิทธิ์ เชิดบุญเมือง สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)	
- บทความเรื่องระบบสหกรณ์ ทางเลือกที่ดีกว่าทั้งทุนนิยมและสังคมนิยม แบบวางแผนจากส่วนกลาง	-๑-
- องค์ประกอบของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (คพช.)	-๖-
- บทบาท ภารกิจ หน้าที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์	-๘-
- กองทุนพัฒนาสหกรณ์คว่ำรางวัลทุนหมุนเวียนดีเด่นประจำปี ๒๕๕๙	-๓๑-
- จำนวนสหกรณ์และสมาชิกสหกรณ์ในประเทศไทย และข้อมูลกองทุนพัฒนาสหกรณ์	-๓๓-
- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยการกำหนดอำนาจหน้าที่ให้เกษตรกร และสหกรณ์จังหวัดในฐานะนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๙	-๔๐-
- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙	-๔๓-
- คำสั่งคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ที่ ๓/๒๕๕๙ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาเรื่องข้ออุทธรณ์	-๔๙-
ภาคผนวก	
- พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒	(๑)

- ร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(พลเรือเอก ศักดิ์สิทธิ์ เขิตบุญเมือง สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
กับคณะ เป็นผู้เสนอ) (๓๕)
- บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(พลเรือเอก ศักดิ์สิทธิ์ เขิตบุญเมือง สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
กับคณะ เป็นผู้เสนอ) (๔๗)

ส่วนที่ ๑

ความเป็นมาและสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

(พลเรือเอก ศักดิ์สิทธิ์ เขิตบุญเมือง
สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)



**ความเป็นมาและสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..)**

พ.ศ.

**(พลเรือเอก ศักดิ์สิทธิ์ เชิดบุญเมือง สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
กับคณะ เป็นผู้เสนอ)**

ความเป็นมาของร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เสนอโดยพลเรือเอก ศักดิ์สิทธิ์ เชิดบุญเมือง สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กับคณะ ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๐ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

๑. หลักการและเหตุผล

๑.๑ หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังต่อไปนี้

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมนิยามคำว่า “สหกรณ์” เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการสหกรณ์สากลของสัมพันธภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ (THE INTERNATIONAL CO-OPERATIVES ALLIANCE : ICA) แก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “สหกรณ์”)

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมโครงสร้างของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เพื่อให้คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ สามารถดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๙)

(๓) แก้ไขเพิ่มเติมอำนาจของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ให้มีอำนาจในการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่งหรือข้อกำหนดตามอำนาจและหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ เพื่อความสะดวกและให้เกิดความคล่องตัวในการกำกับดูแลสหกรณ์หรือเรื่องอื่น ๆ และเพื่อการพัฒนาสหกรณ์ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๐)

(๔) แก้ไขเพิ่มเติมกรอบระยะเวลาเพื่อให้คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ มีการประชุมที่ชัดเจนเพื่อให้สามารถพิจารณาอนุมัติและอนุญาตในเรื่องที่สำคัญ และเพื่อให้มีหน่วยงานหลักที่จะนำนโยบายของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ไปสู่การปฏิบัติให้เป็นไปอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓)

ร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(พลเรือเอก ศักดิ์สิทธิ์ เชิดบุญเมือง สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)



(๕) กำหนดให้มีคณะอนุกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ของสหกรณ์เพื่อให้การพิจารณาดำเนินการเกิดความรวดเร็วและชัดเจน และกำหนดให้คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติยังสามารถแต่งตั้งคณะอนุกรรมการอื่น ๆ ได้ตามความจำเป็น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๔)

(๖) แก้ไขเพิ่มเติมโดยกำหนดให้ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นนายทะเบียนสหกรณ์ เพื่อให้มีอำนาจสั่งการและบังคับบัญชาหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องภายในกระทรวงได้อย่างเหมาะสม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่งและวรรคสอง)

(๗) กำหนดให้นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจหน้าที่ในการฟื้นฟูสหกรณ์ที่ประสบปัญหา โดยมีต้องนำเรื่องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมและเพื่อให้การแก้ไขปัญหารวดเร็วและทันทั่วถึงตลอดจนมีอำนาจในการที่จะเรียกบุคคลใด ๆ ซึ่งรวมถึงบุคคลภายนอกที่กระทำให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์มาให้ข้อมูลข้อเท็จจริง (เพิ่มมาตรา ๑๖ (๘/๑) (๘/๒) และแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๗)

(๘) แก้ไขเพิ่มเติมให้นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจในการฟ้องร้องบุคคลภายนอกที่ทำให้สหกรณ์เกิดความเสียหาย (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๑)

(๙) แก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำของกฎหมายให้มีความชัดเจนและเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการตีความกฎหมาย และแก้ไขเพิ่มเติมให้นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจในการดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสหกรณ์แทนคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ที่กระทำให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องและรักษาผลประโยชน์ของสหกรณ์ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๒ (๒) (๓))

(๑๐) แก้ไขเพิ่มเติมให้คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติมีอำนาจในการกำหนดข้อยกเว้นและคุณสมบัติของสมาชิกสมทบได้โดยไม่อยู่ภายใต้บังคับมาตรา ๓๓ (๑) และ (๒) (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๑)

(๑๑) แก้ไขเพิ่มเติมให้คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติมีอำนาจในการกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ทุกประเภทเพื่อให้สามารถเปลี่ยนแปลงวาระการดำรงตำแหน่งได้ตามความเหมาะสม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๐ วรรคสาม)

(๑๒) แก้ไขเพิ่มเติมให้คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เป็นผู้กำหนดคุณสมบัติของผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ เพื่อให้ได้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถและปราศจากการแทรกแซงของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๓)

(๑๓) แก้ไขเพิ่มเติมให้สหกรณ์ต่างประเภทสามารถรวมกันเป็นชุมนุมสหกรณ์ภายใต้กรอบของกฎหมายที่ชัดเจน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๐๑ วรรคสอง)

(๑๔) แก้ไขเพิ่มเติมโดยเปลี่ยนแปลงนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัด เพื่อให้กลุ่มเกษตรกรสามารถประสานงานระหว่างกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้อย่างเป็นระบบและเพื่อให้เกิดความสะดวกและรวดเร็ว โดยกำหนดให้สหกรณ์จังหวัดเป็นนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัด และผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์กรุงเทพมหานคร พื้นที่ ๑ และผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์กรุงเทพมหานคร พื้นที่ ๒ เป็นนายทะเบียน



กลุ่มเกษตรกรกรุงเทพมหานครเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๑๕ แห่งร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๒๑)

๑.๒ เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน และมีบทบัญญัติบางประการที่ไม่ทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน สหกรณ์ขาดการเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ และการกำหนดคุณสมบัติของสมาชิกสมทบที่ไม่เหมาะสม อีกทั้งนายทะเบียนสหกรณ์ไม่มีอำนาจหน้าที่มากพอที่จะแก้ไขปัญหาของสหกรณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างทันทั่วถึง การดำเนินการกับบุคคลภายนอกที่มาก่อให้เกิดความเสียหายกับสหกรณ์ โดยการเปลี่ยนแปลงนายทะเบียนและแก้ไขอำนาจหน้าที่ให้นายทะเบียนสหกรณ์และคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติให้สามารถดำเนินกิจกรรมและกำหนดกรอบภารกิจของสหกรณ์ภายใต้อำนาจของกฎหมายได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๑)

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

๓. คำปรารภ

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์

๔. วันใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๒)

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

๕. บทรักษาการตามพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๑๖)

มาตรา ๑๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

๖. เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ

๖.๑ แก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “สหกรณ์” (ร่างมาตรา ๓ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔)

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในบทนิยามคำว่า “สหกรณ์” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“สหกรณ์” หมายความว่า องค์การอิสระของบุคคล ซึ่งรวมกันด้วยความสมัครใจ เพื่อสนองความต้องการและมุ่งหมายร่วมกันทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม โดยการดำเนินการที่เป็นเจ้าของร่วมกัน และได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้”

ร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(พลเรือเอก ศักดิ์สิทธิ์ เกตุบุญเมือง สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)



**๖.๒ แก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ
(ร่างมาตรา ๔ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๙)**

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๙ ให้มีคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ประกอบด้วย รัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ผู้อำนวยการสำนักงานประมงไทย ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ประธานกรรมการสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ประธานกรรมการสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ประธานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ประธานกรรมการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ผู้แทนสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นกรรมการดำเนินการ ประธานกรรมการดำเนินการชุมนุมสหกรณ์ระดับประเทศประเภทละหนึ่งคน เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกินห้าคน โดยคัดเลือกจากผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นที่ประจักษ์ในด้านกฎหมาย ด้านการบัญชี ด้านการเงิน ด้านการตลาด และด้านการสหกรณ์เป็นกรรมการ ทั้งนี้ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ

ให้อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ เป็นกรรมการและเลขานุการ ผู้อำนวยการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

**๖.๓ แก้ไขเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ
(ร่างมาตรา ๕ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๐)**

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๐ คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในเรื่องนโยบายและแนวทางในการพัฒนาการสหกรณ์ให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ รวมถึงการออกกฎกระทรวงและประกาศตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ และพิจารณาเรื่องอื่นใดที่เกี่ยวกับสหกรณ์ตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

(๒) กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการสหกรณ์ให้สอดคล้องกับระยะเวลาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ



(๓) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขและแนวปฏิบัติในการกำกับ ส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล รวมทั้งการร่วมมือกับภาคเอกชนให้มีส่วนในการพัฒนาการสหกรณ์

(๔) กำหนดแนวทางในการประสานงานระหว่างส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือภาคเอกชน เพื่อให้การส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสหกรณ์

(๕) พิจารณาแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น ตลอดจนข้อขัดข้องที่ทำให้นโยบาย และแผนการพัฒนาการสหกรณ์ไม่อาจบรรลุเป้าหมาย

(๖) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่มอบหมาย

(๗) ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่งหรือข้อกำหนดตามอำนาจและหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

(๘) มีอำนาจและหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้”

๖.๔ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการประชุมของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ อำนาจของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติในการแต่งตั้งคณะกรรมการอุทธรณ์ คณะอนุกรรมการพัฒนาบุคลากรสหกรณ์ คณะติดตาม กำกับการเงิน การบัญชี หรือคณะอื่น ตามความจำเป็น และการกำหนดให้ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นนายทะเบียนสหกรณ์ (ร่างมาตรา ๖ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕)

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๓ ให้คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ มีการประชุมกันตามภารกิจ แต่ต้องมีการประชุมกันทุก ๆ สามเดือนเป็นอย่างน้อย การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมครั้งใดถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ในกรณีที่ประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ในกรณีที่ประธานออกเสียงชี้ขาด ต้องให้มีบันทึกเหตุผลทั้งสองฝ่ายไว้ด้วย

ให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ



มาตรา ๑๔ ให้คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติแต่งตั้งคณะกรรมการ
อุทธรณ์ คณะอนุกรรมการพัฒนาบุคลากรสหกรณ์ คณะติดตาม กำกับการเงิน การบัญชี
หรือคณะอื่นตามความจำเป็น โดยคำนึงถึงความเชี่ยวชาญในแต่ละด้าน เพื่อพิจารณาหรือ
กระทำการใด ๆ ตามที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติมอบหมายก็ได้

การประชุมของคณะอนุกรรมการตามวรรคหนึ่งให้นำมาตรา ๑๓ มาใช้บังคับ
โดยอนุโลม

คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง
และการดำเนินงานอื่นของคณะอนุกรรมการให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์
แห่งชาติประกาศกำหนด

มาตรา ๑๕ ให้ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นนายทะเบียนสหกรณ์
ให้นายทะเบียนสหกรณ์แต่งตั้งข้าราชการที่เกี่ยวข้องเป็นรองนายทะเบียนสหกรณ์
ไม่เกินสองคน มีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่นายทะเบียนสหกรณ์
มอบหมาย

การแต่งตั้งตามวรรคสองให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

**๖.๕ กำหนดเพิ่มอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนสหกรณ์ (ร่างมาตรา ๗ เพิ่ม (๘/๑)
และ (๘/๒) ของมาตรา ๑๖)**

มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๘/๑) และ (๘/๒) ของมาตรา ๑๖ แห่ง
พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒

“(๘/๑) มีคำสั่งให้สหกรณ์จัดทำแผนฟื้นฟูสหกรณ์

(๘/๒) สั่งให้บุคคลใด ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องมาชี้แจงข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับ
การดำเนินการของสหกรณ์”

**๖.๖ แก้ไขเพิ่มเติมอำนาจของนายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์
ผู้ตรวจการสหกรณ์ ผู้สอบบัญชีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย
(ร่างมาตรา ๘ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๗)**

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒
และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๗ นายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ ผู้ตรวจการสหกรณ์
ผู้สอบบัญชีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมายมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือ
ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ผู้ตรวจสอบกิจการ ผู้จัดการ เจ้าหน้าที่ สมาชิกของสหกรณ์
หรือบุคคลใด ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับสหกรณ์มาชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกิจการของสหกรณ์ หรือให้ส่ง
เอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงาน หรือรายงานการประชุมของสหกรณ์ได้”



๖.๗ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับอำนาจนายทะเบียนในการฟ้องร้องบุคคลภายนอกที่ทำให้ สหกรณ์ได้รับความเสียหาย (ร่างมาตรา ๙ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๑)

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๑ ในกรณีที่กรรมการ ผู้จัดการ เจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ หรือบุคคลใด ๆ ทำให้สหกรณ์เสียหาย ถ้าสหกรณ์ไม่ร้องทุกข์หรือฟ้องคดีให้นายทะเบียนสหกรณ์หรือ รอนายทะเบียนสหกรณ์ร้องทุกข์หรือฟ้องคดีแทนสหกรณ์ได้และให้พนักงานอัยการรับว่าต่างให้ สหกรณ์ โดยให้สหกรณ์เป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการร้องทุกข์ ฟ้องคดีหรือการว่าต่างแก่นายทะเบียนสหกรณ์ รอนายทะเบียนสหกรณ์ หรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี”

๖.๘ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับอำนาจของนายทะเบียนสหกรณ์ในการออกคำสั่งเป็นหนังสือ ให้ปฏิบัติการ (ร่างมาตรา ๑๐ แก้ไขเพิ่มเติม (๒) และ (๓) ของมาตรา ๒๒)

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความใน (๒) และ (๓) ของมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติ สหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๒) ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ระงับการปฏิบัติในส่วนที่เป็นเหตุให้เกิด ข้อบกพร่องหรือเสื่อมเสียผลประโยชน์ของสมาชิกหรือสหกรณ์

(๓) ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์หยุดปฏิบัติหน้าที่เป็นการชั่วคราว และให้นายทะเบียนสหกรณ์แต่งตั้งบุคคลอื่นดำเนินการแทนคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ตามที่เห็นสมควรโดยให้ถือว่าคำสั่งดังกล่าวเป็นมติที่ประชุมใหญ่เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องหรือเสื่อมเสีย ผลประโยชน์ของสหกรณ์หรือสมาชิคนั้นให้แล้วเสร็จและดำเนินกิจการตามปกติโดยเร็ว”

๖.๙ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ในการประกาศกำหนดประเภทของสหกรณ์และคุณสมบัติของบุคคลที่สามารถรับสมาชิกสมทบได้ (ร่างมาตรา ๑๑ แก้ไขเพิ่มเติมวรรคหนึ่งของมาตรา ๔๑)

มาตรา ๑๑ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติ สหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๑ ให้คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติประกาศกำหนดประเภท ของสหกรณ์และคุณสมบัติของบุคคลที่สามารถรับสมาชิกสมทบได้โดยไม่อยู่ภายใต้บังคับมาตรา ๓๓ (๑) และ (๒)”

๖.๑๐ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อจำกัดของการได้รับเลือกตั้งอีกของกรรมการดำเนินการ สหกรณ์ซึ่งพ้นจากตำแหน่ง (ร่างมาตรา ๑๒ แก้ไขเพิ่มเติมวรรคสามของมาตรา ๕๐)

มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในวรรคสามของมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน



“กรรมการดำเนินการสหกรณ์ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับเลือกตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกันหรือตามที่คณะกรรมการกำหนด”

๖.๑๑ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับอำนาจของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ในการประกาศกำหนดเกี่ยวกับจำนวนผู้ตรวจสอบกิจการ คุณสมบัติ วิธีการรับสมัคร และการพ้นจากการเป็นผู้ตรวจสอบกิจการ ตลอดจนสิทธิและหน้าที่ (ร่างมาตรา ๑๓ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๓)

มาตรา ๑๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๓ ให้สหกรณ์มีผู้ตรวจสอบกิจการ ซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิก หรือบุคคลภายนอกเพื่อดำเนินการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์แล้วทำรายงานเสนอต่อที่ประชุมใหญ่

จำนวนผู้ตรวจสอบกิจการตามวรรคหนึ่ง คุณสมบัติ วิธีการรับสมัครและการพ้นจากการเป็นผู้ตรวจสอบกิจการ ตลอดจนสิทธิและหน้าที่ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติประกาศกำหนด

ลักษณะต้องห้ามของผู้ตรวจสอบกิจการให้นำความในมาตรา ๕๒ มาบังคับใช้โดยอนุโลม”

๖.๑๒ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับชุมนุมสหกรณ์ระดับภูมิภาคหรือระดับประเทศ (ร่างมาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมวรรคสองของมาตรา ๑๐๑)

มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๑๐๑ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ชุมนุมสหกรณ์ใดจะมีฐานะเป็นชุมนุมสหกรณ์ระดับภูมิภาคหรือระดับประเทศ จะต้องตั้งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่บรรดาสหกรณ์ในภูมิภาคหรือทั่วประเทศ ที่เป็นสหกรณ์ประเภทเดียวกัน หรือต่างประเภทที่ประสงค์จะเชื่อมโยงเครือข่ายประกอบธุรกิจ การผลิต การค้า เกษตรกรรม อุตสาหกรรมหรือบริการอย่างเดียวกัน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติกำหนด”

๖.๑๓ แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัด และนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรกรุงเทพมหานคร (ร่างมาตรา ๑๕ แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๒๑)

มาตรา ๑๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๒๑ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๒๑ ให้นายทะเบียนสหกรณ์เป็นนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกร และมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และมีรองนายทะเบียนสหกรณ์เป็นผู้ช่วย มีอำนาจหน้าที่ตามที่นายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย



ให้สหกรณ์จังหวัด เป็นนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดที่กลุ่มเกษตรกร
ตั้งอยู่ และมีอำนาจหน้าที่ตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดโดยประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษา

สำหรับกรุงเทพมหานครให้ผู้อำนวยความสะดวกสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์กรุงเทพมหานคร
พื้นที่ ๑ และผู้อำนวยความสะดวกสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์กรุงเทพมหานคร พื้นที่ ๒ เป็นนายทะเบียน
กลุ่มเกษตรกรกรุงเทพมหานคร”

ส่วนที่ ๒

ตารางเปรียบเทียบ

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒

(เฉพาะมาตราที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่มีการแก้ไข)

กับร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ตารางเปรียบเทียบระหว่าง

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ กับร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ของคณะกรรมการพิจารณาการศึกษาด้านสหกรณ์และอื่น ๆ ในคณะกรรมการและสหกรณ์ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒	ร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผล
<p>มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้</p> <p>“สหกรณ์” หมายความว่า คณะบุคคล ซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้</p>	<p>มาตรา ๓ ให้อยกเลิกความในบทนิยามคำว่า “สหกรณ์” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“สหกรณ์” หมายความว่า องค์การอิสระของบุคคล ซึ่งรวมกันด้วยความสมัครใจ เพื่อสนองความต้องการและมุ่งหมายร่วมกันทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม โดยการค้าเงินกิจการที่เป็นเจ้าของร่วมกัน และได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้”</p>	<p>เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการสากลของ สัมพันธภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ (THE INTERNATIONAL CO-OPERATIVES ALLIANCE : ICA) ที่ว่า Co-operative is an autonomous association of persons united voluntarily to meet their common economic, social, and cultural needs and aspirations through a jointly-owned and democratically-controlled enterprise (ICA- Statement on the Co-operative Identity, September 1995)</p>
<p>มาตรา ๙ ให้มีคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ประกอบด้วย รัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงและสหกรณ์เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวง</p>	<p>มาตรา ๙ ให้มีคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ประกอบด้วย รัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงและสหกรณ์ เป็นรองประธานกรรมการ</p>	<p>- เพื่อให้กับคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ สามารถดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ อีกทั้งยังกำหนด ให้มีผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแนะและแสดงความคิดเห็นในด้าน ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์</p>

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒	ร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผล
<p>การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เลขาธิการ คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ ผู้อำนวยการ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ผู้จัดการใหญ่ธนาคาร เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ประธาน กรรมการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ผู้แทน สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นกรรมการ ดำเนินการ ประธานกรรมการดำเนินการชุมนุม สหกรณ์ระดับประเทศประเภทละหนึ่งคน ประธาน คณะกรรมการกลางกลุ่มเกษตรกรระดับประเทศ หนึ่งคน เป็นกรรมการโดยตำแหน่งและ ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกินห้าคน เป็นกรรมการ</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง ของมนุษย์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงดิจิทัล เพื่อเศรษฐกิจและสังคม เลขาธิการคณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อธิบดี กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ผู้อำนวยการ สำนักงบประมาณ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจ การคลัง ประธานกรรมการสภาหอการค้า แห่งประเทศไทย ประธานกรรมการ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ประธาน สภาเกษตรกรแห่งชาติ ผู้จัดการธนาคาร เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ประธาน กรรมการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ผู้แทนสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นกรรมการดำเนินการ ประธานกรรมการดำเนินการชุมนุมสหกรณ์ ระดับประเทศประเภทละหนึ่งคน เป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง ไม่เกินห้าคน โดยคัดเลือกจากผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเป็นที่ประจักษ์ในด้านกฎหมาย ด้านการบัญชี ด้านการเงิน ด้านการตลาด และ</p>	

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒	ร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผล
<p>ให้อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์เป็นกรรมการและเลขานุการ ผู้อำนวยการสำนักบริหารการทะเบียนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ ผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง</p> <p>ให้คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ซึ่งเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง คัดเลือกผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเป็นที่ประจักษ์ด้านการบริหารสหกรณ์</p>	<p>ด้านการสหกรณ์เป็นกรรมการ ทั้งนี้ ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ</p> <p>ให้อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ เป็นกรรมการและเลขานุการ ผู้อำนวยการสำนักบริหารการทะเบียนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”</p>	
<p>มาตรา ๑๐ คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี ในเรื่องนโยบายและแนวทางในการพัฒนาการสหกรณ์ให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ</p>	<p>มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๐ คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี ในเรื่องนโยบายและแนวทางในการพัฒนาการสหกรณ์ให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ รวมถึงการออกกฎกระทรวง และประกาศตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ และพิจารณาเรื่องอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์</p>	<p>- เพื่อให้อำนาจคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ สามารถออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่งหรือข้อกำหนดตามอำนาจและหน้าที่ ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ เพื่อความสะดวก คล่องตัวในการกำกับดูแลสหกรณ์หรือเรื่องอื่น ๆ และพัฒนาสหกรณ์ให้เป็นที่ไปตามมาตรฐานสากล</p>

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒	ร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผล
<p>(๒) กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการสหกรณ์ ให้สอดคล้องกับระยะเวลาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ</p> <p>(๓) กำหนดแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนการขยายธุรกิจและกิจกรรมของสหกรณ์ รวมทั้งการร่วมมือกับภาคเอกชนในส่วนในการพัฒนาการสหกรณ์</p> <p>(๔) กำหนดแนวทางในการประสานงานระหว่างส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือภาคเอกชน เพื่อให้การส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสหกรณ์</p> <p>(๕) พิจารณาแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนข้อขัดข้องที่ทำให้นโยบายและการพัฒนาการสหกรณ์ไม่อาจบรรลุเป้าหมาย</p> <p>(๖) พิจารณาเรื่องอื่นใดที่เกี่ยวกับสหกรณ์ตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย</p> <p>(๗) มีอำนาจและหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้</p>	<p>ตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย</p> <p>(๒) กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการสหกรณ์ให้สอดคล้องกับระยะเวลาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ</p> <p>(๓) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และแนวปฏิบัติในการกำกับ ส่งเสริม และพัฒนา สหกรณ์ให้เป็นไปตามตราฐานสากล รวมทั้งการร่วมมือกับภาคเอกชนในส่วนในการพัฒนาการสหกรณ์</p> <p>(๔) กำหนดแนวทางในการประสานงานระหว่างส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือภาคเอกชน เพื่อให้การส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสหกรณ์</p> <p>(๕) พิจารณาแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น ตลอดจนข้อขัดข้องที่ทำให้นโยบายและการพัฒนาการสหกรณ์ไม่อาจบรรลุเป้าหมาย</p> <p>(๖) แต่งตั้งคณะกรรมการ</p> <p>(๗) ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่งหรือข้อกำหนดตามอำนาจและหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้</p>	

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒	ร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (๘) มีอำนาจและหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้	เหตุผล
<p>มาตรา ๑๓ การประชุมคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม</p> <p>ในการประชุมครั้งใดถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม</p> <p>ในกรณีที่ประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม</p> <p>การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน</p>	<p>มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๓ ให้คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ มีการประชุมกันตามภารกิจ แต่ต้องมีการประชุมกันทุก ๆ สามเดือนเป็นอย่างน้อย การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม</p> <p>ในการประชุมครั้งใดถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม</p> <p>ในกรณีที่ประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม</p> <p>การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน</p>	<p>- เนื่องจากที่ผ่านมาเรื่องสำคัญที่ควรจะได้รับ การอนุมัติและอนุญาตเกิดความล่าช้า จึงต้อง กำหนดให้คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์ แห่งชาติต้องมีการประชุมกันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ประสิทธิภาพต่อการปฏิบัติงาน ตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้</p> <p>- เพื่อให้นโยบาย มติ และรายละเอียดต่าง ๆ ของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ มีผู้รับผิดชอบต่อการนำไปปฏิบัติอย่างชัดเจน</p> <p>- เพื่อให้การพิจารณาอุทธรณ์ของสหกรณ์ มีความรวดเร็วและเกิดความชัดเจน</p> <p>- หากมีความจำเป็นในอนาคต คณะกรรมการ พัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติก็สามารถตั้ง อนุกรรมการที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านนั้น ๆ ได้ตามความเหมาะสม</p> <p>- ที่ผ่านมาได้มีการกำหนดคุณสมบัติและลักษณะ ต้องห้ามของคณะกรรมการไว้ชัดเจน</p> <p>- เพื่อให้นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจสั่งการ และบังคับบัญชาหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในกระทรวงฯ ได้อย่างเหมาะสม เนื่องจาก</p>

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒	ร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผล
<p>ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด</p> <p>ในกรณีที่ประธานออกเสียงชี้ขาด ต้องให้มีบันทึกเหตุผลทั้งสองฝ่ายไว้ด้วย</p> <p>มาตรา ๑๔ คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติตามที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติมอบหมายก็ได้</p> <p>การประชุมของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่งให้นำมาตรา ๑๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p>	<p>ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด</p> <p>ในกรณีที่ประธานออกเสียงชี้ขาด ต้องให้มีบันทึกเหตุผลทั้งสองฝ่ายไว้ด้วย</p> <p>ให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ</p> <p>มาตรา ๑๔ ให้คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติแต่งตั้งคณะกรรมการอนุกรรมการสหกรณ์ คณะติดตามพัฒนาบุคลากรสหกรณ์ คณะอื่นตามความจำเป็นการเงิน การบัญชี หรือคณะอื่นตามความจำเป็นโดยคำนึงถึงความเชี่ยวชาญในแต่ละด้าน</p> <p>เพื่อพิจารณาหรือกระทำการใด ๆ ตามที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติมอบหมายก็ได้</p> <p>การประชุมของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่งให้นำมาตรา ๑๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม</p> <p>วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และการดำเนินงานอื่นของคณะกรรมการ</p> <p>ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์</p>	<p>มีหลายหน่วยงานที่กำกับดูแลสหกรณ์ ภายใต้กำกับของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ เพื่อให้การแก้ไขปัญหาหรือการดำเนินกิจการของสหกรณ์ดำเนินการไปได้อย่างรวดเร็ว เหมาะสมและทันที่</p> <p>ข้อสังเกต</p> <p>- มาตรา ๑๕ วรรคสอง แก้ไขเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๑๕ วรรคสาม ซึ่งในทางปฏิบัติ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จะต้องแต่งตั้งอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์และอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์เป็นรองนายทะเบียน</p>

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒	ร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผล
<p>มาตรา ๑๕ ให้อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ เป็นนายทะเบียนสหกรณ์</p> <p>ให้นายทะเบียนสหกรณ์แต่งตั้งข้าราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่าเป็นรองนายทะเบียนสหกรณ์ มีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้</p> <p>หรือตามที่นายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย</p> <p>การแต่งตั้งตามวรรคสองให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา</p>	<p>แห่งชาติประกาศกำหนด</p> <p>มาตรา ๑๕ ให้ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นนายทะเบียนสหกรณ์</p> <p>ให้นายทะเบียนสหกรณ์แต่งตั้งข้าราชการที่เกี่ยวข้องเป็นรองนายทะเบียนสหกรณ์ ไม่เกินสองคน มีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่นายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย</p> <p>การแต่งตั้งตามวรรคสองให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา”</p>	
<p>มาตรา ๑๖ ให้นายทะเบียนสหกรณ์ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) รับผิดชอบส่งเสริม ช่วยเหลือ แนะนำ และกำกับดูแลสหกรณ์ให้เป็นไปตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น</p> <p>(๒) กำหนดระบบบัญชีและมาตรฐานการสอบบัญชีตลอดจนสมุดและแบบรายงาน</p>	<p>มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๘/๑) ของมาตรา ๑๖</p> <p>แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒</p>	<p>- (๘/๑) เพื่อเพิ่มอำนาจให้กับนายทะเบียนสหกรณ์ ในการฟื้นฟูสหกรณ์ที่ประสบปัญหา โดยมีต้อง นำเรื่องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมและเพื่อให้การแก้ไขปัญหาเป็นไปได้อย่างรวดเร็วและทัน่วงทีก่อนที่สหกรณ์จะประสบปัญหา จนยากเกินเยียวยาแก้ไข</p> <p>- (๘/๒) เป็นการเพิ่มอำนาจให้กับนายทะเบียนสหกรณ์ในการที่จะเรียกบุคคลใด ๆ ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกเข้ามาให้ข้อมูลข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง ซึ่งตามกฎหมายเดิมเมื่อสหกรณ์</p>

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๒	ร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผล
<p>ต่าง ๆ ที่สหกรณ์ต้องยื่นต่อนายทะเบียนสหกรณ์ รวมทั้งแบบพิมพ์อื่น ๆ ที่ต้องใช้ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>(๓) แต่งตั้งผู้สอบบัญชี ผู้ตรวจการสหกรณ์ และผู้ชำระบัญชี</p> <p>(๔) ออกคำสั่งให้มีการตรวจสอบ หรือ ใต้วงเกี่ยวกับการจัดตั้ง การดำเนินงาน หรือ ฐานะการเงินของสหกรณ์</p> <p>(๕) สั่งให้ระงับการดำเนินงานทั้งหมดหรือ บางส่วนของสหกรณ์ หรือให้เลิกสหกรณ์ ถ้าเห็นว่า สหกรณ์กระทำการ หรือเร่งด่วนกระทำการ อันอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์หรือ สมาชิก</p> <p>(๖) ถอนชื่อสหกรณ์ออกจากทะเบียน สหกรณ์</p> <p>(๗) จัดทำรายงานประจำปีแยกตาม ประเภทสหกรณ์เสนอต่อคณะกรรมการพัฒนา การสหกรณ์แห่งชาติ</p> <p>(๘) ออกระเบียบหรือคำสั่งเพื่อให้มีการ ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้และเพื่อประโยชน์ ในการดำเนินกิจการของสหกรณ์</p>		<p>ประสบปัญหาการค้าเป็นกิจการ โดยบุคคลภายนอกเข้ามากระทำให้เกิด ความเสียหาย แต่นายทะเบียนสหกรณ์ไม่สามารถ เรียกบุคคลภายนอกเข้ามาให้ข้อมูลกับ นายทะเบียนสหกรณ์ได้</p>

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒	ร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผล
<p>(๙) กระทำการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนสหกรณ์ หรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย บรรดาอำนาจของนายทะเบียนสหกรณ์ ในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติหรือ การดำเนินการอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้ นายทะเบียนสหกรณ์อาจมอบอำนาจให้ รองนายทะเบียนสหกรณ์ ผู้ตรวจการสหกรณ์ พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์ มอบหมายให้ปฏิบัติการแทนได้</p> <p>การมอบอำนาจตามวรรคสองให้ประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา</p>	<p>“(๘/๑) มีคำสั่งให้สหกรณ์จัดทำ แผนฟื้นฟูสหกรณ์ (๘/๒) สั่งให้บุคคลใด ๆ ซึ่งเกี่ยวข้อง มาชี้แจงข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการ ของสหกรณ์”</p>	
<p>มาตรา ๑๗ นายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ ผู้ตรวจการสหกรณ์</p>	<p>มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>มาตรา ๑๗ นายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ ผู้ตรวจการสหกรณ์</p>	<p>- นอกจากนายทะเบียนสหกรณ์จะมีอำนาจ ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้บริหารสหกรณ์หรือ สมาชิกสหกรณ์มาชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกิจการ ของสหกรณ์แล้ว ยังให้อำนาจนายทะเบียนสหกรณ์ เรียกบุคคลใด ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับสหกรณ์มาชี้แจง</p>

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒	ร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผล
<p>ผู้สอบบัญชีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ผู้ตรวจสอบกิจการ ผู้จัดการ เจ้าหน้าที่หรือเชิญสมาชิกของสหกรณ์มาชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกิจการของสหกรณ์ หรือให้ส่งเอกสารหรือสำเนาเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงานหรือรายงานการประชุมของสหกรณ์ได้</p> <p>มาตรา ๒๑ ในกรณีที่มีการ</p> <p>ผู้จัดการ หรือเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ ทำให้สหกรณ์เสียหาย ถ้าสหกรณ์ไม่ร้องฟ้องคดี</p> <p>ให้นายทะเบียนสหกรณ์หรือรองนายทะเบียนสหกรณ์ร้องทุกข้อหรือฟ้องคดีแทนสหกรณ์</p> <p>ได้และให้พนักงานอัยการรับว่าต่างให้สหกรณ์ โดยให้สหกรณ์เป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการร้องทุกข้อ ฟ้องคดีหรือการว่าต่างแก่นายทะเบียนสหกรณ์ รอนนายทะเบียนสหกรณ์หรือพนักงานอัยการแล้วแต่กรณี</p>	<p>ผู้สอบบัญชีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้คณะกรรมการดำเนินการ เจ้าหน้าที่ สมาชิกของสหกรณ์ หรือบุคคลใด ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับสหกรณ์มาชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกิจการของสหกรณ์ หรือให้ส่งเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงาน หรือรายงานการประชุมของสหกรณ์ได้</p> <p>มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็นแทน</p> <p>“มาตรา ๒๑ ในกรณีที่มีการ</p> <p>ผู้จัดการ เจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ หรือบุคคลใด ๆ ทำให้สหกรณ์เสียหาย ถ้าสหกรณ์ไม่ร้องทุกข้อหรือฟ้องคดีให้นายทะเบียนสหกรณ์หรือรองนายทะเบียนสหกรณ์ร้องทุกข้อหรือฟ้องคดีแทนสหกรณ์ได้และให้พนักงานอัยการรับว่าต่างให้สหกรณ์ โดยให้สหกรณ์เป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการร้องทุกข้อ ฟ้องคดีหรือการว่าต่างแก่นายทะเบียนสหกรณ์ รอนนายทะเบียนสหกรณ์หรือพนักงานอัยการแล้วแต่กรณี”</p>	<p>ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้</p> <p>- เพื่อเพิ่มอำนาจให้กับนายทะเบียนในการฟ้องร้องบุคคลภายนอกที่ทำให้สหกรณ์ได้รับความเสียหาย</p>

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒	ร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผล
<p>มาตรา ๒๒ ในกรณีนี้ที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์กระทำการ หรืองดเว้นกระทำการในการปฏิบัติหน้าที่ของตน จนทำให้เสื่อมเสียผลประโยชน์ของสหกรณ์หรือสมาชิก หรือสหกรณ์มีข้อบกพร่องเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี หรือกิจการหรือฐานะการเงิน ตามรายงานการสอบบัญชีหรือตามรายงานการตรวจสอบ ให้นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ปฏิบัติการดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์แก้ไขข้อบกพร่องตามวิธีการและระยะเวลาที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด</p> <p>(๒) ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ระงับการปฏิบัติบางส่วนที่เป็นเหตุให้เกิดข้อบกพร่องหรือเสื่อมเสียผลประโยชน์ของสมาชิก หรือสหกรณ์</p> <p>(๓) ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์หยุดปฏิบัติหน้าที่เป็นการชั่วคราว เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องนั้นให้แล้วเสร็จตามวิธีการ</p>	<p>มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความใน (๒) และ (๓) ของมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“(๒) ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ระงับการปฏิบัติในส่วนที่เป็นเหตุให้เกิดข้อบกพร่องหรือเสื่อมเสียผลประโยชน์ของสมาชิกหรือสหกรณ์</p> <p>(๓) ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์หยุดปฏิบัติหน้าที่เป็นการชั่วคราว และให้นายทะเบียนสหกรณ์แต่งตั้งบุคคลอื่น</p>	<p>- มาตรา ๒๒ (๒) เพื่อให้ถ้อยคำของกฎหมายมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น</p> <p>- มาตรา ๒๒ (๓) เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์สั่งให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์หยุดปฏิบัติหน้าที่เป็นการชั่วคราว เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องนั้น ให้นายทะเบียนสหกรณ์สามารถแต่งตั้งบุคคลอื่น ดำเนินการแทนคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ตามที่เห็นสมควรโดยให้ถือว่าคำสั่งดังกล่าว เป็นมติที่ประชุมผู้ถือหุ้น</p>

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒	ร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผล
<p>และภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด</p> <p>(๔) ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์พ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ หรือให้กรรมการซึ่งเกี่ยวข้องกับการณ์พ้นจากตำแหน่งกรรมการ</p>	<p>ดำเนินการแทนคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ตามความเห็นสมควรโดยให้ถือว่าคำสั่งดังกล่าวเป็นมติที่ประชุมใหญ่เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องหรือเสื่อมเสียผลประโยชน์ของสหกรณ์หรือสมาชิกนั้นให้แล้วเสร็จและดำเนินการตามปกติโดยเร็ว”</p>	
<p>มาตรา ๔๑ ให้นายทะเบียนสหกรณ์ประกาศกำหนดประเภทของสหกรณ์ที่สามารถรับสมาชิกสหกรณ์ได้</p> <p>คุณสมบัติ วิธีรับสมัคร และการขาดจากสมาชิกภาพ ตลอดจนสิทธิและหน้าที่ของสมาชิก สมทบให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ</p> <p>ห้ามมิให้สหกรณ์ให้สิทธิแก่สมาชิกสหกรณ์ในการนับชื่อของสมาชิกสหกรณ์เข้าเป็นองค์ประชุม ในการประชุมใหญ่ การออกเสียงในเรื่องใด ๆ หรือ</p>	<p>มาตรา ๑๑ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๔๑ ให้คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติประกาศกำหนดประเภทของสหกรณ์และคุณสมบัติของบุคคลที่สามารถรับสมาชิกสหกรณ์ได้โดยไม่อยู่ภายใต้บังคับมาตรา ๓๓ (๑) และ (๒)”</p>	<p>- เพื่อให้คณะกรรมการพัฒนาสหกรณ์แห่งชาติสามารถกำหนดคุณสมบัติและข้อกำหนดสมาชิกสหกรณ์ได้ อาทิ การกำหนดให้สมาชิกสหกรณ์อาจจะต้องบรรลุนิติภาวะเพื่อให้เยาวชนนักเรียน นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ปรัชญาอุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์เพื่อให้ได้สหกรณ์และสมาชิกสหกรณ์ที่ดีในอนาคต</p> <p>- ทั้งนี้ ได้กำหนดให้คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เป็นผู้กำหนดคุณสมบัติสมาชิกสหกรณ์แทนนายทะเบียนจากเดิมนายทะเบียนเป็นผู้กำหนด ซึ่งจะสามารถป้องกันการมีผลประโยชน์ทับซ้อนได้ดีกว่าการดำเนินการโดยบุคคลคนเดียว</p>

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นการดำเนินการ	ร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผล
<p>มาตรา ๕๐ ให้สหกรณ์มีคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ประกอบด้วย ประธานกรรมการหนึ่งคนและกรรมการอื่นอีกไม่เกินสิบสี่คนซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิก คณะกรรมการดำเนินการดำเนินการสหกรณ์ มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีนับแต่วันเลือกตั้ง ในวาระเริ่มแรกเมื่อครบหนึ่งปีนับแต่วันเลือกตั้ง ให้กรรมการดำเนินการสหกรณ์ออกจากตำแหน่งเป็นจำนวนหนึ่งในสองของกรรมการดำเนินการสหกรณ์ทั้งหมด โดยวิธีจับฉลาก และให้ถือว่าเป็นการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ</p> <p>กรรมการดำเนินการสหกรณ์ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับเลือกตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน</p> <p>ในกรณีที่มีการเลือกตั้งกรรมการดำเนินการสหกรณ์แทนตำแหน่งที่ว่างให้กรรมการดำเนินการสหกรณ์ที่ได้รับเลือกตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ที่ตนแทน</p>	<p>มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในวรรคสามของมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“กรรมการดำเนินการสหกรณ์ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับเลือกตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกันหรือตามที่คณะกรรมการกำหนด”</p>	<p>- เป็นการให้อำนาจคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ในการกำหนดข้อยกเว้นวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์บางประเภท เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นและเหมาะสม</p>

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒	ร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผล
<p>มาตรา ๕๓ ให้สหกรณ์มีผู้ตรวจสอบกิจการ ซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิกหรือบุคคลภายนอกเพื่อดำเนินการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์แล้วทำรายงานเสนอต่อที่ประชุมใหญ่</p> <p>จำนวนผู้ตรวจสอบกิจการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด</p>	<p>มาตรา ๑๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๕๓ ให้สหกรณ์มีผู้ตรวจสอบกิจการ ซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิกหรือบุคคลภายนอกเพื่อดำเนินการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์แล้วทำรายงานเสนอต่อที่ประชุมใหญ่</p> <p>จำนวนผู้ตรวจสอบกิจการตามวรรคหนึ่ง คุณสมบัติ วิธีการรับสมัครและการพ้นจากการเป็นผู้ตรวจสอบกิจการ ตลอดจนสิทธิและหน้าที่ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติประกาศกำหนด”</p> <p>ลักษณะต้องห้ามของผู้ตรวจสอบกิจการให้นำความในมาตรา ๕๒ มาบังคับใช้โดยอนุโลม”</p>	<p>- เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณสมบัติของผู้ตรวจสอบกิจการในการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ และเพื่อให้ผู้ตรวจสอบกิจการสามารถอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติอย่างใกล้ชิด</p>
<p>มาตรา ๑๐๑ สหกรณ์ตั้งแต่ห้าสหกรณ์ขึ้นไปที่ประสงค์จะร่วมกันดำเนินกิจการ เพื่อให้เกิดประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ที่เข้าร่วมกันนั้น อาจรวมกันจัดตั้งเป็นชุมนุมสหกรณ์ได้</p>	<p>มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๑๐๑ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p>	<p>- เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการจัดตั้งหรือรวมกันของสหกรณ์ต่างประเภทสามารถรวมกันเป็นชุมนุมสหกรณ์ได้ ทั้งนี้ เพื่อให้สหกรณ์ต่าง ๆ เชื่อมโยงกันได้อย่างเป็นระบบ</p>

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒	ร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผล
<p>ชุมนุมสหกรณ์ใดจะมีฐานะเป็นชุมนุมสหกรณ์ระดับภูมิภาคหรือระดับประเทศจะต้องตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกหรืออำนวยความสะดวกในภูมิภาคหรือทั่วประเทศ บรรดาสหกรณ์ในภูมิภาคหรือทั่วประเทศที่เป็นสหกรณ์ประเภทเดียวกัน หรือต่างประเภทที่ประสงค์จะเชื่อมโยงเครือข่ายประกอบธุรกิจการผลิต การค้า อุตสาหกรรม หรือบริการอย่างเดียวกัน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ กำหนด</p>	<p>“ชุมนุมสหกรณ์ใดจะมีฐานะเป็นชุมนุมสหกรณ์ระดับภูมิภาคหรือระดับประเทศ จะต้องตั้งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวก บรรดาสหกรณ์ในภูมิภาคหรือทั่วประเทศที่เป็นสหกรณ์ประเภทเดียวกัน หรือต่างประเภทที่ประสงค์จะเชื่อมโยงเครือข่ายประกอบธุรกิจการผลิต การค้า เกษตรกรรม อุตสาหกรรมหรือบริการอย่างเดียวกัน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ กำหนด”</p>	
<p>มาตรา ๑๒๑ ให้นายทะเบียนสหกรณ์ เป็นนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกร และมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และมีรองนายทะเบียนสหกรณ์เป็นผู้ช่วย มีอำนาจหน้าที่ตามที่ตามีนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย</p> <p>ให้เกษตรกรและสหกรณ์จังหวัด เป็นนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัด ที่กลุ่มเกษตรกรตั้งอยู่ และมีอำนาจหน้าที่</p>	<p>มาตรา ๑๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๒๑ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๑๒๑ ให้นายทะเบียนสหกรณ์ เป็นนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรและมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และมีรองนายทะเบียนสหกรณ์เป็นผู้ช่วย มีอำนาจหน้าที่ตามที่นายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย</p> <p>ให้สหกรณ์จังหวัด เป็นนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดที่กลุ่มเกษตรกรตั้งอยู่ และมีอำนาจหน้าที่ตามระเบียบ</p>	<p>- มาตรา ๑๒๑ วรรคสอง เนื่องจากเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปฏิบัติหน้าที่ภายใต้สังกัดสำนักปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งที่ผ่านมา มีความล่าช้าในการประสานงานระหว่างหน่วยงาน อันเนื่องมาจากปัญหาและข้อจำกัดระหว่างหน่วยงานราชการ จึงสมควรให้สหกรณ์จังหวัด เป็นนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัด แทนเกษตรและสหกรณ์จังหวัด</p> <p>- มาตรา ๑๒๑ วรรคสาม เพื่อให้กลุ่มเกษตรกร สามารถประสานงานระหว่างกรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้อย่างเป็นระบบและเพื่อให้เกิดความสะดวก และรวดเร็ว โดยกำหนดให้สหกรณ์จังหวัดเป็น</p>

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒	ร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผล
<p>ตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา</p> <p>สำหรับกรุงเทพมหานครให้นายทะเบียน สหกรณ์เป็นนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกร กรุงเทพมหานคร</p>	<p>ที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดโดยประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา</p> <p>สำหรับกรุงเทพมหานคร</p> <p>ให้ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์ กรุงเทพมหานคร พื้นที่ ๑ และผู้อำนวยการ สำนักงานส่งเสริมสหกรณ์กรุงเทพมหานคร พื้นที่ ๒ เป็นนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกร กรุงเทพมหานคร”</p>	<p>นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดและ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์ กรุงเทพมหานคร พื้นที่ ๑ และผู้อำนวยการ สำนักงานส่งเสริมสหกรณ์กรุงเทพมหานคร พื้นที่ ๒ เป็นนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรกรุงเทพมหานคร และเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๑๕ แห่งร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.</p>

ส่วนที่ ๓

ข้อมูลประกอบการพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

(พลเรือเอก คักดีสิทธิ์ เขิตบุญเมือง
สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

บทความเรื่องระบบสหกรณ์ ทางเลือกที่ดีกว่าทั้งทุนนิยม และสังคมนิยมแบบวางแผนจากส่วนกลาง*

สหกรณ์ หมายถึง “สมาคมที่เป็นอิสระของกลุ่มคนที่สมัครใจเข้ามาเป็นสมาชิก เพื่อสนองความต้องการและเป้าหมายทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของพวกเขา โดยการเป็นเจ้าของร่วมกันและดำเนินการบริการแบบประชาธิปไตย” คำว่า สหกรณ์จึงมีความหมายกว้างกว่า สหกรณ์ เกษตร สหกรณ์ออมทรัพย์ ฯลฯ ที่จดทะเบียนภายใต้การดูแลของกระทรวง คือ ยังหมายรวมถึง กลุ่มต่าง ๆ อย่าง กลุ่มเหมืองปาย กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ เครดิตยูเนียน ธนาคารข้าว ธนาคารควาย และชื่อของกลุ่มองค์กรทางเศรษฐกิจของประชาชนอื่น ๆ ที่ไม่ได้ใช้คำว่า สหกรณ์นำหน้า

ระบบสหกรณ์ดีกว่าทุนนิยม ในแง่ที่ว่าสมาชิกเป็นทั้งเจ้าของและผู้ซื้อบริการ จึงลดการเอาเปรียบหากำไรเกินควรของนายทุนพ่อค้าคนกลางไปได้ และเป็นระบบบริหารที่เป็นประชาธิปไตยมากกว่าระบบการถือหุ้นในบริษัทภายใต้ระบบทุนนิยม เนื่องจากสมาชิกสหกรณ์แต่ละคนมีเสียงในที่ประชุมใหญ่เท่ากัน ไม่ว่าใครจะถือหุ้นมากหรือน้อย การปันผลกำไรของสหกรณ์ก็ไม่ได้จ่ายตามสัดส่วนการถือหุ้นเท่านั้น แต่ยังจ่ายตามกิจกรรมที่สมาชิกดำเนินการกับสหกรณ์ รวมทั้งสหกรณ์หลายแห่งยังจ่ายเงินปันผลกำไรส่วนหนึ่งให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชนด้วย

ระบบสหกรณ์ดีกว่าสังคมนิยมแบบวางแผนจากส่วนกลาง คือ เป็นองค์กรขนาดกะทัดรัดที่มีระบบบริหารแบบประชาธิปไตย มีความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ สมาชิกตรวจสอบดูแลความโปร่งใสในการบริหารของคณะกรรมการที่มาจากการเลือกตั้งได้ง่ายกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับระบบสังคมนิยมแบบวางแผนจากส่วนกลาง ซึ่งเป็นระบบข้าราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่มีขนาดใหญ่ มีลักษณะสายบังคับบัญชา ขณะที่ระบบสหกรณ์ การเป็นสมาชิกโดยสมัครใจ เป็นประชาธิปไตยแบบสมาชิกมีส่วนร่วม ที่สมาชิกมีความรู้สึกมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียโดยตรง

อย่างไรก็ตาม สหกรณ์จะพัฒนาได้มากน้อยแค่ไหนก็ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่ว่า สหกรณ์จะต้องมีสมาชิกและคณะกรรมการที่เข้าใจอุดมการณ์สหกรณ์ และมีการจัดระบบบริหารที่โปร่งใสและมีประสิทธิภาพ

ด้วยที่สหกรณ์ในประเทศไทยพัฒนาได้จำกัดเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศพัฒนาอุตสาหกรรมและประเทศละตินอเมริกาบางประเทศ เกิดจากหลายปัจจัย เช่น

๑. สหกรณ์ของไทยอยู่ภายใต้ระบอบราชการ ไม่ได้เป็นอิสระอย่างแท้จริง และรัฐบาลไม่ได้มีนโยบายส่งเสริมให้สหกรณ์เติบโตไปมากกว่าที่เป็นอยู่ เพราะแนวคิดชนชั้นนำในประเทศไทยเป็นแนวคิดแบบเจ้าขุนมูลนายที่ติดจารีตประเพณีเดิม

๒. กฎหมายที่เป็นข้อจำกัด ทำให้สหกรณ์ทำกิจกรรมหลายอย่างไม่ได้ เช่น ตั้งเป็นธนาคารไม่ได้ให้คนอื่นนอกจากสมาชิก ฝากเงิน กู้เงินไม่ได้ ฯลฯ สหกรณ์ในประเทศไทยได้รับสิทธิพิเศษน้อยและแข่งขันกับระบบพ่อค่านายทุนได้ยาก

๓. การพัฒนาการบริหารจัดการองค์กรสหกรณ์เองก็ยังมีข้อจำกัด เช่น สมาชิกไม่ได้มีอุดมการณ์และร่วมมือกันดูแลพัฒนาสหกรณ์อย่างจริงจัง มีการทุจริตโดยผู้บริหารเกิดขึ้นบ้าง หรือบริหารไม่เก่ง

* ที่มา : บทความจากชมรมศึกษาผลงานของรองศาสตราจารย์วิทยากร เชียงกูล
สืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์ <https://witayakornclub.wordpress.com>
ข้อมูล ณ วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

การกล่อมทางความคิดทางสังคมของประชาชนผ่านระบบการศึกษา สื่อมวลชนและการเมืองมักเน้นแต่แนวคิดแบบยกย่องเจ้าขุนมูลนาย และระบบทุนนิยมที่เน้นการแข่งขันหากำไรส่วนตัวมากกว่าการทำกิจกรรมรวมกลุ่มเพื่อหาประโยชน์ร่วมกัน ทำให้อุตสาหกรรมสหกรณ์ไม่ได้พัฒนาอย่างเข้มแข็ง

๔. กลุ่มนักคิด นักกิจกรรม สังคมนิยม รวมทั้งนักวิชาการหัวก้าวหน้าของไทย ไม่ได้สนใจเรื่องของสหกรณ์ เพราะมองว่าเป็นส่วนหนึ่งของระบบราชการหรือระบบทุนนิยม ทั้ง ๆ ที่สหกรณ์ในประเทศอื่น ๆ เป็นอิสระและเป็นทางเลือกที่ต่างไปจากทุนนิยม ทำให้ผู้มีการศึกษา ปัญญาชนไม่เข้ามาช่วยพัฒนาขบวนการสหกรณ์มากเหมือนในประเทศอื่น

สหกรณ์ในต่างประเทศที่เขาเติบโตได้เพราะภาคประชาชนเข้มแข็งและสหกรณ์เป็นอิสระจากรัฐบาล โดยที่รัฐบาลอาจให้ความช่วยเหลือในด้านการออกกฎหมาย การส่งเสริมช่วยเหลือให้สหกรณ์มีต้นทุนต่ำพอที่จะแข่งขันกับพ่อค้านายทุนได้ ช่วยเหลือด้านการให้การศึกษาเรื่องสหกรณ์และการบริหารจัดการ และมีกองทุนหมุนเวียนให้สหกรณ์ตั้งใหม่กู้ยืมไปดำเนินการโดยคิดดอกเบี้ยต่ำ แต่รัฐบาลจะไม่เข้ามาควบคุมสหกรณ์แบบเข้มงวดเหมือนเป็นส่วนหนึ่งของราชการแบบของไทย ทำให้สหกรณ์ไทยเติบโตได้ช้ากว่าประเทศอื่น สมาชิกและผู้บริหารสหกรณ์ของไทยบางส่วนก็หวงพิงแต่รัฐบาลทำให้ชาวสหกรณ์ไทยไม่เรียนรู้ที่จะเติบโตด้วยลำแข้งของตัวเองเหมือนชาวสหกรณ์ในประเทศพัฒนาอุตสาหกรรม และในละตินอเมริกาสหกรณ์ในประเทศที่เคยเป็นสังคมนิยม เช่น โขเวียตรูสเซีย ยุโรปตะวันออก ก็มีปัญหาติดในระบบราชการคล้ายกับไทย เมื่อประเทศสังคมนิยมเปลี่ยนมาเป็นทุนนิยมและคิดจะแปรรูปรัฐวิสาหกิจและสหกรณ์ให้เป็นบริษัทเอกชน ได้มีชาวสหกรณ์บางส่วนไม่เห็นด้วยและเสนอให้แปรรูปเป็นสหกรณ์ที่ยังเป็นของสมาชิกอยู่ แต่เป็นอิสระจากรัฐบาลกลาง ปรากฏว่าสหกรณ์รูปแบบใหม่ที่เป็นอิสระในประเทศเหล่านี้บริหารได้ดีกว่าสหกรณ์ภายใต้รัฐบาลสังคมนิยมแบบเก่า และสหกรณ์แบบใหม่สามารถทำประโยชน์ให้สมาชิกและชุมชนได้ดีกว่าการแปรรูปเป็นบริษัทเอกชน

สหกรณ์ที่ประสบความสำเร็จในประเทศไทยมักจะเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์การเกษตรบางแห่ง ซึ่งกิจกรรมราวครึ่งหนึ่งของสหกรณ์การเกษตรของไทยก็เป็นธุรกิจออมทรัพย์และให้เงินกู้ เพราะเป็นรูปแบบที่เข้าใจง่ายและบริหารได้ง่าย สมาชิกได้ประโยชน์สูงกว่าการไปกู้เงินซื้อหุ้น หรือฝากเงินที่ธนาคารพาณิชย์ เพราะระบบสหกรณ์เท่ากับเป็นการตัดคนกลางออกไป สหกรณ์มีกำไรก็ยังปันผลให้แก่สมาชิก

สหกรณ์ออมทรัพย์ในประเทศอื่น ๆ เติบโตกว่าของไทยมาก ในยุโรป สหกรณ์การเกษตรและสหกรณ์ออมทรัพย์มีการพัฒนาเป็นธนาคารสหกรณ์ขนาดใหญ่ เช่น ธนาคาร RABO BANK ในเนเธอร์แลนด์ ธนาคาร CREDIT AGRICOLE ในฝรั่งเศส ธนาคาร DG ในเยอรมัน นอกจากนี้สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ผู้บริโภคน สหกรณ์คณงาน สหกรณ์ประกันภัย สหกรณ์อเนกประสงค์ก็เติบโตมากทั้งในญี่ปุ่น สวีเดน สเปน อิตาลีและประเทศอื่น ๆ ชุมชนสหกรณ์ขนาดใหญ่ที่มีเครือข่ายสหกรณ์หลายร้อยหรือหลายพันแห่งในญี่ปุ่นและยุโรป มีพนักงานและสมาชิกที่เป็นเจ้าของสหกรณ์เครือข่ายละ ๗-๘ หมื่นคน และมียอดรวมธุรกิจปีละหลายหมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ

ระบบสหกรณ์เป็นองค์กรธุรกิจสมัยใหม่ที่สามารถเข้าไปแทนที่องค์กรธุรกิจเอกชนแบบทุนนิยมและแบบรัฐวิสาหกิจได้ในหลายสาขามาก ประเทศที่พัฒนาทุนนิยมสูงมักมีทั้งสหกรณ์การผลิต สหกรณ์การบริการ สหกรณ์ที่มีคณงานเป็นเจ้าของ สหกรณ์ผู้ให้บริการ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์การประมง

สหกรณ์ทำไวน์ สหกรณ์ให้บริการการรักษาพยาบาล การซ่อมแซมดูแลบ้าน การจัดงานศพ รถโดยสาร รถแท็กซี่ การท่องเที่ยว เทคโนโลยีสารสนเทศ ฯลฯ เดิมนั้นควบคู่ไปกับภาคธุรกิจเอกชน

สหกรณ์มีตั้งแต่ขนาดเล็ก ๕-๑๐ คน จนถึงขนาดใหญ่มีสมาชิกเป็นแสนเป็นล้าน และมีพนักงาน (ที่เป็นสมาชิก/ เจ้าของด้วย) หลายพันหลายหมื่นคน คนสวีเดน ๓ ใน ๕ คนเป็นสมาชิกสหกรณ์ และสหกรณ์มีส่วนเป็นส่วนเป็นสินค้าของผู้บริโภค ๑๙%

ในสหรัฐอเมริกา ยุโรป ญี่ปุ่น ฯลฯ สหกรณ์การเกษตรเข้มแข็งมาก การผลิตนมในสวีเดนอยู่ในระบบสหกรณ์ ๙๙% ในประเทศยุโรปอื่นอีก ๘ ประเทศ และสหรัฐอเมริกา การผลิตนมในระบบสหกรณ์มีส่วนการตลาดมากกว่า ๗๐% ในแต่ละประเทศ การเก็บเกี่ยวข้าว ๙๕% ในญี่ปุ่นอยู่ในระบบสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรในต่างประเทศ ทำกิจกรรมได้หลากหลาย เช่น ขายปัจจัยการผลิตให้สมาชิก (เพราะการรวมกันซื้อทำให้มีอำนาจต่อรองการซื้อมากกว่าต่างคนต่างซื้อ) ให้บริการการผลิต การคลังสินค้า การขนส่ง การประกัน การแปรรูปอาหาร การขายสินค้าเกษตรที่อยู่ในระบบสหกรณ์ เป็นสัดส่วนสูง มีทั้งข้าว เป็ด ไก่ ผัก ผลไม้ ถั่วเหลือง ฝ้าย กาแฟ การประมง ทั้งในประเทศพัฒนา อุตสาหกรรมและประเทศพัฒนาอุตสาหกรรมใหม่ เช่น เกาหลีใต้ บราซิล สหกรณ์การเกษตรในประเทศพัฒนาอุตสาหกรรมมีกระทั่งธนาคารของตัวเองซึ่งให้บริการอื่น ๆ เช่น การประกันภัย การรับส่งเงิน ไปต่างเมืองหรือต่างประเทศด้วย

สหกรณ์ผู้บริโภค สหกรณ์ค้าส่ง ค้าปลีก ก็มีสัดส่วนที่สำคัญ ในยุโรป ญี่ปุ่น และประเทศอื่น ๆ เช่น ในญี่ปุ่น คริวเรือนชาวญี่ปุ่น ๑ ใน ๕ เป็นสมาชิกสหกรณ์ค้าปลีกในท้องถิ่น นอกจากสหกรณ์ จะช่วยลดพ่อค้าคนกลางแล้ว สหกรณ์ยังสามารถดูแลเรื่องคุณภาพ ความปลอดภัย การไม่ทำลาย สภาพแวดล้อม ไม่เอาเปรียบผู้ผลิต ได้ดีกว่าธุรกิจเอกชนในระบบทุนนิยมด้วย เพราะสหกรณ์เป็นเจ้าของโดยสมาชิกในชุมชน จึงสนใจผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่และชุมชนมากกว่านายทุนเอกชน ซึ่งสนใจแต่ผลกำไรส่วนตัว และเป็นคนที่อยู่นอกชุมชน หรือแม้แต่เป็นนายทุนต่างชาติ

สหกรณ์เพื่อที่อยู่อาศัย มีบทบาทสำคัญในการช่วยให้คนจนในเมืองในหลายประเทศมีที่อยู่อาศัย จะเป็นแบบผ่อนซื้อหรือเช่าก็แล้วแต่ ระบบสหกรณ์สามารถทำให้ประชาชนมีทางเลือกที่ดีกว่าระบบ นายทุนเอกชน เพราะไม่ต้องไปแบ่งปันผลกำไรให้บริษัทเอกชน ทำให้ราคาต่ำลง และประชาชนสามารถ ผ่อนส่งระยะยาวได้ ในสหรัฐอเมริกา และแคนาดามีสหกรณ์หอพักนักศึกษา ช่วยให้นักศึกษามีที่พักที่เหมาะสม และได้เรียนรู้ประสบการณ์การทำงานเป็นกลุ่ม

แม้แต่สาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ก็มีการบริหารจัดการในรูปสหกรณ์ สาธารณูปโภค ทั้งในสหรัฐอเมริกา ยุโรป ละตินอเมริกาและที่อื่น ๆ ระบบสหกรณ์สามารถให้บริการ สาธารณูปโภคได้ดีกว่าระบบรัฐวิสาหกิจและบริษัทเอกชน เพราะรัฐวิสาหกิจมักมีปัญหาด้านการขาด ประสิทธิภาพและฉ้อฉล ขณะที่บริษัทเอกชนมุ่งหากำไรของเจ้าของที่เป็นเอกชนมากไป

ประเทศไทยได้แต่ถกเถียงกันว่า จะแปรรูปรัฐวิสาหกิจเป็นเอกชนดีหรือไม่ดี น่าจะคิดถึง ทางเลือกที่ ๓ คือ แปรรูปรัฐวิสาหกิจให้เป็นสหกรณ์ โดยให้พนักงานผู้บริการและผู้ใช้บริการเข้ามา ถือหุ้นร่วมกัน เลือกตั้งคณะผู้บริหารนโยบาย และให้คณะผู้บริหารนโยบายไปจ้างผู้บริหารมืออาชีพ มาดำเนินการ ในประเทศอื่น ๆ สหกรณ์สาธารณูปโภคเป็นทางเลือกที่มีประสิทธิภาพกว่า และเป็นธรรม กับประชาชนมากกว่ารัฐวิสาหกิจและเอกชน

ในเวเนซุเอลา บราซิล อาร์เจนตินา โบลิเวีย เปรู ที่พรรคการเมืองฝ่ายก้าวหน้าได้รับเลือกเป็นรัฐบาล มีการพัฒนาระบบสหกรณ์อย่างคึกคักมาก เช่น รัฐบาลเวเนซุเอลาสนับสนุนในแง่การออกกฎหมายช่วยสหกรณ์ การจัดตั้งกองทุนให้กู้ยืม การจัดการศึกษาอบรมวิชาการ บริหารจัดการสหกรณ์ ให้บัณฑิตใหม่และประชาชนที่ต้องการจัดตั้งสหกรณ์ รัฐบาลส่งเสริมให้ประชาชนร่วมกันขอจัดตั้งสหกรณ์ได้ง่าย สมาชิกสหกรณ์เลือกผู้บริหารและควบคุมดูแลกันเอง มีการแปรรูปโรงงานของธุรกิจเอกชนที่เผชิญปัญหาหนี้เสีย หยุดดำเนินการ หรือทำท่าจะไม่รอดให้เป็นระบบสหกรณ์ โดยคนงานเข้าไปถือหุ้นและบริหารเอง รัฐบาลให้กู้ยืมดอกเบี้ยต่ำและปลอดดอกเบี้ยในปีแรก ๆ เพื่อฟื้นฟูกิจการใหม่ ปรากฏว่าระบบสหกรณ์ที่คนงานเป็นเจ้าของสามารถฟื้นฟูกิจการและดำเนินได้ดีกว่าบริษัทเอกชน เพราะคนงานเมื่อเป็นเจ้าของเอง รู้สึกว่าเป็นของเขา ถ้าเขาตั้งใจทำงานให้ดี สหกรณ์มีกำไร เขาก็จะได้รับปันผลมากขึ้น ทำให้พวกเขาตั้งใจทำงาน การทุจริตรั่วไหลลดน้อยลง

ระบบสหกรณ์จึงมีข้อได้เปรียบระบบธุรกิจเอกชน ถ้าสมาชิกเอาจริง จุดมุ่งหมายหลักของโรงงานแบบสหกรณ์คือ ช่วยให้คนงานมีงานทำ ซึ่งเป็นผลดีต่อเศรษฐกิจโดยรวม เป็นแนวคิดที่ต่างไปจากระบบทุนนิยมที่สนใจแต่การหากำไรของเจ้าของทุน

สหกรณ์เป็นรูปแบบการบริหารแบบกระจายอำนาจและทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพกว่าระบบสังคมนิยมแบบวางแผนจากส่วนกลาง ดังนั้น จึงมีโอกาสที่สหกรณ์แต่ละแห่งจะต่างคนต่างพัฒนาโดยจะไม่ล้มครืนทั้งระบบเหมือนระบบสังคมนิยมแบบวางแผนจากส่วนกลางที่ขึ้นอยู่กับรัฐบาลกลางและพรรคการเมืองมากเกินไป

การให้คนงานเป็นเจ้าของและบริหารโรงงานเอง ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในประเทศที่มีรัฐบาลก้าวหน้าแนวสังคมนิยมเท่านั้น ในยุโรปเองก็มีสหกรณ์ผู้ผลิตหรือสหกรณ์ที่คนงานเป็นเจ้าของขนาดใหญ่อยู่หลายแห่ง ชุมชนหรือสหพันธ์สหกรณ์ไม่ได้มีแนวคิดทางการเมืองฝ่ายซ้ายเสมอไป หลายแห่งก็อิงกับแนวคิดทางศาสนาหรือท้องถิ่นนิยม ที่เมืองมอนดราگون (MONDRAGON) แคว้นบาสก์ ประเทศสเปน ผู้สำเร็จอาชีวศึกษา ๕ คน ได้จัดตั้งสหกรณ์ผู้ผลิตเตาจากน้ำมันก๊าดขึ้นเมื่อ ๕๐ กว่าปีที่แล้ว ปัจจุบันสหกรณ์แห่งนี้ได้เติบโตเป็นสหพันธ์สหกรณ์ที่มีเครือข่ายมากกว่า ๑๕๐ กว่าแห่ง เป็นสหกรณ์การผลิตสินค้าอุตสาหกรรมและให้บริการ ฯลฯ ในหลายสาขา รวมทั้งธนาคารและมหาวิทยาลัยของตนเอง มีพนักงานที่เป็นสมาชิก คือ เจ้าของสหกรณ์ด้วยรวมทั้งหมด ๗๐,๐๐๐ คน เป็นองค์กรธุรกิจที่ใหญ่ที่สุดในแคว้นบาสก์ และมีเครือข่ายร้านค้าปลีกที่ใหญ่เป็นอันดับต้น ๆ ของประเทศสเปน เป็นสหพันธ์สหกรณ์ที่มียอดขายสูงราวอันดับ ๑๐ ของสหพันธ์สหกรณ์ทั่วโลก (ปีละกว่า ๑๔,๐๐๐ ล้านดอลลาร์)

การจะทำให้ระบบสหกรณ์ประสบความสำเร็จได้ ต้องมีการปลูกฝังแนวคิดอุดมการณ์ให้ประชาชนเห็นว่า แนวทางการพัฒนาธุรกิจแบบสหกรณ์เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของสมาชิกดีกว่าระบบทุนนิยมอย่างไร และต้องมีการฝึกอบรมด้านการเป็นผู้บริหารจัดการและการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในหลายประเทศมีโรงเรียน มีวิทยาลัยที่ส่งเสริมด้านสหกรณ์นี้โดยเฉพาะ สหกรณ์ขนาดใหญ่บางแห่งเป็นผู้ลงทุนดูแลเรื่องนี้เอง ที่สำคัญคือ สมาชิกสหกรณ์ต้องสนใจดูแล เลือก และตรวจสอบผู้บริหาร ปัจจุบันสหกรณ์ยังมีบทบาทช่วยเหลือกันและกันสูง เช่น ในอิตาลี รัฐบาลออกกฎหมายให้สหกรณ์ต้องแบ่งปันผลกำไร ๓% เข้ากองทุนเพื่อช่วยจัดตั้งสหกรณ์ใหม่ ๆ ในเขตที่ยากจน

ในระดับระหว่างประเทศ มีสหพันธ์สหกรณ์ในประเทศพัฒนาอุตสาหกรรม องค์การพัฒนาการสหกรณ์ระหว่างประเทศ (ICA) องค์การแรงงานสากล (ILO) สหประชาชาติ (UN) ที่สนใจให้ความช่วยเหลือพัฒนาสหกรณ์ในประเทศกำลังพัฒนาเพิ่มขึ้น เพราะนักวิชาการ นักวิชาชีพที่เป็นนักประชาธิปไตยเริ่มเห็นว่าสหกรณ์เป็นแนวทางแก้ไขปัญหาความยากจน ความเหลื่อมล้ำต่ำสูง ความไม่เสมอภาคระหว่างเพศและปัญหาเศรษฐกิจ สังคมอื่น ๆ ได้ดีกว่าการพัฒนาแนวนโยบายอุตสาหกรรมหรือแนวเสรีนิยมใหม่

ในประเทศไทย พรรคการเมืองและนักวิชาการส่วนใหญ่ยังคิดอยู่ในกรอบการพัฒนาแบบทุนนิยมอุตสาหกรรม แม้แต่พวกที่เคยศึกษาสนใจเรื่องสังคมนิยมก็เคยคิดว่า หลังจากที่ประเทศสังคมนิยมหลายประเทศล้มเหลวก็ไม่มีทางเลือกอื่นนอกจากทุนนิยมหรือตลาดเสรี มีนักวิชาการนักพัฒนาเอกชนหัวก้าวหน้าคัดค้านทุนนิยมอยู่บ้าง แต่ยังไม่ได้คิดหาทางเลือกใหม่ที่ชัดเจน รวมทั้งไม่ได้สนใจการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจ เช่น การจัดตั้งสหกรณ์อย่างจริงจัง เพราะพวกเขาคุ้นกับการรับเงินสนับสนุนจากองค์การภายนอกมากกว่า แต่กลุ่มออมทรัพย์สหกรณ์ที่เข้มแข็งในประเทศไทยก็มีอยู่ แต่เป็นองค์กรเล็ก ๆ ที่มองไม่เห็นภาพใหญ่ หรือขยายตัวไม่ออกเพราะติดกรอบใหญ่ คือ ระบบทุนนิยมผูกขาดที่เป็นบริวารทุนต่างชาติ ไม่กล้าคิดพึ่งตนเอง ไม่กล้าพัฒนานอกกรอบที่ขวางทางอยู่

นักวิชาการ นักสหภาพแรงงาน นักพัฒนาองค์กรเอกชน นักกิจกรรมสังคม ฯลฯ ควรสนใจศึกษาและเข้ามามีส่วนร่วมส่วนพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในประเทศมากขึ้น เราต้องช่วยกันศึกษาว่าจะฟื้นฟูวัฒนธรรมดั้งเดิมในชนบทที่ประชาชนเคยตั้งกลุ่มช่วยเหลือกัน เช่น กลุ่มเหมืองฝาย กลุ่มต่าง ๆ ให้มีการจัดตั้งกลุ่มสมัยใหม่แบบสหกรณ์ได้อย่างไร จะช่วยให้ประชาชนไทยส่วนใหญ่ได้เรียนรู้จากกลุ่มออมทรัพย์สหกรณ์ และกลุ่มประชาชนแบบใหม่ที่เข้มแข็ง และจะหาทางขยายบทบาทของพวกเขาอย่างไร และจะช่วยกันผลักดันปฏิรูปขบวนการสหกรณ์ให้เป็นอิสระและมีโอกาสเติบโต พ้นจากระบบราชการและแข่งขันกับพ่อค้านายทุนได้ จนระบบสหกรณ์เป็นองค์กรธุรกิจที่มีสัดส่วนที่สำคัญในระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่เหมือนในประเทศอื่น ๆ ได้อย่างไร นี่คือนโยบายทางเลือกใหม่ที่จะทำให้เราสามารถพัฒนาระบบเศรษฐกิจใหม่ที่มีทั้งประสิทธิภาพ เป็นธรรมและยั่งยืน ได้อย่างแท้จริง

องค์ประกอบของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (คพช.)*

ตามมาตรา ๙ ของพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๕๓ กำหนดให้มีคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติมีองค์ประกอบดังนี้ คือ

- | | |
|--|-----------------------------|
| - รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ | เป็นประธานกรรมการ |
| - ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ | เป็นรองประธานกรรมการ |
| - ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ | เป็นกรรมการ |
| - ปลัดกระทรวงพาณิชย์ | เป็นกรรมการ |
| - ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ | เป็นกรรมการ |
| - ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม | เป็นกรรมการ |
| - เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ | เป็นกรรมการ |
| - อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ | เป็นกรรมการ |
| - ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ | เป็นกรรมการ |
| - ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง | เป็นกรรมการ |
| - ผู้จัดการใหญ่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ | เป็นกรรมการ |
| - ประธานกรรมการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย | เป็นกรรมการ |
| - ผู้แทนสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยซึ่งเป็นกรรมการดำเนินการ | เป็นกรรมการ |
| - ประธานกรรมการดำเนินการชุมนุมสหกรณ์ระดับประเทศ
ประเภทละหนึ่งคน | เป็นกรรมการ |
| - ประธานคณะกรรมการกลางกลุ่มเกษตรกรระดับประเทศหนึ่งคน | เป็นกรรมการ |
| - ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกินห้าคน | เป็นกรรมการ |
| - อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ | เป็นกรรมการและ
เลขานุการ |
| - ผู้อำนวยการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย | เป็นผู้ช่วยเลขานุการ |

* ที่มา : กองพัฒนาระบบสนับสนุนการสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

อำนาจและหน้าที่อื่นของ คพช. ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายสหกรณ์

คพช. มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในเรื่องนโยบายและแนวทางในการพัฒนาการสหกรณ์ให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ
 ๒. กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการสหกรณ์ให้สอดคล้องกับระยะเวลาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
 ๓. กำหนดแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนการขยายธุรกิจและกิจการของสหกรณ์รวมทั้งการร่วมมือกับภาคเอกชน ให้มีส่วนในการพัฒนาสหกรณ์
 ๔. กำหนดแนวทางในการประสานงานระหว่างส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือภาคเอกชน เพื่อให้การส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสหกรณ์
 ๕. พิจารณาแก้ไขปัญหาและอุปสรรคตลอดจนข้อขัดข้องที่ทำให้นโยบายและแผนการพัฒนาสหกรณ์ไม่อาจบรรลุเป้าหมาย
 ๖. พิจารณาเรื่องอื่นใดที่เกี่ยวกับสหกรณ์ตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย
 ๗. มีอำนาจและหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้
-

บทบาท ภารกิจ หน้าที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์*

คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ได้รับการเลือกตั้งจากสมาชิกเพื่อให้ทำหน้าที่บริหารงานสหกรณ์แทนมวลสมาชิก โดยพัฒนาสหกรณ์ให้เจริญรุ่งเรืองและก้าวหน้ามั่นคง สร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาแก่มวลสมาชิก จึงถือเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของสหกรณ์ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้บริหารงานสหกรณ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์จำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสหกรณ์และบทบาท ภารกิจ หน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการ

ความหมายของสหกรณ์

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้ทรงพระราชทานพระราชดำรัสแก่ผู้นำสหกรณ์ที่เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ณ ศาลาดุสิดาลัย เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2526 ความว่า "...สหกรณ์นี้มีความหมายคำว่า สห ก็ด้วยกัน กรณ์ การทำ ทำงานทำกิจการต่าง ๆ หมายความว่า สหกรณ์ แปลว่าการทำงานร่วมกัน การทำงานร่วมกันนี้ลึกซึ้งมากเพราะจะต้องร่วมมือกันในทุกด้าน ทั้งในด้านงานการที่ทำด้วยร่างกาย ทั้งในด้านงานการที่ทำด้วยสมองและงานการที่ทำด้วยใจทุกอย่างนี้ขาดไม่ได้ต้องพร้อม..."

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 มาตรา 4 กำหนดนิยามคำว่า สหกรณ์ คือ คณะบุคคลซึ่งรวมกันดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้

กล่าวโดยสรุป สหกรณ์เป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ จัดตั้งขึ้นโดยกลุ่มบุคคลที่ประกอบอาชีพเดียวกัน หรือมีถิ่นฐานอยู่ใกล้เคียงกัน หรืออยู่ในหน่วยงานเดียวกัน การดำเนินงานของสหกรณ์จะแตกต่างกันไปตามสภาพของแต่ละท้องถิ่น และลักษณะการประกอบอาชีพ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความกินดีอยู่ดีให้แก่บรรดาสมาชิก โดยวิธีช่วยเหลือตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตามหลักการและวิธีการสหกรณ์ รวมถึงได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์

คุณค่า อุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์

เพื่อความเป็นเอกภาพในการส่งเสริมและพัฒนาการสหกรณ์ และธำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของการสหกรณ์ไทย นายทะเบียนสหกรณ์ได้กำหนดนิยามคำว่า คุณค่าของสหกรณ์ อุดมการณ์สหกรณ์ หลักการสหกรณ์ และวิธีการสหกรณ์ ดังนี้

คุณค่าของสหกรณ์ (Cooperative Values)

สหกรณ์อยู่บนพื้นฐานแห่งคุณค่าของการช่วยตนเอง ความรับผิดชอบต่อตนเอง ความเป็นประชาธิปไตย ความเสมอภาค ความเที่ยงธรรม และความเป็นเอกภาพ สมาชิกสหกรณ์เชื่อมั่นในคุณค่าทางจริยธรรมแห่งความสุจริต ความเปิดเผย ความรับผิดชอบต่อสังคม และความเอื้ออาทรต่อผู้อื่น โดยสืบทอดประเพณีปฏิบัติของผู้ริเริ่มการสหกรณ์

อุดมการณ์สหกรณ์ (Cooperative Ideology)

คือ ความเชื่อร่วมกันที่ว่า การช่วยตนเอง และการช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักการสหกรณ์ จะนำไปสู่การกินดี อยู่ดี ความเป็นธรรมและสันติสุขในสังคม

*ที่มา : กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

หลักการสหกรณ์ (Cooperative Principles)

คือ แนวทางที่สหกรณ์ยึดถือปฏิบัติเพื่อให้คุณค่าของสหกรณ์เกิดผลเป็นรูปธรรม ประกอบด้วย หลักสหกรณ์สากล 7 ประการ ดังนี้

หลักการที่ 1 การเป็นสมาชิกโดยสมัครใจและเปิดกว้าง (Voluntary and Open Membership)

สหกรณ์เป็นองค์การโดยสมัครใจที่เปิดรับบุคคลทุกคนซึ่งสามารถใช้บริการของสหกรณ์ได้ โดยปราศจากการกีดกันทางเพศ สังคม เชื้อชาติ การเมือง หรือศาสนา และบุคคลนั้นต้องเต็มใจรับผิดชอบ ในฐานะสมาชิก

วิธีการนำไปใช้

1. สหกรณ์ต้องเปิดรับบุคคลทั่วไปที่สามารถใช้บริการสหกรณ์ได้และเต็มใจรับผิดชอบ ในฐานะสมาชิก โดยไม่มีการกีดกันทางเพศ สังคม เชื้อชาติ การเมือง หรือศาสนา
2. การเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ ไม่มีการบีบบังคับ หรือข่มขู่ จากผู้หนึ่งผู้ใด ทั้งนี้ ควรเกิดจากความเชื่อมั่นและศรัทธาในคุณค่าและอุดมการณ์สหกรณ์
3. คุณสมบัติของสมาชิก การเข้าเป็นสมาชิก ค่าธรรมเนียมแรกเข้าและสิทธิหน้าที่ในฐานะสมาชิกกำหนดไว้ในข้อบังคับสหกรณ์และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสหกรณ์แต่ละประเภท

หลักการที่ 2 การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย (Democratic Member Control)

สหกรณ์เป็นองค์การประชาธิปไตยที่ควบคุมโดยมวลสมาชิก ซึ่งมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจของสหกรณ์ ไม่ว่าชาย หรือหญิงที่ได้รับเลือกเป็นตัวแทนสมาชิกต้องมีความรับผิดชอบต่อมวลสมาชิก สมาชิกของสหกรณ์ชั้นปฐมมีสิทธิออกเสียงเท่าเทียมกัน (หนึ่งคนหนึ่งเสียง) ส่วนสหกรณ์ในระดับอื่นก็จัดให้เป็นไปตามวิถีประชาธิปไตย

วิธีการนำไปใช้

1. สมาชิกมีสิทธิออกเสียงเพื่อลงคะแนนเท่าเทียมกัน (หนึ่งคนหนึ่งเสียง) จะมอบให้ผู้อื่นมาประชุมและออกเสียงเพื่อลงคะแนนแทนตนไม่ได้
2. การลงมติของที่ประชุมใหญ่สหกรณ์ให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่ในกรณีแก้ไขเพิ่มเติม ข้อบังคับ ควบสหกรณ์ แยกสหกรณ์ เลิกสหกรณ์ และการอื่นใดที่ข้อบังคับกำหนดให้ถือเสียงไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนสมาชิก หรือผู้แทนสมาชิกซึ่งมาประชุม
3. ในการกำหนดแผนการดำเนินงาน งบประมาณ และการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี ต้องคำนึงถึงความมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกเป็นสำคัญ
4. การออกเสียง หรือการลงมติในสหกรณ์ระดับอื่นให้จัดการได้ตามความเหมาะสม แต่ต้องเป็นไปตามวิถีประชาธิปไตย

หลักการที่ 3 การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจโดยสมาชิก (Member Economic Participation)

มวลสมาชิกพึงร่วมทุนกับสหกรณ์ของตนอย่างเท่าเทียมกัน และควบคุมการใช้เงินทุนตามวิถีประชาธิปไตย โดยปกติอย่างน้อยส่วนหนึ่งของทุนต้องมีทรัพย์สินส่วนรวมของสหกรณ์ และสมาชิกพึงได้ผลตอบแทนจากเงินทุน (ถ้ามี) อย่างจำกัด ภายใต้เงื่อนไขของความเป็นสมาชิก เหล่าสมาชิกจะจัดสรรเงินส่วนเกิน เพื่อจุดมุ่งหมายบางอย่างหรือทั้งหมดดังต่อไปนี้ คือ เพื่อพัฒนาสหกรณ์ของตนโดยอาจจัดเป็นกองทุนสำรองซึ่งอย่างน้อยส่วนหนึ่งจะไม่นำมาแบ่งปันกัน เพื่อจัดสรรผลประโยชน์ให้สมาชิกตามส่วนธุรกรรมที่ตนทำกับสหกรณ์ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมอื่น ๆ ที่มวลสมาชิกเห็นชอบ

วิธีการนำไปใช้

1. สมาชิกแต่ละคนต้องถือหุ้นสหกรณ์อย่างน้อย 1 หุ้น เพื่อให้ได้สิทธิหน้าที่ในฐานะสมาชิก โดยได้รับผลตอบแทนจากการถือหุ้นในอัตราที่จำกัด และให้สมาชิกคนหนึ่งคนใดถือหุ้นไม่เกิน 1 ใน 5 ของหุ้นที่ชำระแล้วทั้งหมด เพื่อป้องกันการเข้ามาแสวงหากำไรจากการถือหุ้นในสหกรณ์
2. สหกรณ์จัดสรรกำไรสุทธิประจำปีเป็นทุนสำรอง และค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย รวมถึงเงินปันผลตามหุ้น เงินเฉลี่ยคืน เงินโบนัส ทุนสะสมตามข้อบังคับ ระเบียบและอื่นๆ โดยได้รับอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่

หลักการที่ 4 การปกครองตนเองและความเป็นอิสระ (Autonomy and Independence)

สหกรณ์เป็นองค์การอิสระที่ช่วยตนเองภายใต้การควบคุมของสมาชิก หากสหกรณ์นั้น ๆ ทำข้อตกลงร่วมกับองค์การอื่นๆ รวมถึงรัฐบาล หรือแสวงหาทุนจากแหล่งภายนอกต้องมั่นใจได้ว่าการกระทำของสหกรณ์เช่นนั้นอยู่ภายใต้การควบคุมแบบประชาธิปไตยโดยมวลสมาชิก รวมถึงยังคงดำรงความเป็นอิสระของสหกรณ์ไว้ได้

วิธีการนำไปใช้

1. สหกรณ์ต้องช่วยเหลือตนเอง และบริหารงานโดยการตัดสินใจของมวลสมาชิกตามมติที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์
2. ความเป็นอิสระของสหกรณ์ต้องอยู่ภายใต้ข้อกำหนดแห่งกฎหมาย
3. การทำข้อตกลง หรือนิติกรรมใดๆ และการได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ หรือบุคคลภายนอกต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่สมาชิกสหกรณ์ยอมรับได้

หลักการที่ 5 การศึกษา ฝึกอบรม และสารสนเทศ (Education, Training and Information)

สหกรณ์พึงให้การศึกษและการฝึกอบรมแก่บรรดาสมาชิก ผู้แทนจากการเลือกตั้ง ผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นสามารถช่วยพัฒนาสหกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สหกรณ์พึงให้ข่าวสาร ความรู้แก่ประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนและผู้เฒ่าทางความคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะและประโยชน์ของการสหกรณ์

วิธีการนำไปใช้

1. จัดสรรกำไรสุทธิประจำปีเป็นทุนเพื่อการศึกษาอบรมทางสหกรณ์ รวมทั้งสนับสนุนการศึกษาวิจัยทางสหกรณ์
2. พัฒนาบุคลากรของสหกรณ์ในทุกระดับ เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
3. เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์ในรูปแบบสื่อต่างๆ เพื่อให้ ความรู้ ความเข้าใจและสร้างทัศนคติที่ดีแก่สมาชิก เยาวชน ผู้นำทางความคิดและประชาชนทั่วไป

หลักการที่ 6 การร่วมมือระหว่างสหกรณ์ (Co-operation Among Co-operatives)

สหกรณ์พึงให้บริการแก่มวลสมาชิกอย่างเต็มที่และสร้างความเข้มแข็งแก่ขบวนการสหกรณ์ โดยร่วมมือกันเป็นขบวนการตามโครงสร้างระดับท้องถิ่น ระดับชาติ ระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ

วิธีการนำไปใช้

1. สหกรณ์ร่วมมือกัน หรือเชื่อมโยงธุรกิจระหว่างกัน เช่น การรวมกันซื้อ รวมกันขาย การฝากเงิน การกู้ยืมเงิน การใช้ปัจจัยการผลิต การสร้างเครื่องหมายการค้า เป็นต้น
2. สหกรณ์ในระดับเดียวกัน อาจควบเข้ากันเป็นสหกรณ์ขนาดใหญ่ขึ้น
3. สหกรณ์ตั้งแต่ 5 สหกรณ์ขึ้นไปสามารถรวมกันจัดตั้งเป็นชุมนุมสหกรณ์ระดับภูมิภาคหรือระดับประเทศได้ เพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่ขบวนการสหกรณ์

หลักการที่ 7 การเอื้ออาทรต่อชุมชน (Concern for Community)

สหกรณ์พึงดำเนินงานเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนของตนตามนโยบายที่มวลสมาชิกให้ความเห็นชอบ

วิธีการนำไปใช้

1. สหกรณ์จัดสรรกำไรสุทธิประจำปีเป็นทุนสาธารณประโยชน์ เพื่อใช้ดำเนินการใดๆ อันเป็นประโยชน์แก่ชุมชนและสังคม
2. ให้การสนับสนุน และส่งบุคลากรของสหกรณ์เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นสาธารณประโยชน์ของชุมชน และหน่วยงานอื่นๆ
3. การดำเนินกิจกรรมใดๆ ของสหกรณ์ต้องไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

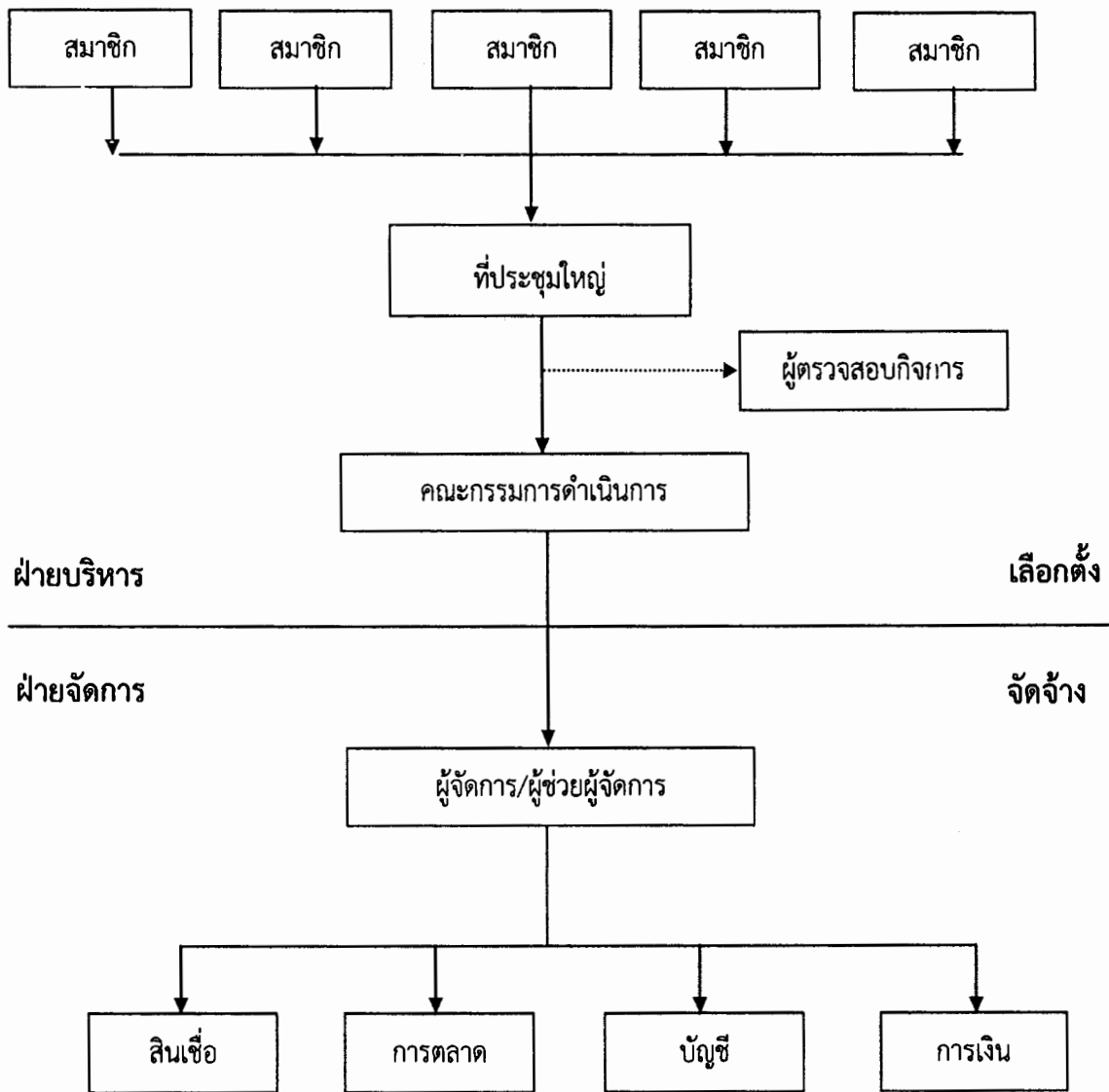
วิธีการสหกรณ์ (Cooperative Practices)

คือ การนำหลักการสหกรณ์มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อประโยชน์ของมวลสมาชิกและชุมชน โดยไม่ละเลยหลักการธุรกิจที่ดี

สหกรณ์นำหลักการสหกรณ์มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงาน โดยกำหนดวิธีปฏิบัติไว้ในกฎหมาย ข้อบังคับ และระเบียบของสหกรณ์ เช่น การจัดตั้ง การระดมทุน การบริหารงาน การดำเนินธุรกิจ การส่งเสริมประโยชน์ทางเศรษฐกิจของสมาชิก และการเอื้ออาทรต่อชุมชน ซึ่งอาจมีความแตกต่างกันตามประเภทของสหกรณ์

โครงสร้างของสหกรณ์

โครงสร้างของสหกรณ์ตั้งอยู่บนรากฐานของประชาธิปไตย สมาชิกรวมตัวกันจัดตั้งสหกรณ์ขึ้น โดยร่วมกันแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านเงินทุน ด้านการผลิตและการจำหน่ายเพื่อให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ด้วยการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักการสหกรณ์ สมาชิกทุกคนเป็นเจ้าของสหกรณ์ แต่เนื่องจากสมาชิกทุกคนไม่สามารถร่วมกันบริหารงานสหกรณ์ได้ จึงจำเป็นต้องจัดให้มีการเลือกตั้ง คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เพื่อทำหน้าที่บริหารงานสหกรณ์ รวมถึงจัดจ้างผู้จัดการและเจ้าหน้าที่เพื่อ ปฏิบัติงานในสหกรณ์



การจัดโครงสร้างสหกรณ์ตามแผนผังข้างต้นเป็นการจัดแบ่งส่วนงาน หน้าที่ความรับผิดชอบ และจัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างส่วนงานต่างๆ ในสหกรณ์ ดังนี้

1. สมาชิก

สมาชิกสหกรณ์ทุกคนมีสิทธิเสมอภาคกันในการดำเนินงานของสหกรณ์ โดยมีสิทธิเข้าร่วมประชุมใหญ่เพื่อเสนอความคิดเห็น หรือออกเสียงเพื่อลงคะแนนในเรื่องต่างๆ หนึ่งคนต่อหนึ่งเสียง และมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ มติ และคำสั่งของสหกรณ์ รวมถึงสอดส่อง ดูแลกิจการสหกรณ์ ให้พัฒนาและเจริญรุ่งเรืองโดยรวมมือกับคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

2. ที่ประชุมใหญ่

คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์จะเรียกประชุมใหญ่สามัญปีละ 1 ครั้ง ภายใน 150 วัน นับแต่วันสิ้นปีทางบัญชี ในการประชุมใหญ่ของสหกรณ์ต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด หรือไม่น้อยกว่า 100 คน ในกรณีเป็นการประชุมใหญ่โดยผู้แทนสมาชิกต้องมีผู้แทนสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้แทนสมาชิกทั้งหมด หรือไม่น้อยกว่า 100 คน จึงจะเป็นองค์ประชุม ที่ประชุมใหญ่มีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัย ตัดสินใจ และลงมติเรื่องทั้งปวงที่เกี่ยวกับการดำเนินกิจการของสหกรณ์ โดยถือเอามติเสียงข้างมากตามหลักประชาธิปไตย

3. ผู้ตรวจสอบกิจการ

ที่ประชุมใหญ่สหกรณ์เลือกตั้งสมาชิก หรือบุคคลภายนอกที่เป็นผู้มีคุณวุฒิ ความรู้ความสามารถในด้านธุรกิจ การเงิน การบัญชี การเศรษฐกิจ หรือการสหกรณ์ เพื่อเป็นผู้ตรวจสอบกิจการ โดยมีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินงานของสหกรณ์ แล้วเสนอรายงานผลการตรวจสอบประจำปีเดือนต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ รวมถึงเสนอรายงานผลการตรวจสอบประจำปีต่อที่ประชุมใหญ่สหกรณ์

4. คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

ที่ประชุมใหญ่สหกรณ์เลือกตั้งสมาชิกเป็นคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ โดยมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการทั้งปวงของสหกรณ์ให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ มติ และคำสั่งของสหกรณ์ รวมถึงกำกับ ดูแลและติดตามการปฏิบัติงานของผู้จัดการ ผู้ช่วยผู้จัดการ และเจ้าหน้าที่สหกรณ์เพื่อให้การดำเนินงานของสหกรณ์สามารถเอื้อประโยชน์แก่บรรดาสมาชิกและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์

5. ผู้จัดการ ผู้ช่วยผู้จัดการและเจ้าหน้าที่สหกรณ์

คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์อาจพิจารณาคัดเลือกบุคคลเพื่อแต่งตั้ง หรือจัดจ้างเป็นผู้จัดการและผู้ช่วยผู้จัดการ โดยมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการทั่วไป และรับผิดชอบเกี่ยวกับบรรดากิจการประจำของสหกรณ์ให้เป็นไปตามนโยบายและแผนการดำเนินงานที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์กำหนด รวมถึงอาจพิจารณาจัดจ้างเจ้าหน้าที่อื่นๆ ตามความจำเป็น ได้แก่ เจ้าหน้าที่สินเชื่อ เจ้าหน้าที่ตลาด เจ้าหน้าที่บัญชี เจ้าหน้าที่การเงิน เป็นต้น เพื่อปฏิบัติงานในสหกรณ์ภายใต้การบังคับบัญชาของผู้จัดการสหกรณ์

ประเภทของสหกรณ์

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 มาตรา 33 ให้ประเภทของสหกรณ์ที่จะรับจดทะเบียนกำหนดโดยกฎกระทรวง ซึ่งวัตถุประสงค์ของการกำหนดประเภทสหกรณ์ คือ เพื่อให้คณะบุคคลที่จะจัดตั้งสหกรณ์เลือกประเภทสหกรณ์ได้ตรงตามความต้องการ รวมถึงภาครัฐสามารถวางแผนส่งเสริมพัฒนาสหกรณ์ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ออกกฎกระทรวงกำหนดประเภทของสหกรณ์ที่รับจดทะเบียนไว้ 7 ประเภท คือ

1. สหกรณ์การเกษตร
2. สหกรณ์นิคม
3. สหกรณ์ประมง
4. สหกรณ์ร้านค้า
5. สหกรณ์บริการ
6. สหกรณ์ออมทรัพย์
7. สหกรณ์เครดิตยูเนียน

ทั้งนี้ สหกรณ์ 3 ประเภทแรกจัดเป็นสหกรณ์ภาคการเกษตร และสหกรณ์ 4 ประเภทหลังจัดเป็นสหกรณ์นอกภาคการเกษตร

โครงสร้างธุรกิจของสหกรณ์

ลักษณะทั่วไปของสหกรณ์

สหกรณ์ภาคการเกษตร ประกอบด้วย สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์นิคม และสหกรณ์ประมง สมาชิกรวมตัวกันจัดตั้งขึ้นเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านเงินทุน ด้านการผลิตและการจำหน่าย เพื่อยกฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้น วัตถุประสงค์ของสหกรณ์กำหนดไว้ในข้อบังคับเพื่อใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานของสหกรณ์ ซึ่งอาจแตกต่างกันไปตามประเภทของสหกรณ์ ดังนี้

สหกรณ์การเกษตร

จัดตั้งขึ้นในหมู่ผู้ประกอบอาชีพทางการเกษตร มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพของสมาชิกและช่วยยกฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้นด้วยการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักการสหกรณ์ ดังนี้

- (1) จัดหาวัสดุการเกษตรและเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็นมาจำหน่ายแก่สมาชิก
- (2) รวบรวมผลิตผลการเกษตร ผลิตภัณฑ์และบริการของสมาชิกมาจัดการขาย หรือแปรรูปออกขาย โดยซื้อ หรือรวบรวมผลิตผลจากสมาชิกก่อนผู้อื่น
- (3) จัดให้มีเงินกู้ หรือสินเชื่อแก่สมาชิก เพื่อการประกอบอาชีพและการดำรงชีพ
- (4) ส่งเสริมการออมทรัพย์ของสมาชิก
- (5) ส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกและชุมชน
- (6) ร่วมมือกับสหกรณ์อื่น สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ชุมนุมสหกรณ์ องค์กรชุมชน ภาคเอกชน และหน่วยงานของรัฐเพื่อส่งเสริมและปรับปรุงกิจการของสหกรณ์
- (7) ส่งเสริมและเผยแพร่อาชีพเกษตรกร หัตถกรรม อุตสาหกรรมในครัวเรือน หรือการประกอบอาชีพอย่างอื่นในหมู่สมาชิกและครอบครัวสมาชิก รวมทั้งการส่งเสริมความรู้ในการผลิตทางอุตสาหกรรม เพื่อให้สมาชิกมีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง

สหกรณ์นิคม

เป็นสหกรณ์การเกษตรรูปแบบหนึ่ง มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการจัดสรรที่ดินทำกินให้ราษฎร จัดสร้างปัจจัยพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกให้ผู้อยู่อาศัยควบคู่ไปกับการดำเนินการจัดหาสินเชื่อ ปัจจัย การผลิตและสิ่งของที่จำเป็น การแปรรูปการเกษตร การส่งเสริมอาชีพและให้บริการสาธารณสุขกับสมาชิก ด้วยการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักการสหกรณ์ ดังนี้

- (1) จัดสรรที่ดินให้สมาชิกเพื่อที่อยู่อาศัยและประกอบอาชีพในรูปการเช่า การเช่าซื้อ การขาย ผ่อนชำระ หรือการขาย
- (2) จัดหาปัจจัยการผลิต วัสดุการเกษตร รวมทั้งเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็นมาจำหน่ายแก่สมาชิก
- (3) รวบรวมผลิตผลการเกษตร ผลิตภัณฑ์และบริการของสมาชิกมาจำหน่าย หรือแปรรูป ออกจำหน่าย โดยซื้อ หรือรวบรวมผลิตผลจากสมาชิกก่อนผู้อื่น
- (4) จัดหาทุนและบริการสินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพและการดำรงชีพ
- (5) ส่งเสริมการออมทรัพย์ของสมาชิก
- (6) ส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกและชุมชน
- (7) ร่วมมือกับสหกรณ์อื่น สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ชุมนุมสหกรณ์ องค์กรชุมชน ภาคเอกชน และหน่วยงานของรัฐเพื่อส่งเสริมและปรับปรุงกิจการของสหกรณ์

สหกรณ์ประมง

จัดตั้งขึ้นในหมู่ชาวประมงมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพ ด้วยการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักการสหกรณ์ ดังนี้

- (1) จัดหาวัสดุการประมง วัสดุการเกษตร และเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็นมาจำหน่ายแก่สมาชิก
- (2) รวบรวมผลิตผลการเกษตร ผลิตภัณฑ์ สินค้าและบริการของสมาชิกมาจัดการขาย หรือแปรรูปออกขาย โดยซื้อ หรือรวบรวมผลิตผลจากสมาชิกก่อนผู้อื่น
- (3) จัดหาทุนและบริการสินเชื่อแก่สมาชิก เพื่อการประกอบอาชีพและการดำรงชีพ
- (4) ส่งเสริมการออมทรัพย์ของสมาชิก
- (5) ส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกและชุมชน
- (6) ร่วมมือกับสหกรณ์อื่น สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ชุมนุมสหกรณ์ องค์กรชุมชน ภาคเอกชน และหน่วยงานของรัฐเพื่อส่งเสริมและปรับปรุงกิจการของสหกรณ์
- (7) ส่งเสริมและเผยแพร่อาชีพการประมง การเกษตร หัตถกรรม อุตสาหกรรมในครัวเรือน หรือการประกอบอาชีพอย่างอื่นในหมู่สมาชิกและครอบครัวสมาชิก รวมทั้งการส่งเสริมความรู้ในการผลิตทาง อุตสาหกรรม เพื่อให้สมาชิกมีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง

ลักษณะการดำเนินธุรกิจ

สหกรณ์ภาคการเกษตรมีการดำเนินธุรกิจแบบเนกประสงค์ กล่าวคือ ดำเนินธุรกิจหลายด้าน เพื่ออำนวยความสะดวกแก่มวลสมาชิก จากวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ดังกล่าวข้างต้นจำแนกธุรกิจของสหกรณ์ ออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. **ธุรกิจสินเชื่อ** เป็นธุรกิจที่สหกรณ์ให้เงินกู้ หรือสินเชื่อการเกษตรแก่สมาชิกตามระเบียบของสหกรณ์เพื่อให้สมาชิกนำไปประกอบอาชีพ หรือใช้จ่ายที่จำเป็น โดยแบ่งประเภทเงินกู้ตามระยะเวลาการให้กู้ ได้แก่ เงินกู้ระยะสั้น เงินกู้ระยะปานกลางและเงินกู้ระยะยาว ซึ่งเงินกู้แต่ละประเภทมีเงื่อนไขแตกต่างกันไปตามที่กำหนดไว้ในระเบียบของสหกรณ์ นอกจากนี้ สหกรณ์ยังสามารถให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงินได้โดยปฏิบัติตามระเบียบของสหกรณ์ที่ได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

2. **ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย** เป็นธุรกิจที่สหกรณ์จัดหา หรือจัดซื้อเครื่องจักรกลการเกษตร วัสดุอุปกรณ์การเกษตร เคมีการเกษตร เครื่องมือเครื่องใช้ในการประมง น้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น ตลอดจนสินค้าอุปโภคบริโภคและอื่นๆ ที่จำเป็น เพื่อนำมาจำหน่ายให้สมาชิกและผู้มีใจสมาชิกตามที่กำหนดไว้ในระเบียบของสหกรณ์ โดยจำหน่ายในราคาที่เหมาะสม สำหรับประเภท ชนิดและคุณภาพสินค้าเป็นไปตามความต้องการของสมาชิก

3. **ธุรกิจรวบรวมผลผลิต** เป็นธุรกิจที่สหกรณ์รวบรวม หรือรับซื้อผลผลิตและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรของสมาชิก เพื่อนำไปจำหน่ายให้ได้ราคาดี รักษาผลประโยชน์ของสมาชิกและเป็นกลไกในการต่อรองราคา รวมทั้งให้ความเป็นธรรมในด้านการชั่ง ตวง วัด และคัดคุณภาพผลผลิตของสมาชิกตามที่กำหนดไว้ในระเบียบของสหกรณ์

4. **ธุรกิจแปรรูปผลผลิตการเกษตรและการผลิตสินค้า** เป็นธุรกิจที่สหกรณ์นำผลผลิตที่รวบรวม หรือรับซื้อจากสมาชิกมาแปรรูปเป็นสินค้าสำเร็จรูป เพื่อนำไปจำหน่ายให้ได้ราคาดี รวมทั้งส่งเสริมให้สมาชิกผลิตสินค้าเพื่อนำมาจำหน่ายให้สหกรณ์ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบของสหกรณ์

5. **ธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร** เป็นธุรกิจที่สหกรณ์ให้บริการแก่สมาชิกในด้านการเพาะปลูกและการประมง เช่น ให้บริการสูบน้ำ ปรับพื้นที่เพาะปลูก จัดระบบส่งน้ำ ขออนุญาตสัมปทานจับสัตว์น้ำ เป็นต้น โดยคิดค่าตอบแทนในอัตราที่สมเหตุผล รวมทั้งช่วยเหลือในด้านการเผยแพร่ความรู้ ส่งเสริมการเกษตร วางแผนเพาะปลูกและบำรุงที่ดินเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกตามที่กำหนดไว้ในระเบียบของสหกรณ์

นอกจากนี้ สหกรณ์แต่ละประเภทยังระดมเงินทุนด้วยการส่งเสริมให้สมาชิกออมทรัพย์ โดยให้บริการรับฝากเงินจากสมาชิกทั้งประเภทเงินฝากออมทรัพย์และเงินฝากประจำ โดยกำหนดระยะเวลาการฝากและอัตราดอกเบี้ยเงินรับฝากแต่ละประเภทจะแตกต่างกันไปตามที่กำหนดไว้ในระเบียบของสหกรณ์ รวมทั้งสหกรณ์สามารถรับฝากเงินจากสหกรณ์อื่นได้โดยปฏิบัติตามระเบียบของสหกรณ์ที่ได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

อนึ่ง การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ภาคการเกษตรในรูปของการขายและบริการนั้น สหกรณ์ในฐานะผู้ประกอบการขายสินค้าและบริการมีหน้าที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม กรณีมีรายรับจากการขายสินค้าหรือให้บริการที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มเกินกว่า 1.8 ล้านบาท ต่อปี โดยยื่นคำขอจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มเพื่อเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียน

บทบาท ภารกิจ หน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

ความจำเป็นที่ต้องมีคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

สมาชิกรวมตัวกันจัดตั้งสหกรณ์ขึ้นโดยร่วมกันแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านเงินทุน การผลิต และการจำหน่ายเพื่อให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ด้วยการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สมาชิกทุกคนจึงเป็นเจ้าของสหกรณ์ แต่เนื่องจากสมาชิกทุกคนไม่สามารถร่วมกันบริหารงานสหกรณ์ได้จึงจำเป็นต้องจัดให้มีการเลือกตั้ง หรือสรรหาสมาชิกซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถและมีคุณสมบัติเหมาะสมเป็นคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เพื่อทำหน้าที่บริหารงานสหกรณ์ โดยพัฒนาสหกรณ์ให้เจริญรุ่งเรืองและก้าวหน้ามั่นคง สร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาแก่มวลสมาชิก

ที่มาของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

ที่มาของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 มาตรา 50 วรรคแรก ซึ่งกำหนดให้สหกรณ์มีคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ประกอบด้วย ประธานกรรมการ 1 คน และกรรมการอื่นอีกไม่เกิน 14 คน ซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิก

นอกจากนี้ ข้อบังคับสหกรณ์ได้กำหนดเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเพิ่มเติมจากพระราชบัญญัติสหกรณ์ กล่าวคือ ให้กรรมการดำเนินการเลือกตั้งระหว่างกันเองขึ้นดำรงตำแหน่งรองประธานกรรมการ 1 คน หรือหลายคน เลขานุการ 1 คน และ/หรือเหรัญญิก 1 คน นอกนั้นเป็นกรรมการ และปิดประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน ณ สำนักงานของสหกรณ์

ทั้งนี้ สหกรณ์จะจัดให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการอย่างไรนั้น ต้องพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมและความเหมาะสม รวมทั้งคำนึงถึงสิทธิของสมาชิกในการเลือกตั้งเป็นสำคัญ และต้องไม่ขัดกับกฎหมาย และข้อบังคับสหกรณ์ เช่น สหกรณ์ที่มีขนาดใหญ่และมีสมาชิกจำนวนมาก อาจใช้วิธีการให้สมาชิกในแต่ละเขต หรือพื้นที่ลงคะแนนเลือกตั้ง หรือสรรหาบุคคลที่จะเป็นกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในเบื้องต้น ก่อนกำหนดวันประชุมใหญ่ของสหกรณ์ แล้วนำเสนอรายชื่อบุคคลเหล่านั้นต่อที่ประชุมใหญ่สหกรณ์ เพื่อเลือกตั้งเป็นกรรมการดำเนินการสหกรณ์ต่อไป เป็นต้น ด้วยวิธีการนี้สหกรณ์สามารถกระทำต่อเมื่อมีการกำหนดระเบียบของสหกรณ์ ว่าด้วยการสรรหาบุคคลเพื่อเข้ารับการเลือกตั้งเป็นกรรมการดำเนินการ โดยได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่สหกรณ์แล้ว

คุณสมบัติของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์นอกจากจะต้องเป็นสมาชิกสหกรณ์ และได้รับเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่สหกรณ์แล้วควรเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติ ดังนี้

1. มีความศรัทธาในแนวคิดคุณค่า อุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์
2. ประพฤติตนอยู่ในกรอบศีลธรรมอันดี และเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่ผู้อื่น
3. อุทิศตนเพื่องานสหกรณ์ด้วยความสุจริต เสียสละ และมีความรับผิดชอบ
4. มีภาวะผู้นำ มีความพร้อมและเต็มใจที่จะปฏิบัติหน้าที่กรรมการดำเนินการสหกรณ์
5. รับฟังความคิดเห็น และยอมรับในเหตุผลของผู้อื่น
6. มีความรู้ และประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการธุรกิจ ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์

และด้านอื่น ๆ

ตามที่กล่าวข้างต้นเป็นเพียงคุณสมบัติเบื้องต้นเท่านั้น ในพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 มาตรา 52 รวมถึงข้อบังคับสหกรณ์ได้กำหนดเกี่ยวกับลักษณะต้องห้ามของบุคคลที่จะเป็น หรือทำหน้าที่กรรมการดำเนินการสหกรณ์ไว้ เพื่อป้องกันมิให้สหกรณ์ได้รับความเสียหายจากการประพฤติดมิชอบของผู้ทำหน้าที่กรรมการดำเนินการสหกรณ์ ดังนี้

1. เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ
2. เคยถูกไล่ออก ปลดออก ให้ออกจากราชการ องค์กร หน่วยงานของรัฐ หรือเอกชนฐานทุจริตต่อหน้าที่
3. เคยถูกให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการ หรือมีคำวินิจฉัยเป็นที่สุดให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการตามมาตรา 22 (4)
4. เคยถูกที่ประชุมใหญ่มีมติให้ถอดถอนจากตำแหน่งกรรมการ เพราะเหตุทุจริตต่อหน้าที่
5. สมาชิกซึ่งผิดนัดการชำระหนี้ไม่ว่าต้นเงิน หรือดอกเบี้ยในระยะเวลา 2 ปีทางบัญชี นับแต่ปีที่ผิดนัดถึงปีที่เลือกตั้งกรรมการดำเนินการ เว้นแต่การผิดนัดนั้นมีได้เกิดจากการกระทำของตนเอง
6. ผู้ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในสหกรณ์นี้

วาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

วาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 มาตรา 50 วรรคสอง ซึ่งกำหนดให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง ในวาระเริ่มแรกเมื่อครบ 1 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง ให้กรรมการดำเนินการสหกรณ์ออกจากตำแหน่งเป็นจำนวน 1 ใน 2 ของกรรมการดำเนินการสหกรณ์ทั้งหมด โดยวิธีจับสลากและให้ถือว่าเป็นการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ รวมถึง มาตรา 50 วรรคสาม ให้กรรมการดำเนินการสหกรณ์ซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับเลือกตั้งอีกได้แต่ต้องไม่เกิน 2 วาระติดต่อกัน

นอกจากนี้ ข้อบังคับสหกรณ์ได้กำหนดเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเพิ่มเติมจากพระราชบัญญัติสหกรณ์ กล่าวคือ ภายหลังให้กรรมการดำเนินการออกจากตำแหน่งโดยวิธีจับสลาก ในปีต่อไปให้กรรมการดำเนินการที่อยู่ในตำแหน่งจนครบวาระ หรืออยู่นานที่สุดออกจากตำแหน่งสลับกันไปทุก ๆ ปี และเมื่อครบกำหนดแล้วหากยังไม่มีการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการชุดใหม่ ให้คณะกรรมการดำเนินการชุดเดิมรักษาการจนกว่าจะมีการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการชุดใหม่แต่ต้องไม่เกิน 150 วัน นับแต่วันครบวาระ ในกรณีที่กรรมการดำเนินการต้องพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ ให้กรรมการดำเนินการที่ได้รับเลือกตั้งใหม่อยู่ในตำแหน่งได้เช่นเดียวกับกรรมการดำเนินการชุดแรก และดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา 50 วรรคสอง

การพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ต้องพ้นจากตำแหน่งด้วยสาเหตุหลายประการ ดังนี้

1. การพ้นจากตำแหน่งตามวาระ

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 มาตรา 50 วรรคสอง และวรรคท้าย กำหนดให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ต้องพ้นจากตำแหน่งตามวาระเมื่อ

- (1) อยู่ในตำแหน่งครบ 2 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง หรือ
- (2) อยู่ในตำแหน่งครบ 1 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง แล้วถูกจับสลากออกจากตำแหน่ง หรือ
- (3) อยู่ในตำแหน่งครบวาระที่เหลืออยู่ของผู้ที่ตนแทนในตำแหน่งที่ว่าง

2. การลาออก

คณะกรรมการดำเนินการสรรหาทุกคน ทุกตำแหน่งมีสิทธิที่จะลาออกได้ โดยแสดงเจตนาขอลาออกเป็นหนังสือยื่นต่อคณะกรรมการดำเนินการ หรือยื่นต่อที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ ซึ่งมีผลให้พ้นจากตำแหน่งโดยทันที เว้นแต่จะกำหนดวันที่ลาออกไว้ หากไม่เกินกว่าวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการดำเนินการผู้ที่ขอลาออกก็ให้เป็นไปตามนั้น

3. การขาดจากสมาชิกภาพ

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 มาตรา 50 วรรคแรก กำหนดให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการสรรหาจากสมาชิก ดังนั้น กรรมการดำเนินการคนใดที่ขาดจากสมาชิกภาพย่อมต้องพ้นจากตำแหน่งโดยทันที ด้วยถือว่าไม่มีความเกี่ยวข้องกับสหกรณ์แล้ว

4. การเข้ารับตำแหน่งหน้าที่ประจำในสหกรณ์

ข้อบังคับสหกรณ์กำหนดไว้ว่า กรรมการดำเนินการคนใดเข้ารับตำแหน่งหน้าที่ประจำในสหกรณ์ คือ เป็นเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ต้องพ้นจากตำแหน่ง เนื่องจากการเป็นทั้งกรรมการดำเนินการ และเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ในเวลาเดียวกันอาจก่อให้เกิดปัญหาในการบริหารงาน และการใช้อำนาจในการพิจารณาเรื่องที่เป็นส่วนได้เสียระหว่างกรรมการดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ได้

5. การตกเป็นผู้ผิดนัดการส่งชำระหนี้ไม่ว่าเงินต้น หรือดอกเบี้ย

ข้อบังคับสหกรณ์กำหนดไว้ว่า กรรมการดำเนินการคนใดตกเป็นผู้ผิดนัดการส่งชำระหนี้ไม่ว่าเงินต้น หรือดอกเบี้ยต้องพ้นจากตำแหน่ง

การกระทำที่ถือเป็นผู้ผิดนัดการส่งชำระหนี้ไม่ว่าเงินต้น หรือดอกเบี้ย คือ

- (1) ชำระเงินต้นและดอกเบี้ยไม่ตรงตามเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญาเงินกู้ หรือ
- (2) ชำระเงินต้นตรงตามเวลา แต่ชำระดอกเบี้ยไม่ตรงตามเวลา หรือ
- (3) ชำระดอกเบี้ยตรงตามเวลา แต่ชำระเงินต้นไม่ตรงตามเวลา

6. ที่ประชุมใหญ่มีมติถอดถอนคณะกรรมการดำเนินการสรรหาทั้งคณะ หรือเป็นรายบุคคล

ที่ประชุมใหญ่มีอำนาจในการถอดถอนคณะกรรมการดำเนินการสรรหาทั้งคณะ หรือเป็นรายบุคคล ในกรณี

- (1) กระทำโดยทุจริตต่อหน้าที่
- (2) จงใจกระทำการใดโดยผิดกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบสหกรณ์ กระทำ หรือละเว้นกระทำ โดยประมาทเลินเล่ออันเป็นเหตุให้สหกรณ์ได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง
- (3) กระทำการใดอันเป็นการประกอบธุรกิจ ซึ่งมีลักษณะแข่งขันกับกิจการของสหกรณ์
- (4) กระทำการใดอันเป็นปฏิปักษ์ต่อสหกรณ์ หรือกิจการของสหกรณ์

ทั้งนี้ การลงมติให้ถือเสียงข้างมากของที่ประชุมใหญ่เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ ซึ่งมีผลให้กรรมการดำเนินการที่ถูกที่ประชุมใหญ่มีมติถอดถอนเพราะเหตุทุจริตต่อหน้าที่ต้องพ้นจากตำแหน่งโดยทันที และไม่สามารถสมัครเป็นกรรมการดำเนินการได้อีก เนื่องจากขาดคุณสมบัติตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 มาตรา 52 (4) สำหรับกรรมการดำเนินการที่ถูกที่ประชุมใหญ่มีมติถอดถอนเพราะเหตุอื่นต้องพ้นจากตำแหน่งเช่นเดียวกัน แต่อาจสมัครเป็นกรรมการดำเนินการได้อีก

7. นายทะเบียนสหกรณ์ออกคำสั่งให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ทั้งคณะ หรือเป็นรายบุคคลพ้นจากตำแหน่ง

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 มาตรา 22 (4) กำหนดให้นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ทั้งคณะ หรือเป็นรายบุคคลพ้นจากตำแหน่ง ในกรณีคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ได้กระทำการ หรืองดเว้นกระทำการ ในการปฏิบัติหน้าที่ของตน จนทำให้เสื่อมเสียผลประโยชน์ของสหกรณ์หรือสมาชิก หรือสหกรณ์มีข้อบกพร่อง เกี่ยวกับการเงิน การบัญชี หรือกิจการ หรือฐานะการเงิน ตามรายงานการสอบบัญชี หรือรายงานการตรวจสอบ ซึ่งมีผลให้ต้องพ้นจากตำแหน่งโดยทันที และไม่สามารถสมัครเป็นกรรมการดำเนินการได้อีก เนื่องจากขาดคุณสมบัติตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 มาตรา 52 (3)

ทั้งนี้ ให้กรรมการดำเนินการที่ถูกนายทะเบียนสหกรณ์ออกคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติได้ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่รับทราบคำสั่ง และถือว่าคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติเป็นที่สิ้นสุด

8. ขาดการประชุมคณะกรรมการดำเนินการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

ข้อบังคับสหกรณ์อาจกำหนดให้คณะกรรมการดำเนินการพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุ ขาดการประชุมคณะกรรมการดำเนินการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรหรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับการพิจารณาของ แต่ละสหกรณ์ โดยระบุจำนวนครั้งที่กรรมการดำเนินการขาดประชุมแล้วมีผลต้องพ้นจากตำแหน่งให้ชัดเจน เพื่อป้องกันการเกิดข้อขัดแย้งในภายหลัง

ตำแหน่งกรรมการดำเนินการสหกรณ์ว่างลงก่อนถึงคราวออกตามวาระ

ข้อบังคับสหกรณ์ได้กำหนดการปฏิบัติในกรณีตำแหน่งกรรมการดำเนินการสหกรณ์ว่างลง ก่อนถึงคราวออกตามวาระเพราะเหตุใด ๆ เว้นแต่เพราะเหตุนายทะเบียนสหกรณ์ออกคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง ดังนี้

1. ให้กรรมการดำเนินการที่ยังดำรงตำแหน่งอยู่ดำเนินการต่อไปจนกว่าจะมีการประชุมใหญ่ เพื่อเลือกตั้งกรรมการดำเนินการขึ้นแทนในตำแหน่งที่ว่าง แต่ถ้าในเวลาใดจำนวนกรรมการดำเนินการลดลง จนเหลือน้อยกว่าองค์ประชุม (ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการดำเนินการทั้งหมด) กรรมการดำเนินการ ที่ดำรงตำแหน่งอยู่จะประชุมดำเนินการใด ๆ ไม่ได้ นอกจากต้องนัดเรียกให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญโดยเร็ว

2. กรณีตำแหน่งประธานกรรมการว่างลงก่อนถึงคราวออกตามวาระ ให้รองประธาน กรรมการทำหน้าที่แทน แต่หากไม่มีรองประธานกรรมการ และยังไม่มีการประชุมใหญ่เพื่อเลือกตั้งใหม่ คณะกรรมการดำเนินการอาจพิจารณาเลือกตั้งกรรมการดำเนินการอื่นขึ้นทำหน้าที่แทนชั่วคราวจนกว่าจะมีการเลือกตั้งใหม่

3. กรรมการดำเนินการซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งขึ้นแทนในตำแหน่งที่ว่าง ให้อยู่ในตำแหน่ง ได้เพียงเท่ากำหนดระยะเวลาที่ผู้ซึ่งตนแทนนั้นอยู่ได้

การประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

ข้อบังคับสหกรณ์ได้กำหนดเกี่ยวกับการประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ดังนี้

1. คณะกรรมการดำเนินการประชุมกันตามคราวที่มีกิจธุระ แต่ต้องให้มีการประชุมเดือนละ 1 ครั้งเป็นอย่างน้อย
2. ผู้เรียกประชุมคณะกรรมการดำเนินการได้ คือ ประธานกรรมการ หรือรองประธานกรรมการ หรือเลขานุการ
3. กรรมการดำเนินการต้องมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการดำเนินการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม
4. ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม หรือให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม (กรณีประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุม) หรือให้ที่ประชุมเลือกตั้งกรรมการดำเนินการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุมเฉพาะการประชุมคราวนั้น (กรณีทั้งประธานกรรมการ และรองประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุม)
5. การวินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ ในที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ ให้ถือคะแนนเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด เว้นแต่ในกรณีแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ การเลิกสหกรณ์ การคว่ำสหกรณ์ และการแยกสหกรณ์ ให้ถือเสียงไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนกรรมการดำเนินการซึ่งมาประชุม
6. จัดให้กรรมการดำเนินการที่เข้าประชุมลงลายมือชื่อ บันทึกเรื่องที่พิจารณาวินิจฉัยไว้ในรายงานการประชุม และให้ประธานในที่ประชุมกับกรรมการดำเนินการอีกคนหนึ่งเข้าประชุมลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายสหกรณ์

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 กำหนดเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ดังนี้

มาตรา 51 ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เป็นผู้ดำเนินกิจการ และเป็นผู้แทนสหกรณ์ ในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์จะมอบหมายให้กรรมการคนหนึ่ง หรือหลายคน หรือผู้จัดการทำการแทนได้

อำนาจหน้าที่ตามมาตรา 51 เป็นอำนาจในการดำเนินกิจการทั้งปวงของสหกรณ์ ซึ่งเป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับ ระเบียบ มติ และคำสั่งของสหกรณ์

มาตรา 54 ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เรียกประชุมใหญ่สามัญปีละ 1 ครั้ง ภายใน 150 วัน นับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์นั้น

อำนาจหน้าที่ตามมาตรา 54 เป็นอำนาจในการเรียกประชุมใหญ่สามัญ ซึ่งต้องใช้มติที่ประชุม คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ประธานกรรมการ หรือรองประธานกรรมการ หรือกรรมการคนหนึ่งคนใด จะใช้อำนาจเรียกประชุมใหญ่สามัญด้วยตนเองไม่ได้

มาตรา 55 วรรคแรก เมื่อมีเหตุอันสมควร คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์จะเรียกประชุมใหญ่วิสามัญเมื่อใดก็ได้ แต่ถ้านายทะเบียนสหกรณ์มีหนังสือแจ้งให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญ หรือในกรณีที่สหกรณ์ขาดทุนเกินกึ่งของจำนวนทุนเรือนหุ้นที่ชำระแล้ว ต้องเรียกประชุมใหญ่วิสามัญโดยมิชักช้าแต่ไม่เกิน 30 วัน นับแต่วันที่สหกรณ์ทราบ

วรรคสอง สมาชิกซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 5 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด หรือไม่น้อยกว่า 100 คน หรือผู้แทนสมาชิกในกรณีที่มีผู้แทนสมาชิกตามมาตรา 56 ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 5 ของจำนวนผู้แทนสมาชิกทั้งหมด หรือไม่น้อยกว่า 50 คนลงลายมือชื่อทำหนังสือร้องขอต่อคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญก็ได้

วรรคท้าย ในกรณีสมาชิก หรือผู้แทนสมาชิกของสหกรณ์เป็นผู้ร้องขอให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญ ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เรียกประชุมใหญ่วิสามัญภายใน 30 วัน นับแต่วันที่รับคำร้องขอ ถ้าคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ไม่เรียกประชุมใหญ่วิสามัญภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าวให้นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจเรียกประชุมใหญ่วิสามัญภายในระยะเวลาตามที่เห็นสมควรก็ได้

อำนาจหน้าที่ตามมาตรา 55 เป็นอำนาจในการเรียกประชุมใหญ่วิสามัญได้ตามที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เห็นสมควร ซึ่งต้องใช้มติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ เช่นเดียวกับการเรียกประชุมใหญ่สามัญ สมาชิก หรือผู้แทนสมาชิกไม่สามารถเรียกประชุมใหญ่วิสามัญได้ หากแต่ร้องขอต่อคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญได้ เว้นแต่ กรณีคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ไม่เรียกประชุมใหญ่วิสามัญตามที่สมาชิก หรือผู้แทนสมาชิกร้องขอภายในระยะเวลาที่กำหนด นายทะเบียนสหกรณ์สามารถเรียกประชุมใหญ่วิสามัญได้ตามที่เห็นสมควร

อำนาจหน้าที่ตามข้อบังคับสหกรณ์

ข้อบังคับสหกรณ์กำหนดเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ดังนี้
คณะกรรมการดำเนินการมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการทั้งปวงของสหกรณ์ให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ มติ และคำสั่งของสหกรณ์ กับทั้งในทางอันจะทำให้เกิดความจำเริญแก่สหกรณ์ ซึ่งรวมทั้งในข้อต่อไปนี้

- (1) พิจารณาในเรื่องการรับสมาชิกและสมาชิกออกจากสหกรณ์ ตลอดจนดูแลให้สมาชิกปฏิบัติตามกฎต่าง ๆ ตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ มติ และคำสั่งของสหกรณ์
- (2) พิจารณาดำเนินการเรื่องผลิตผลและผลิตภัณฑ์ของสมาชิก หรือที่ซื้อจากสหกรณ์อื่น หรือบุคคลอื่นเพื่อจำหน่าย
- (3) พิจารณาดำเนินการเรื่องการจัดซื้อสิ่งของที่บรรดาสมาชิกมีความต้องการมาจำหน่าย
- (4) วางข้อกำหนดและระเบียบวิธีการจ่ายน้ำ และการให้บริการต่าง ๆ รวมทั้งกำหนดค่าเช่า ค่าบริการอื่น ๆ ที่สมาชิกต้องชำระ
- (5) พิจารณาสอบสวนข้อเท็จจริงเพื่อเสนอที่ประชุมใหญ่ขออนุมัติตั้งเงินค่าบำรุงที่ดิน
- (6) พิจารณาดำเนินการเรื่องการจัดให้มีเครื่องมือ เครื่องจักรกล วัสดุเกี่ยวกับการผลิต หรือโรงงานอุตสาหกรรม
- (7) พิจารณาเรื่องกิจกรรมกลุ่ม ร่วมกันผลิต ร่วมกันซื้อ ร่วมกันขาย สะสมเงินกองกลางของกลุ่ม และร่วมกันแก้ปัญหาเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันของบรรดาสมาชิก
- (8) พิจารณาเรื่องการรับฝากเงิน การกู้ยืมเงิน การให้เงินกู้ และการฝาก หรือลงทุนเงินของสหกรณ์

(9) กำหนดและดำเนินการเกี่ยวกับการประชุมใหญ่ การเสนอของบดูลและรายงานประจำปี แสดงผลการดำเนินงานของสหกรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่

(10) เสนอแนะการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีต่อที่ประชุมใหญ่

(11) เสนอแผนงานและงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้ที่ประชุมใหญ่อนุมัติ

(12) พิจารณามอบอำนาจในการดำเนินงานให้แก่กรรมการดำเนินการ ผู้จัดการและบุคคลที่เกี่ยวข้องตามความเหมาะสม

(13) พิจารณากำหนดตัวเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ให้ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้จัดการ

(14) พิจารณาดำเนินการแต่งตั้ง หรือจ้าง และกำหนดค่าตอบแทนของผู้จัดการ ตลอดจนควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้จัดการให้เป็นการถูกต้อง

(15) พิจารณาดำเนินการแต่งตั้ง และกำหนดค่าตอบแทนแก่ผู้ตรวจสอบกิจการ

(16) กำหนดระเบียบต่าง ๆ ของสหกรณ์

(17) จัดให้มีและดูแลให้เรียบร้อยซึ่งบรรดาทะเบียน สมุดบัญชีเอกสารต่าง ๆ และบรรดาอุปกรณ์ดำเนินงานของสหกรณ์

(18) พิจารณาให้สหกรณ์สมัครเข้าเป็นสมาชิกและออกจากชุมนุมสหกรณ์ และองค์การอื่น

(19) พิจารณาดำเนินการแต่งตั้งและถอดถอนคณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงาน เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจการของสหกรณ์

(20) พิศุเคราะห์และปฏิบัติตามหนังสือของนายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ ผู้ตรวจการสหกรณ์ ผู้สอบบัญชี หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย

(21) พิจารณาให้ความเที่ยงธรรมแก่บรรดาสมาชิก เจ้าหน้าที่สหกรณ์ ตลอดจนสอดส่องดูแลโดยทั่วไป เพื่อให้กิจการของสหกรณ์ดำเนินไปด้วยดี

(22) พิจารณารายงานของคณะกรรมการอื่น ผู้ตรวจสอบกิจการ ความเห็นของผู้จัดการ และสมาชิกเกี่ยวกับกิจการของสหกรณ์

(23) เชิญสมาชิก หรือบุคคลภายนอกที่เห็นสมควรเป็นที่ปรึกษาของสหกรณ์ ตลอดจนกำหนดค่าตอบแทนให้ตามที่เห็นสมควร

(24) ฟ้อง ต่อสู้ หรือดำเนินคดีเกี่ยวกับกิจการของสหกรณ์ หรือประนีประนอมยอมความ หรือมอบข้อพิพาทให้อนุญาตตุลาการพิพากษาชี้ขาด

(25) พิจารณาดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สิน ดังระบุไว้ในวัตถุประสงค์ของสหกรณ์

(26) พิจารณาแต่งตั้งกรรมการดำเนินการเป็นผู้แทนสหกรณ์เพื่อเข้าประชุมใหญ่และออกเสียงในการประชุมใหญ่ของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ชุมนุมสหกรณ์ และองค์การอื่นซึ่งสหกรณ์นี้เป็นสมาชิก ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่ข้อบังคับของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ชุมนุมสหกรณ์ และองค์การนั้นกำหนดไว้

(27) พิจารณามอบหมายอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานให้แก่ประธาน รองประธาน เลขานุการ เหนรัญญิก ผู้จัดการและบุคคลที่เกี่ยวข้องได้ตามความเหมาะสม

นอกจากนี้ ข้อบังคับสหกรณ์ยังกำหนดเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของกรรมการดำเนินการในแต่ละตำแหน่ง ประกอบด้วย ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ เลขานุการ และเหนรัญญิก ดังนี้

ประธานกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. เป็นประธานในที่ประชุมใหญ่และที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ และควบคุมการ
ประชุมดังกล่าวให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

การทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมใหญ่ ประธานกรรมการควรเตรียมความพร้อมในเรื่อง
ต่อไปนี้

- (1) กำหนดระเบียบวาระการประชุม
- (2) จัดเตรียมข้อมูลตามระเบียบวาระการประชุมเพื่อใช้ในการชี้แจง หรือตอบข้อซักถาม
ของที่ประชุมใหญ่
- (3) แบ่งความรับผิดชอบในการนำเสนอ ชี้แจง หรือตอบข้อซักถามของที่ประชุมใหญ่
ให้แก่กรรมการดำเนินการที่เกี่ยวข้องตามระเบียบวาระการประชุม
- (4) ตรวจสอบมติของที่ประชุมใหญ่ตามระเบียบวาระการประชุมว่าเป็นเรื่องรับทราบ
อนุมัติ หรือเพื่อพิจารณา และในแต่ละเรื่องต้องมีจำนวนคะแนนเสียงเป็นอย่างไร
- (5) สรุปและถามมติที่ประชุม เมื่อที่ประชุมใหญ่ได้พิจารณาเรื่องต่าง ๆ ตามระเบียบ
วาระการประชุมแล้วตามสมควร

การทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ ประธานกรรมการต้องมี
ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ มติที่ประชุม และคำสั่งของสหกรณ์ในเรื่องต่าง ๆ เป็นอย่างดี
เนื่องจากระเบียบวาระการประชุมส่วนใหญ่เป็นการพิจารณาเกี่ยวกับการดำเนินงานสหกรณ์ และในระหว่าง
การประชุมประธานกรรมการควรปฏิบัติ ดังนี้

- (1) ให้กรรมการดำเนินการได้แสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง และทั่วถึง
- (2) การแสดงความคิดเห็นของกรรมการดำเนินการควรมีการอ้างถึงกฎหมาย ข้อบังคับ
ระเบียบ มติที่ประชุม หรือคำสั่งของสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องด้วย
- (3) ควบคุม ดูแลการจดบันทึกมติที่ประชุมให้เป็นไปอย่างถูกต้องและชัดเจน โดยมีการ
อ้างถึงกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ มติที่ประชุม หรือคำสั่งของสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องด้วย

2. ควบคุมดูแลการดำเนินงานทั่วไปของสหกรณ์ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและอยู่ใน
วัตถุประสงค์ของสหกรณ์

ประธานกรรมการมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ดังนี้

- (1) ควบคุมงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- (2) ควบคุมการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สหกรณ์
- (3) ควบคุมการจัดซื้อจัดจ้างให้เป็นไปตามระเบียบ
- (4) อนุมัติค่าใช้จ่าย ๆ ของกรรมการดำเนินการ และเจ้าหน้าที่สหกรณ์
- (5) ควบคุมงานต่าง ๆ ให้เป็นไปตามมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ
- (6) ดูแลการให้บริการแก่สมาชิก
- (7) ดูแลทรัพย์สินต่าง ๆ ของสหกรณ์
- (8) ดูแลงานที่สหกรณ์ต้องเกี่ยวข้องกับบุคคล หรือหน่วยงานภายนอก

3. ลงลายมือชื่อในเอกสารต่าง ๆ ในนามสหกรณ์

การลงลายมือชื่อในเอกสารต่าง ๆ ในนามสหกรณ์ของประธานกรรมการต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับสหกรณ์ โดยแบ่งได้เป็น 2 กรณี

(1) การลงลายมือชื่อในเอกสารทั่วไป เช่น หนังสือของสหกรณ์เพื่อติดต่อกับบุคคลภายนอก หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ประธานกรรมการสามารถลงลายมือชื่อในนามสหกรณ์ได้ทันที

(2) การลงลายมือชื่อในเอกสารที่มีผลผูกพันสหกรณ์กับบุคคลภายนอก ให้ประธานกรรมการ หรือรองประธานกรรมการ หรือเลขานุการ หรือเหรัญญิก และผู้จัดการ รวม 2 คน เป็นผู้ลงลายมือชื่อในนามสหกรณ์ หรืออาจมอบหมายให้กรรมการดำเนินการคนหนึ่ง หรือหลายคน หรือผู้จัดการทำการแทนก็ได้ และการลงลายมือชื่อในนามสหกรณ์ต้องประทับตราของสหกรณ์ (ถ้ามี) เป็นสำคัญด้วย

4. ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการดำเนินการมอบหมายภายใต้กฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ มติ และคำสั่งของสหกรณ์ โดยทั่วไปประธานกรรมการจะได้รับมอบอำนาจใน 2 เรื่อง คือ

(1) มอบอำนาจในการบริหาร โดยมีอำนาจตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารบางเรื่อง เช่น

- การอนุมัติเงินกู้ฉุกเฉิน
- การอนุมัติเงินกู้สามัญ โดยใช้หุ้นค้ำประกัน
- การส่งกรรมการดำเนินการ และ/หรือเจ้าหน้าที่สหกรณ์เข้ารับการอบรม สัมมนา ฯลฯ

(2) มอบอำนาจให้กระทำการแทนสหกรณ์ โดยเป็นผู้แทนของสหกรณ์ในการ

- ฟ้อง ต่อสู้ หรือดำเนินคดีที่ทำความเสียหายแก่สหกรณ์ภายในกำหนดอายุความ
- เข้าร่วมประชุมใหญ่ และออกเสียงในการประชุมใหญ่ของสันนิบาตสหกรณ์

แห่งประเทศไทย ชุมนุมสหกรณ์ และองค์การอื่นซึ่งสหกรณ์เป็นสมาชิก

ฯลฯ

รองประธานกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. ปฏิบัติการในอำนาจหน้าที่ของประธานกรรมการแทนประธานกรรมการ เมื่อประธานกรรมการไม่อยู่ หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือเมื่อตำแหน่งประธานกรรมการว่างลง

2. ปฏิบัติการตามที่ประธานกรรมการมอบหมายให้

ในการมอบหมายหน้าที่ใดให้รองประธานกรรมการปฏิบัตินั้น จะต้องเป็นอำนาจหน้าที่ของประธานกรรมการที่มีอยู่ตามข้อบังคับสหกรณ์ เช่น

- (1) มอบหมายให้เป็นประธานในที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ
- (2) มอบอำนาจในการควบคุม ดูแลการดำเนินงานของสหกรณ์เฉพาะบางเรื่อง
- (3) มอบหมายให้ลงลายมือชื่อในหนังสือของสหกรณ์เพื่อติดต่อ หรือโต้ตอบกับ

บุคคลภายนอก หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(4) มอบอำนาจให้อนุมัติเรื่องต่าง ๆ แทนประธานกรรมการ

3. ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการดำเนินการมอบหมายภายใต้กฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ มติ และคำสั่งของสหกรณ์

เลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. จัดทำรายงานการประชุมใหญ่และรายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการทุกครั้ง

ให้สหกรณ์ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยงานสารบรรณของสำนักนายกรัฐมนตรีโดยอนุโลม ซึ่งกำหนดวิธีการที่รายงานการประชุมไว้ 3 รูปแบบ คือ บันทึกโดยละเอียด บันทึกเฉพาะมติที่ประชุมและบันทึกแบบผสม ซึ่งเป็นการบันทึกสรุปเฉพาะมติในบางเรื่องและบันทึกโดยละเอียดในกรณีที่มีความสำคัญ และมีประเด็นที่อาจนำไปสู่ความรับผิดชอบของผู้ที่เข้าร่วมประชุม ทั้งนี้ เลขานุการต้องพิจารณาว่าควรบันทึกรายงานการประชุมอย่างไร โดยถือหลักว่าให้ผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมประชุมอ่านรายงานการประชุมแล้วทราบถึงสาระสำคัญของการประชุม

2. ดูแล รักษาเอกสารและรายงานการประชุมของสหกรณ์ให้เรียบร้อยอยู่เสมอ

เลขานุการจะต้องดูแล รักษาเอกสารของสหกรณ์ โดยควบคุมการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ธุรการให้เป็นไปตามระเบียบของสหกรณ์ หรือให้ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยงานสารบรรณของสำนักนายกรัฐมนตรีโดยอนุโลม ในเรื่องเกี่ยวกับ

- (1) การรับเอกสาร
- (2) การส่งเอกสาร
- (3) การเสนอเอกสารให้ผู้มีอำนาจพิจารณาสั่งการ
- (4) การเก็บรักษาเอกสาร

นอกจากนี้ เลขานุการจะต้องดูแล รักษารายงานการประชุมของสหกรณ์ ซึ่งถือเป็นหลักฐานสำคัญที่แสดงถึงการตัดสินใจของสมาชิกตามมติที่ประชุมใหญ่ และคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ โดยจัดเก็บรายงานการประชุมของสหกรณ์ไว้ในที่มั่นคง ปลอดภัย และสะดวกแก่การนำไปใช้อ้างอิง

3. แจ้งนัดประชุมไปยังบรรดาสมาชิก คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ หรือคณะกรรมการอื่น การแจ้งนัดประชุมใหญ่ มีวิธีปฏิบัติ ดังนี้

(1) แจ้งนัดประชุมใหญ่ไปยังสมาชิกล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 7 วัน เว้นแต่เป็นกรณีเร่งด่วน อาจแจ้งล่วงหน้าได้ตามสมควร

(2) กรณีประชุมใหญ่สามัญประจำปี ต้องส่งงบการเงินไปให้สมาชิกพร้อมกับหนังสือแจ้งระเบียบวาระการประชุม

(3) กรณีมีการกำหนดระเบียบวาระการประชุมใหญ่ เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ ต้องส่งข้อความที่ขอแก้ไขเพิ่มเติมให้สมาชิกพิจารณาล่วงหน้า พร้อมกับหนังสือแจ้งระเบียบวาระการประชุม

(4) แจ้งนัดประชุมใหญ่ไปยังบุคคลภายนอก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามที่ข้อบังคับสหกรณ์กำหนด

การแจ้งนัดประชุมคณะกรรมการดำเนินการ หรือคณะกรรมการอื่น มีวิธีปฏิบัติ ดังนี้

- (1) แจ้งนัดประชุมล่วงหน้าในเวลาอันสมควร
- (2) แจ้งนัดประชุมไปยังบุคคลภายนอก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการดำเนินการมอบหมายภายใต้กฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ มติ และคำสั่งของสหกรณ์

เหรียญก มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. ควบคุม ดูแล ตรวจสอบการรับจ่าย การเก็บรักษาเงินและทรัพย์สินของสหกรณ์ให้เป็นไป โดยถูกต้องเรียบร้อย

เหรียญกต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับเงินและทรัพย์สินของสหกรณ์ ทั้งในด้านการควบคุม ดูแลและตรวจสอบ กรณีมีความเสียหายด้านการเงิน หรือทรัพย์สินของสหกรณ์เกิดขึ้น เหรียญกเป็นบุคคลแรก ที่ต้องรับผิดชอบ จึงควรควบคุม ดูแลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเงินให้เป็นไปตามระเบียบสหกรณ์ว่าด้วยการรับ จ่าย และเก็บรักษาเงินที่กำหนดไว้

2. ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการดำเนินการมอบหมายภายใต้กฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ มติ และคำสั่งของสหกรณ์

การกำหนดอำนาจหน้าที่ของกรรมการดำเนินการแต่ละตำแหน่งในข้อสุดท้ายเหมือนกัน คือ ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการดำเนินการมอบหมายภายใต้กฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ มติ และคำสั่งของสหกรณ์ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินงานของสหกรณ์ในกรณีที่คณะกรรมการดำเนินการประสงค์ ให้กรรมการดำเนินการทำงานอื่นนอกเหนือจากอำนาจหน้าที่ตามข้อบังคับสหกรณ์ และในการมอบหมายให้ใช้ มติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการโดยพิจารณาตามเหตุผลและความจำเป็น ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติ สหกรณ์ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 มาตรา 51

อนึ่ง ข้อบังคับสหกรณ์กำหนดให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์สามารถแต่งตั้ง คณะกรรมการอื่นได้ ประกอบด้วย คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการเงินกู้ คณะกรรมการศึกษาและ ประชาสัมพันธ์ และคณะอนุกรรมการ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. คณะกรรมการอำนวยการ เป็นผู้ดำเนินการแทนคณะกรรมการดำเนินการตามที่ได้รับมอบหมาย และตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ มติ และคำสั่งของสหกรณ์ รวมทั้งในข้อต่อไปนี้

(1) ควบคุมเรื่องการรับเงิน การจ่ายเงิน การสะสมเงิน การฝาก หรือการเก็บรักษาเงิน ให้เป็นไปตามข้อบังคับ และระเบียบของสหกรณ์

(2) ควบคุมการจัดทำบัญชี และทะเบียนต่าง ๆ ของสหกรณ์ให้ถูกต้อง ครบถ้วนและเป็น ปัจจุบันอยู่เสมอ

(3) ควบคุมดูแล เก็บรักษาเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ตลอดจนทรัพย์สินของสหกรณ์ให้อยู่ ในสภาพอันดี ปลอดภัย และพร้อมที่จะให้ผู้เกี่ยวข้องตรวจสอบได้ทันที

(4) เสนอแนะคณะกรรมการดำเนินการในการปรับปรุง หรือแก้ไขการบริหารงานของ สหกรณ์

(5) ควบคุมดูแลการจัดทำงบดุล รวมทั้งบัญชีกำไรขาดทุน และรายงานประจำปีแสดงผล การดำเนินงานของสหกรณ์ เสนอต่อคณะกรรมการดำเนินการพิจารณา เพื่อเสนอให้ที่ประชุมใหญ่อนุมัติ

(6) พิจารณาการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีของสหกรณ์ เสนอต่อคณะกรรมการ ดำเนินการพิจารณา เพื่อเสนอให้ที่ประชุมใหญ่อนุมัติ

(7) พิจารณาแผนงานและงบประมาณรายจ่ายประจำปีของสหกรณ์ เสนอต่อ คณะกรรมการดำเนินการพิจารณา เพื่อเสนอให้ที่ประชุมใหญ่อนุมัติ

(8) ทำนิติกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์ ตามที่คณะกรรมการ ดำเนินการมอบหมาย

2. คณะกรรมการเงินกู้ มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยอนุมัติการให้เงินกู้แก่สมาชิก ตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ มติ และคำสั่งของสหกรณ์ รวมทั้งในข้อต่อไปนี้

(1) ตรวจสอบการใช้เงินกู้ของสมาชิกให้เป็นไปตามความมุ่งหมายที่ให้เงินกู้นั้น
(2) ตรวจสอบการควบคุมให้เงินกู้มีหลักประกันตามที่กำหนดไว้ในระเบียบของสหกรณ์ และเมื่อเห็นว่าหลักประกันสำหรับเงินกู้อย่างใดเกิดบกพร่อง ต้องกำหนดให้ผู้ผู้จัดการแก้ไขให้คืนดีภายใน ระยะเวลาที่กำหนด

(3) ดูแล และติดตามการชำระหนี้ของสมาชิกผู้กู้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในสัญญา

(4) สอบสวนเบื้องต้นให้ได้ข้อความจริง กรณีสมาชิกผู้กู้ขอผ่อนเวลาการส่งชำระหนี้เงินกู้ หรือผิดนัดการส่งชำระหนี้ เพื่อเสนอความเห็นให้คณะกรรมการดำเนินการพิจารณาผ่อนผัน หรือเรียกคืนเงินกู้ หรือสอบสวนลงโทษให้สมาชิกออกจากสหกรณ์

3. คณะกรรมการศึกษาและประชาสัมพันธ์ มีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ มติ และคำสั่งของสหกรณ์ รวมทั้งในข้อต่อไปนี้

(1) ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่สมาชิก โดยให้การศึกษาและอบรมแก่สมาชิก และผู้ที่สนใจให้ทราบถึงเจตนารมณ์ หลักการ วิธีการ และการบริหารงานของสหกรณ์

(2) ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับลักษณะ ประโยชน์ รวมทั้ง ผลงานของสหกรณ์ให้สมาชิก และบุคคลภายนอกได้รับทราบ

(3) ดำเนินการในการหาผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิก

(4) ให้การศึกษาอบรม และเผยแพร่แก่สมาชิกถึงวิธีการออมทรัพย์ และการใช้จ่ายเงิน อย่างรอบคอบ ตลอดจนวิชาการต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ

(5) ศึกษาและติดตามข่าวความเคลื่อนไหวด้านการดำเนินงานของสหกรณ์อื่น ทั้งในและ นอกประเทศ เพื่อนำตัวอย่างที่ดีมาเสนอคณะกรรมการดำเนินการพิจารณานำมาบริการแก่สมาชิกตามความ เหมาะสม

4. คณะอนุกรรมการ คณะกรรมการดำเนินการอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการต่าง ๆ อีกได้ เพื่อมอบหมายให้ปฏิบัติการกิจของสหกรณ์ได้ในกรณีจำเป็นแก่การดำเนินงาน โดยให้คณะอนุกรรมการมี อำนาจหน้าที่ตามที่คณะกรรมการดำเนินการกำหนด เช่น คณะกรรมการวิชาการ คณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการระดมเงินออม เป็นต้น

ความรับผิดชอบของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

ข้อบังคับสหกรณ์กำหนดเกี่ยวกับความรับผิดชอบของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ในกรณีที กระทำการ หรืองดเว้นกระทำการ หรือกระทำการโดยประมาทเลินเล่อในการปฏิบัติหน้าที่ของตนทำให้ เสื่อมเสียผลประโยชน์ของสหกรณ์ หรือสมาชิกอันเป็นเหตุให้สหกรณ์มีข้อบกพร่องเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี หรือกิจการ หรือฐานะการเงินตามรายงานการสอบบัญชี หรือรายงานการตรวจสอบเป็นเหตุให้สหกรณ์ได้รับความเสียหาย คณะกรรมการดำเนินการต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายให้แก่สหกรณ์ หากแต่พระราชบัญญัติ สหกรณ์ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 ไม่ได้กำหนดเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวไว้ จึงต้องปรับใช้กับ กฎหมายทั่วไป ได้แก่ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายอาญา และกฎหมายอื่น ๆ

1. ความรับผิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เป็นผู้ดำเนินกิจการ และเป็นผู้แทนสหกรณ์ในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก กรณีที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ใช้อำนาจเกินขอบเขต หรือละเว้นการกระทำที่พึงกระทำจะต้องรับผิดในฐานะผู้กระทำการแทนสหกรณ์ ซึ่งถือเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 812 ซึ่งกำหนดไว้ว่า ถ้ามีความเสียหายเกิดขึ้นอย่างใด ๆ เพราะความประมาทเลินเล่อของตัวแทนก็ดี เพราะไม่ทำการเป็นตัวแทนก็ดี หรือเพราะทำการโดยปราศจากอำนาจ หรือนอกเหนืออำนาจก็ดี ท่านว่าตัวแทนจะต้องรับผิด

นอกจากจะต้องรับผิดในฐานะผู้กระทำการแทนสหกรณ์แล้ว กรณีที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์กระทำการละเมิดต่อสหกรณ์จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายขึ้นจะต้องรับผิดฐานละเมิดด้วย ซึ่งถือเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 ซึ่งกำหนดไว้ว่า ผู้ใดจงใจ หรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น

2. ความรับผิดตามประมวลกฎหมายอาญา

คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์อาจกระทำผิดทางอาญาได้โดยส่วนใหญ่เป็นความผิดเกี่ยวกับการยกยอกทรัพย์สิน หรือการทำและใช้เอกสารปลอม ซึ่งถือเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ดังนี้

มาตรา 352 ความผิดฐานยกยอก กำหนดไว้ว่า ผู้ใดครอบครองทรัพย์สินซึ่งเป็นของผู้อื่น หรือซึ่งผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย เบียดบังเอาทรัพย์สินนั้นเป็นของตน หรือบุคคลที่สามโดยทุจริต ผู้นั้นกระทำความผิดฐานยกยอกต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 6,000.- บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และถ้าทรัพย์สินนั้นได้ตกมาอยู่ในความครอบครองของผู้กระทำความผิด เพราะผู้อื่นส่งมอบให้โดยสำคัญผิดไปด้วยประการใด หรือเป็นทรัพย์สินหายซึ่งผู้กระทำความผิดเก็บได้ ผู้กระทำต้องระวางโทษแต่เพียงกึ่งหนึ่ง

มาตรา 264 ความผิดเกี่ยวกับเอกสาร กำหนดไว้ว่า ผู้ใดทำเอกสารปลอมขึ้นทั้งฉบับ หรือแต่ส่วนหนึ่งส่วนใด เดิม หรือตัดทอนข้อความ หรือแก้ไขด้วยประการใด ๆ ในเอกสารที่แท้จริง หรือประทับตราปลอม หรือลงลายมือชื่อปลอมในเอกสารโดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น หรือประชาชน ถ้าได้กระทำเพื่อให้ผู้หนึ่งผู้ใดหลงเชื่อว่าเป็นเอกสารที่แท้จริง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานปลอมเอกสารต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 6,000.- บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และผู้ใดกรอกข้อความลงในแผ่นกระดาษ หรือวัตถุอื่นใดซึ่งมีลายมือชื่อของผู้อื่นโดยไม่ได้รับความยินยอม หรือโดยฝ่าฝืนคำสั่งของผู้นั้น ถ้าได้กระทำเพื่อนำเอาเอกสารนั้นไปใช้ในกิจการที่อาจเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือประชาชนให้ถือว่าผู้นั้นปลอมเอกสารต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน

3. กฎหมายอื่น ๆ

นอกจากความรับผิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายอาญาแล้ว การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์อาจต้องเกี่ยวข้องกับกฎหมายอื่น ๆ เช่น ประมวลกฎหมายที่ดิน พระราชบัญญัติความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค ประมวลรัษฎากร พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน เป็นต้น จึงควรให้ความสนใจและศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายต่าง ๆ ด้วย

จรรยาบรรณของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

สมาคมเศรษฐศาสตร์สหกรณ์แห่งประเทศไทยได้กำหนดจรรยาบรรณของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ไว้ เพื่อใช้เป็นกรอบการปฏิบัติงานที่สำคัญของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ดังนี้

1. มุ่งมั่น และอุทิศตนเพื่อพัฒนาการบริหารงานของสหกรณ์ให้ก้าวหน้า ด้วยความเสียสละ ซื่อสัตย์ และสุจริต โดยยึดมั่นอุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์
 2. พึงรักษา ปกป้องผลประโยชน์ของสมาชิกโดยรวม และตัดสินใจบนพื้นฐานประโยชน์สมาชิกอย่างเป็นธรรม
 3. พึงปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบสหกรณ์อย่างเคร่งครัด รวมถึงยึดหลักจริยธรรม วัฒนธรรมอันดีงาม
 4. มุ่งพัฒนาความรู้ ศักยภาพของตนและบุคลากรของสหกรณ์อย่างจริงจัง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในสหกรณ์
 5. กำกับ ดูแลการจัดการสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยไม่แทรกแซงสายการบังคับบัญชา แต่จะสร้างความยุติธรรมแก่เจ้าหน้าที่สหกรณ์ในการปฏิบัติงาน
 6. พึงดูแล ใช้ และรักษาทรัพย์สิน อุปกรณ์ของสหกรณ์ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม
 7. ไม่อาศัย หรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยตำแหน่ง เจ้าหน้าที่ในสหกรณ์ เพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ส่วนตน ญาติ พวกพ้อง
 8. หลีกเลี่ยงการทำธุรกิจส่วนตัวที่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับสหกรณ์ เปิดเผยผลประโยชน์ส่วนตนที่มีในองค์กร หรือธุรกรรมใดที่ขัดกับประโยชน์ของสหกรณ์
 9. ละเว้นการให้สัญญาต่างตอบแทนแก่บุคคล องค์กร เพื่อให้ได้มาซึ่งตำแหน่ง ผลประโยชน์ของตน
 10. ไม่นำเอาทรัพย์สิน อุปกรณ์ บุคลากรของสหกรณ์ไปใช้เพื่อประโยชน์ของตน และพวกพ้อง และไม่กระทำการใดอันเป็นปฏิปักษ์ และเป็นคู่แข่งชั้นต่อการดำเนินงานของสหกรณ์
-

กองทุนพัฒนาสหกรณ์คว่ำรางวัลทุนหมุนเวียนดีเด่นประจำปี ๒๕๕๙*

กองทุนพัฒนาสหกรณ์คว่ำ ๒ รางวัลจากการประเมินประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมุนเวียนของกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง เข้ารับรางวัลจากนายกรัฐมนตรีนางานมอบรางวัลทุนหมุนเวียนดีเด่น ประจำปี ๒๕๕๙ ณ ห้องรอยัล จูบิลี่ อาคารชาเลนเจอร์ อิมแพค เมืองทองธานี เมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ที่ผ่านมา ขณะที่กรมส่งเสริมสหกรณ์เดินทางพัฒนาต่อเนื่อางวางยุทธศาสตร์เพื่อยกระดับการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพ สนับสนุนเงินทุนเพื่อขยายโอกาสทางธุรกิจให้กับสหกรณ์ต่าง ๆ อย่างทั่วถึง

ดร.วิณะโรจน์ ทรัพย์ส่งสุข อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ เปิดเผยว่า กองทุนพัฒนาสหกรณ์ ซึ่งอยู่ในการกำกับดูแลของกรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้รับการประเมินผลการดำเนินงานจากกรมบัญชีกลางว่าเป็นกองทุนหมุนเวียนที่มีผลการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับดีเด่น โดยมีเกณฑ์การประเมินใน ๔ ด้าน คือ ด้านการเงิน ด้านการสนองประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านการปฏิบัติการ และด้านการบริหารพัฒนาทุนหมุนเวียน ซึ่งกองทุนพัฒนาสหกรณ์ผ่านการประเมินตามหลักเกณฑ์ว่าเป็นกองทุนที่สามารถดำเนินงานได้บรรลุเป้าหมายตามภารกิจ มีการพัฒนาการบริหารงานดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง และได้เข้ารับรางวัล “ผลการดำเนินงานดีเด่น” และรางวัลชมเชย “การพัฒนาดีเด่น” จากพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ในงานมอบรางวัลทุนหมุนเวียนดีเด่น ประจำปี ๒๕๕๙ โดยมีนายธีรภัทร ประยูรสิทธิ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และคณะผู้จัดงานจากกระทรวงการคลัง ร่วมให้การต้อนรับและนำชมบูธนิทรรศการแสดงผลการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาสหกรณ์ที่เข้าร่วมจัดแสดงภายในงานดังกล่าว ณ ห้องรอยัล จูบิลี่ อาคารชาเลนเจอร์ อิมแพค เมืองทองธานี เมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ที่ผ่านมา

กองทุนพัฒนาสหกรณ์ (กพส.) จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ เมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อส่งเสริมการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ให้มีความเข้มแข็ง โดยการสนับสนุนเงินทุนดอกเบี้ยต่ำให้สหกรณ์ต่าง ๆ กู้ยืมไปบริการแก่สมาชิก ทั้งในด้านการรวบรวมผลผลิต การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย การลงทุนในทรัพย์สินและการให้สมาชิกกู้ยืมไปประกอบอาชีพ แต่จะปีจะอนุมัติวงเงินกู้ยืมให้แก่สหกรณ์ไม่ต่ำกว่า ๔,๐๐๐ ล้านบาท ซึ่งสหกรณ์ที่กู้ยืมเงินสามารถส่งชำระหนี้คืนได้ตามกำหนดเกินกว่า ๙๒% และผลการดำเนินงานในปี ๒๕๕๘ ที่ผ่านมา กองทุนฯ ได้อนุมัติเงินกู้โครงการปกติ วงเงิน ๒,๕๗๐.๑๖๖ ล้านบาท ให้สหกรณ์ ๙๐๐ แห่งกู้ยืม เพื่อสนับสนุนโครงสร้างปัจจัยพื้นฐาน สนับสนุนด้านการผลิตและการตลาดและสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของสหกรณ์ และมีเงินกู้โครงการพิเศษ อัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๑ อีก ๑๕ โครงการ วงเงินกู้ ๑,๔๒๙.๘๓๔ ล้านบาท ให้สหกรณ์ ๕๔๗ แห่ง กู้ยืมไปดำเนินธุรกิจต่าง ๆ อาทิ เป็นทุนรวบรวมผลไม้อินฤดูกาล ผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว ธุรกิจการรวบรวมกาแฟ การเสริมสร้างความมั่นคงให้สหกรณ์ขนาดเล็ก

* ที่มา : สืบค้นข้อมูลข่าวจากเว็บไซต์ <http://www.thaipr.net> ข่าวประจำวันที ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๙

ข้อมูล ณ วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

การดำเนินธุรกิจปาล์มน้ำมันของสหกรณ์ในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนใต้ สนับสนุนสหกรณ์ในพื้นที่
โครงการพระราชดำริและโครงการหลวง พัฒนาธุรกิจสินเชื่อของสหกรณ์และการดำเนินงานของ
ศูนย์กระจายสินค้าสหกรณ์ นอกจากนี้ยังมีการอนุมัติเงินกู้เป็นการเฉพาะสำหรับดำเนินโครงการ
พัฒนาการผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพ ๘๐ ล้านบาท และช่วยเหลือเงินกู้ปลอดดอกเบี้ยให้แก่สหกรณ์
ในเขตพื้นที่ภัยแล้งอีกจำนวน ๓๐๐ ล้านบาทด้วย

จำนวนสหกรณ์และสมาชิกสหกรณ์ในประเทศไทย

ประเทศไทยมีจำนวนสหกรณ์ทั้งหมด ๘,๒๗๐ แห่ง โดยแยกเป็นสหกรณ์ที่มีสถานะดำเนินการ จำนวน ๖,๘๕๑ แห่ง และยังไม่เริ่มดำเนินการ จำนวน ๑,๔๑๙ แห่ง ซึ่งเรียกรวมสองสถานะนี้ว่า Active เป็นจำนวน ๗,๑๔๑ แห่ง และสหกรณ์ที่มีสถานะเลิกสหกรณ์ (Non - Active) จำนวน ๑,๑๒๙ แห่ง

ประเภทสหกรณ์	สถานะสหกรณ์											
	ยังไม่เริ่มดำเนินการ			ดำเนินการ			เลิกสหกรณ์ (อยู่ระหว่างชำระบัญชี)			รวม		
	สหกรณ์	ชุมนุม สหกรณ์	รวม	สหกรณ์	ชุมนุม สหกรณ์	รวม	สหกรณ์	ชุมนุม สหกรณ์	รวม	สหกรณ์	ชุมนุม สหกรณ์	รวม
สหกรณ์	๑๕๓	๗	๑๖๐	๓,๖๒๖	๙๔	๓,๗๒๐	๘๐๙	๑๗	๘๒๖	๔,๕๘๘	๑๑๘	๔,๗๐๖
ภาคการเกษตร												
สหกรณ์นอกภาค การเกษตร	๑๓๐	๐	๑๓๐	๓,๑๑๐	๒๑	๓,๑๓๑	๓๐๒	๑	๓๐๓	๓,๕๔๒	๒๒	๓,๕๖๔
รวม	๒๘๓	๗	๒๙๐	๖,๗๓๖	๑๑๕	๖,๘๕๑	๑,๑๑๑	๑๘	๑,๑๒๙	๘,๑๓๐	๑๔๐	๘,๒๗๐

* ที่มา : ข้อมูลจำนวนสหกรณ์และสมาชิกสหกรณ์ในประเทศไทย สืบค้นข้อมูลจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สถิติข้อมูล ณ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๙ และข้อมูลกองทุนพัฒนาสหกรณ์ สืบค้นข้อมูลจากกองพัฒนาระบบสนับสนุนการสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ สืบค้นข้อมูลเมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

กองทุนพัฒนาสหกรณ์

๑. สถานะการเงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ณ วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙

กองทุนพัฒนาสหกรณ์มีทุนดำเนินงาน

๕,๔๖๔.๓๒๑ ล้านบาท

ประกอบด้วย

- เงินฝาก

๑,๐๘๗.๖๓๓ ล้านบาท

- เงินโอนจังหวัด

๔๒๖.๑๐๗ ล้านบาท

- ลูกหนี้

๓,๙๔๘.๒๗๓ ล้านบาท

- สินทรัพย์อื่น ๆ

๒.๓๐๘ ล้านบาท

หมายเหตุ : ค่าเผื่อนี้สงฆ์จะสูญ-ลูกหนี้ = ๑๖๙,๕๓๔,๒๖๗.๐๒ บาท

๒. ผลการรับชำระหนี้และอนุมัติเงินกู้ (ย้อนหลัง ๔ ปี)

ปีงบประมาณ	ผลการรับชำระหนี้		ผลการอนุมัติเงินกู้	
	จำนวนสัญญา	จำนวนเงิน(ล้านบาท)	จำนวนสัญญา	จำนวนเงิน(ล้านบาท)
๒๕๕๘	๒,๐๓๖	๓,๗๙๕.๖๕	๑,๗๓๔	๓,๙๘๒.๘๐
๒๕๕๗	๒,๐๓๓	๓,๓๒๘.๐๙	๑,๗๕๐	๓,๘๘๕.๑๕
๒๕๕๖	๒,๐๒๑	๒,๙๖๔.๐๔	๑,๕๗๔	๓,๕๑๔.๒๖
๒๕๕๕	๒,๒๗๗	๒,๘๔๙.๓๔	๑,๕๖๗	๓,๐๑๐.๘๔

๓. แผนการบริหารเงินกองทุนพัฒนาสหกรณ์ ปีงบประมาณ ๒๕๕๙

วงเงินให้กู้

๔,๔๐๐ ล้านบาท

- จัดสรรให้จังหวัด (โครงการปกติ)

๒,๙๐๐ ล้านบาท

- วงเงินส่วนกลาง (โครงการพิเศษ)

๑,๕๐๐ ล้านบาท

๔. การอนุมัติให้สหกรณ์กู้ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

ณ วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙

วงเงินทั้งสิ้น ๔,๔๐๐		อนุมัติเงินกู้			วงเงินคงเหลือ (ล้านบาท)
		สหกรณ์	สัญญา	จำนวนเงิน (ล้านบาท)	
โครงการปกติ	๒,๙๐๐.๐๐๐	๗๖๘.๐๐	๑,๐๘๐.๐๐	๒,๒๒๑.๒๐๕	๖๗๘.๗๙๕
โครงการพิเศษ	๑,๕๐๐.๐๐๐	๕๗๗.๐๐	๕๙๐.๐๐	๑,๒๖๘.๔๔๓	๒๓๑.๕๕๗
รวม		๑,๓๔๕.๐๐	๑,๖๗๐.๐๐	๓,๔๘๙.๖๔๘	๙๑๐.๓๕๒

๕. สถานภาพลูกหนี้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ (ภาพรวม) ณ วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙

กองทุนพัฒนาสหกรณ์ มีลูกหนี้ทั้งสิ้น รวมเป็นเงิน	๓,๙๔๘.๒๗๓	ล้านบาท
ประกอบด้วย		
๕.๑ ลูกหนี้ปกติ	๓,๔๖๓.๔๗๒	ล้านบาท
๕.๒ ลูกหนี้ผิดนัดชำระ (ยกมา ณ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘) คงเหลือ	๔๘๔.๘๐๑	ล้านบาท

สถานภาพลูกหนี้เงินกู้กองทุนพัฒนาสหกรณ์ที่ผิดนัดชำระ สรุป ณ วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ (๕.๒)

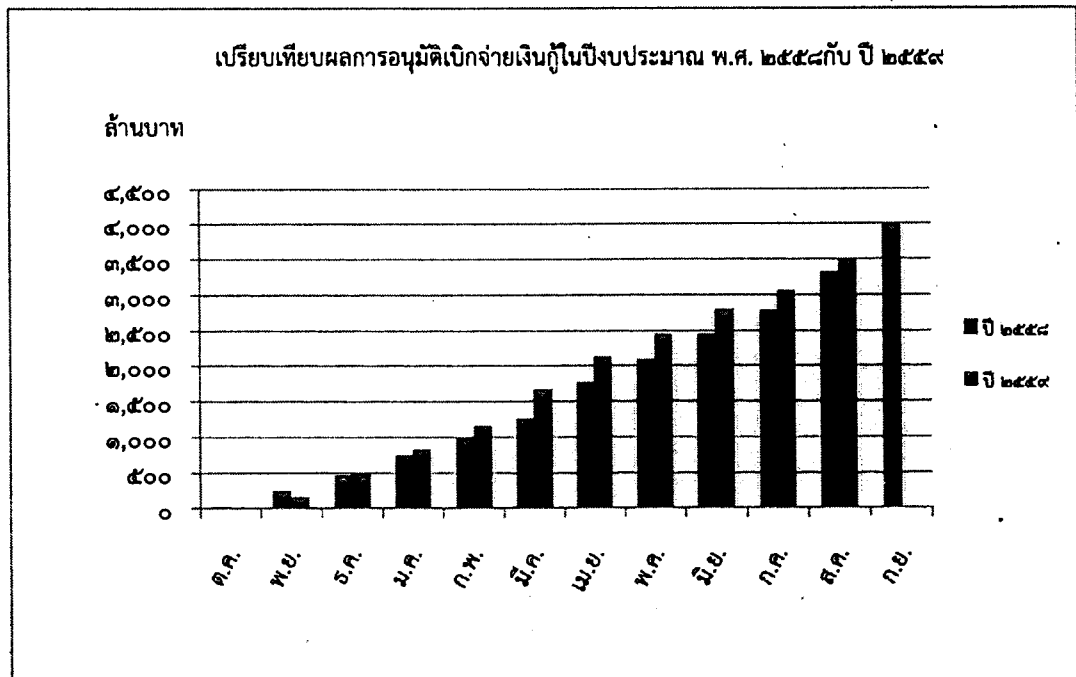
สภาพลูกหนี้	จำนวนสัญญา	จำนวนเงิน(ล้านบาท)
(๑) ลูกหนี้อยู่ระหว่างติดตาม	๒๗	๓๔.๗๑๔
(๒) ลูกหนี้ดำเนินคดี	๑๒๓	๑๓๐.๙๖๙
- ยื่นโนติส	๔๕	๔๐.๖๘๒
- รวบรวมเอกสารส่งอัยการ	๕๒	๔๓.๓๑๒
- ศาลประทับรับฟ้อง	๑๕	๒๖.๒๓๑
- สืบพยาน/ไกล่เกลี่ย	๑๒	๒๐.๗๔๔
(๓) ลูกหนี้ตามคำพิพากษา	๘๗	๑๐๗.๖๐๗
(๔) ลูกหนี้อยู่ระหว่างดำเนินการตามคำพิพากษา	๑๖๓	๒๑๑.๕๑๑
- ระหว่างออกหมายบังคับคดี	๗๗	๖๙.๑๖๖
- ระหว่างยึดทรัพย์	๕๗	๖๙.๔๗๔
- ระหว่างขายทอดตลาด	๒๙	๗๒.๘๗๑
(๖) ลูกหนี้อยู่ระหว่างขอตัดหนี้สูญ	-	-
รวมทั้งสิ้น	๔๐๐	๔๘๔.๘๐๑

หมายเหตุ : ผลการรับชำระหนี้ผิดนัดชำระ ณ วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙

- ลูกหนี้ผิดนัดชำระยกมา ณ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘	๕๓๙.๗๗	ล้านบาท
- ผลการรับชำระหนี้ลูกหนี้ผิดนัด ณ วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙	๓๓.๕๓	ล้านบาท
- ลูกหนี้ที่ได้รับการยกเว้นดอกเบี้ยและค่าปรับหลังศาลพิพากษา	๒๑.๔๔	ล้านบาท
- ลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ คงเหลือ ณ วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙	๔๘๔.๘๐	ล้านบาท
- ผลการรับชำระหนี้เทียบกับลูกหนี้ผิดนัดชำระยกมา	๖.๒๑	%

๖. เปรียบเทียบผลการอนุมัติเบิกจ่ายเงินกู้ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗-๒๕๕๘ กับ ปี ๒๕๕๙

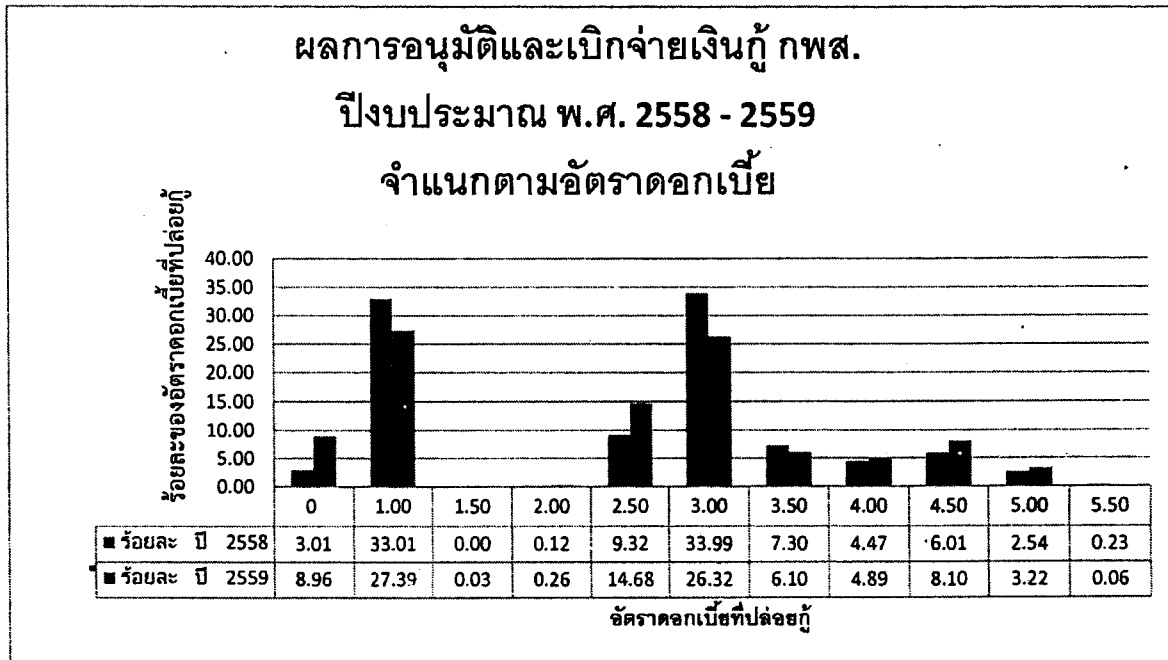
เดือน	ผลการอนุมัติเงินกู้ (ล้านบาท)		
	ปี ๒๕๕๗	ปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๙
ตุลาคม	-	๑๖.๐๐๐	๑๓.๐๐๐
พฤศจิกายน	๑๗๓.๐๕๐	๒๓๗.๐๐๐	๑๕๕.๘๐๐
ธันวาคม	๕๕๘.๒๑๐	๔๔๙.๔๑๐	๕๖๑.๗๕๐
มกราคม	๗๗๓.๔๕๐	๗๓๘.๓๐๐	๘๒๑.๖๗๐
กุมภาพันธ์	๙๔๗.๐๑๐	๙๖๖.๓๐๐	๑,๑๕๖.๗๖๐
มีนาคม	๑,๔๗๖.๕๒๐	๑,๒๕๐.๓๙๐	๑,๖๕๗.๓๑๐
เมษายน	๑,๙๒๑.๙๕๐	๑,๗๔๔.๑๕๐	๒,๑๑๐.๗๗๐
พฤษภาคม	๒,๒๔๒.๕๘๐	๒,๐๗๗.๔๙๐	๒,๕๕๒.๗๘๔
มิถุนายน	๒,๘๙๐.๕๒๐	๒,๔๔๕.๒๘๐	๒,๗๘๑.๗๗๐
กรกฎาคม	๓,๑๙๙.๐๑๐	๒,๗๗๗.๖๒๐	๓,๐๕๖.๖๐๖
สิงหาคม	๓,๕๐๒.๘๕๔	๓,๓๐๘.๔๐๐	๓,๕๘๘.๖๕๕
กันยายน	๓,๘๘๕.๑๕๐	๓,๙๘๒.๗๙๘	



๗. ข้อมูลเปรียบเทียบอัตราดอกเบี้ย และวัตถุประสงค์ตามผลการอนุมัติเบิกจ่ายเงินกู้ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ กับ ๒๕๕๙
(ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙)

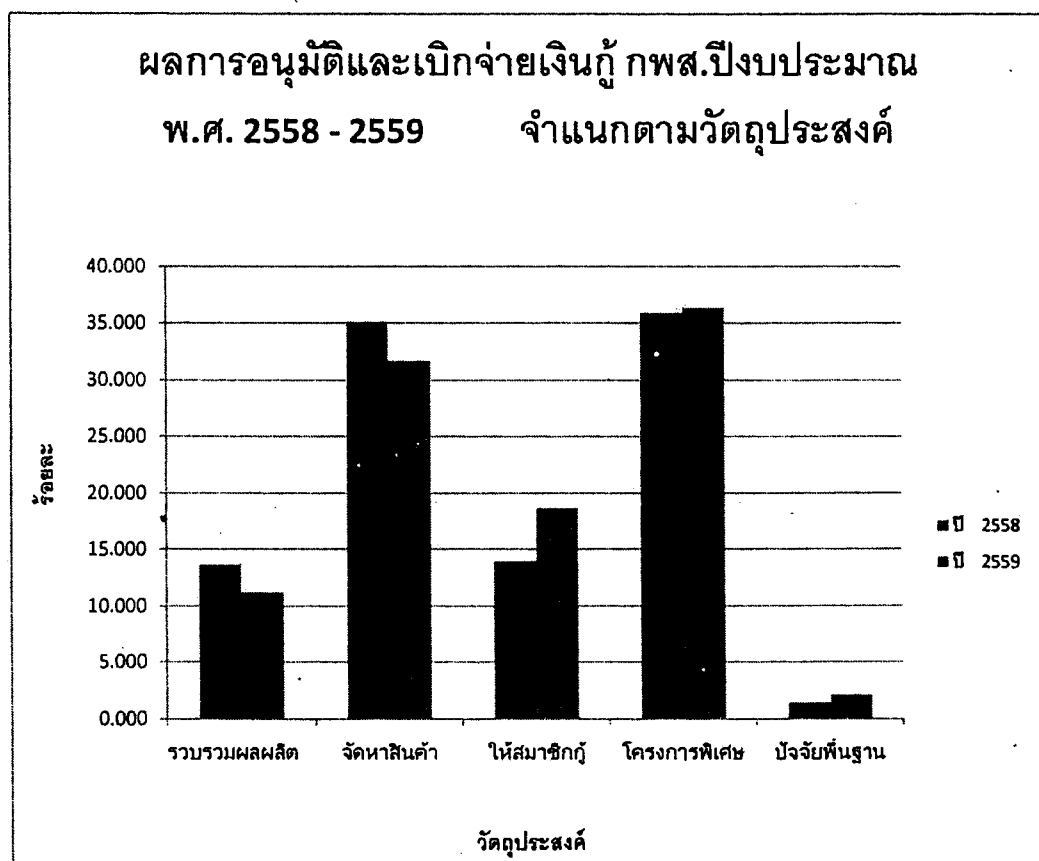
๗.๑ จำแนกตามอัตราดอกเบี้ย ดังนี้

อัตราดอกเบี้ย(%)	จำนวนสหกรณ์		จำนวนสัญญา		จำนวนเงิน (ล้านบาท)		ร้อยละ	
	ปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๙	ปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๙	ปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๙	ปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๙
๐	๔๖	๒๕๖	๔๖	๒๖๑	๑๒๐.๐๔๒	๓๑๒.๖๖๙	๓.๐๑	๘.๗๖
๑.๐๐	๕๐๒	๓๒๑	๕๐๗	๓๒๙	๑,๓๑๔.๗๙๒	๙๕๕.๗๖๕	๓๓.๐๑	๒๗.๖๙
๑.๕๐	๐	๑	๐	๑	๐.๐๐๐	๑.๓๐๐	๐.๐๐	๐.๐๓
๒.๐๐	๗	๑๕	๑๐	๒๐	๔.๗๐๐	๙.๕๐๐	๐.๑๒	๐.๒๖
๒.๕๐	๑๒๒	๑๓๘	๑๖๘	๑๙๖	๓๗๑.๓๓๐	๕๑๒.๑๕๕	๙.๓๒	๑๔.๖๘
๓.๐๐	๓๔๑	๒๐๒	๔๙๐	๓๕๗	๑,๓๕๓.๖๓๐	๕๑๒.๕๖๖	๓๓.๙๙	๒๖.๓๒
๓.๕๐	๑๔๑	๑๓๗	๑๘๓	๑๖๘	๒๙๐.๙๓๐	๒๒๓.๕๓๑	๗.๓๐	๖.๑๑
๔.๐๐	๑๒๐	๑๒๓	๑๓๑	๑๓๐	๑๗๗.๘๖๕	๑๖๐.๖๓๕	๔.๔๗	๔.๘๙
๔.๕๐	๑๐๐	๑๑๕	๑๒๕	๑๒๘	๒๓๙.๓๓๒	๒๖๖.๖๖๖	๖.๐๑	๘.๑๐
๕.๐๐	๖๓	๕๖	๖๙	๖๗	๑๐๑.๑๗๗	๑๑๖.๖๖๖	๒.๕๔	๓.๐๒
๕.๕๐	๕	๒	๕	๒	๙.๐๐๐	๒.๐๐๐	๐.๒๓	๐.๐๖
รวมทั้งสิ้น	๑,๔๔๗	๑,๓๔๕	๑,๗๓๔	๑,๖๗๐	๓,๙๘๒.๗๙๘	๓,๔๘๙.๖๔๘	อัตรา คบ.เฉลี่ย ๒.๕๓%	อัตรา คบ.เฉลี่ย ๖.๓๖%



๗.๒ จำแนกตามวัตถุประสงค์

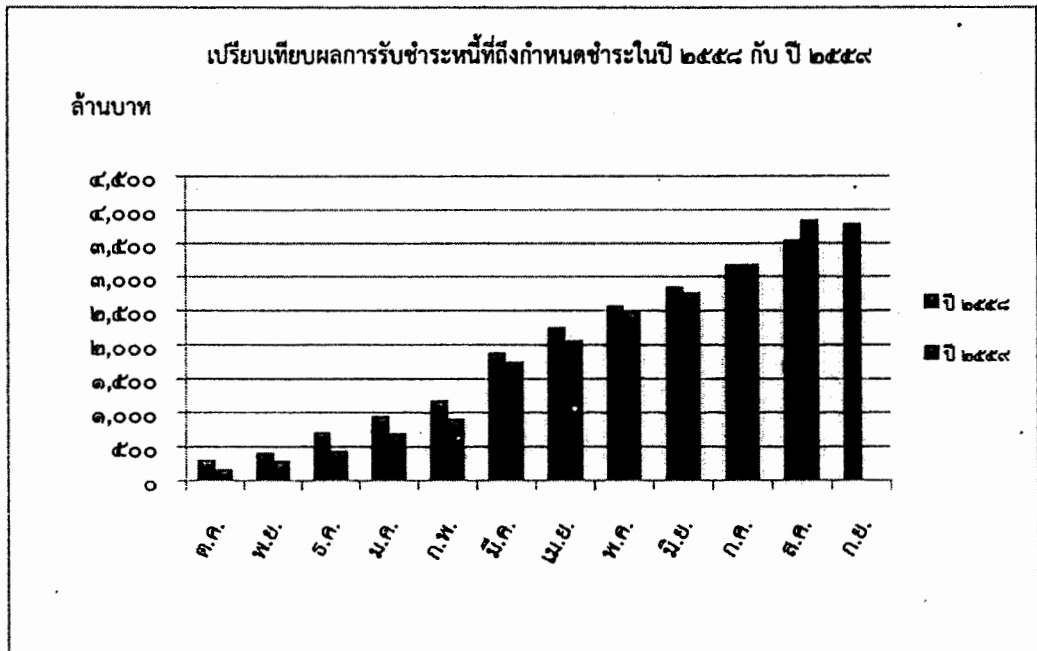
วัตถุประสงค์	เงินที่อนุมัติ (ล้านบาท)		ร้อยละ		สัญญา	
	ปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๙	ปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๙	ปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๙
รวบรวมผลผลิต	๕๕๒.๘๕๐	๓๕๓.๐๐๔	๑๓.๖๓๐	๑๑.๒๐๕	๒๑๒	๑๕๘
จัดหาสินค้า	๑,๓๙๙.๓๓๐	๑,๒๑๗.๑๓๐	๓๕.๑๓๔	๓๑.๗๒๖	๕๗๒	๕๕๖
ให้สมาชิกกู้	๕๕๔.๔๐๔	๖๕๑.๖๒๐	๑๓.๙๒๐	๑๘.๖๗๓	๓๗๙	๕๕๖
โครงการพิเศษ	๑,๔๒๙.๘๓๔	๑,๒๖๘.๕๕๓	๓๕.๙๐๐	๓๖.๓๕๙	๕๕๒	๕๖๐
ปัจจัยพื้นฐาน	๕๖.๓๘๐	๗๑.๕๕๐	๑.๔๑๖	๒.๐๕๗	๑๙	๑๐
รวม	๓,๙๘๒.๗๙๘	๓,๕๘๙.๖๕๘	๑๐๐	๑๐๐	๑,๗๓๔	๑,๖๗๐



๘. ผลการชำระหนี้ปกติของ กพส. ที่ถึงกำหนดชำระในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ณ วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙
- ลูกหนี้ถึงกำหนดชำระหนี้ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ๔,๑๕๗.๓๘ ล้านบาท
 - ผลการรับชำระหนี้ ณ วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ ๓,๘๕๐.๖๘ ล้านบาท
 - ลูกหนี้ถึงกำหนดชำระหนี้ คงเหลือ ณ วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ ๓๐๖.๗๐ ล้านบาท
 - ผลการชำระหนี้เทียบกับลูกหนี้ถึงกำหนดชำระทั้งปี ๙๒.๖๒ %

เปรียบเทียบผลการรับชำระหนี้ปกติของ กพส. ที่ถึงกำหนดชำระในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ กับ ปี ๒๕๕๙
(ล้านบาท)

เดือน	ผลการรับชำระหนี้ (ยอดสะสม)	
	ปี ๒๕๕๘	ปี ๒๕๕๙
ตุลาคม	๓๐๕.๗๐๐	๓๖๘.๓๔๘
พฤศจิกายน	๔๐๒.๖๕๐	๕๔๕.๑๒๖
ธันวาคม	๗๐๖.๓๕๐	๕๓๖.๖๕๕
มกราคม	๙๓๑.๘๓๓	๖๖๖.๘๘๗
กุมภาพันธ์	๑,๑๗๒.๐๖๐	๗๘๕.๖๓๕
มีนาคม	๑,๘๘๒.๑๗๕	๑,๒๕๖.๖๓๖
เมษายน	๒,๒๕๓.๖๐๖	๒,๐๕๗.๘๖๖
พฤษภาคม	๒,๕๕๓.๕๓๒	๒,๕๖๗.๑๓๘
มิถุนายน	๒,๘๓๗.๖๖๙	๒,๗๕๙.๖๓๐
กรกฎาคม	๓,๑๘๔.๑๖๐	๓,๐๗๗.๘๖๓
สิงหาคม	๓,๕๔๑.๕๐๐	๓,๘๕๐.๖๘๐
กันยายน	๓,๗๙๕.๖๔๔	



หมายเหตุ : หนี้ที่ถึงกำหนดชำระในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้รับชำระหนี้ล่วงหน้า จำนวน ๑๔๕.๑๕๔ ล้านบาท
หนี้ที่ถึงกำหนดชำระในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้รับชำระหนี้ล่วงหน้า จำนวน ๑๓๐.๘๓๐ ล้านบาท

ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์

ว่าด้วยการกำหนดอำนาจหน้าที่ให้เกษตรและสหกรณ์จังหวัด

ในรฐานะนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัด

พ.ศ. ๒๕๕๙

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒
อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ในฐานะนายทะเบียนสหกรณ์จึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการกำหนดอำนาจหน้าที่ให้เกษตรและสหกรณ์จังหวัดในฐานะนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๙”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการกำหนดอำนาจหน้าที่ให้เกษตรและสหกรณ์จังหวัดในฐานะนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๘

ข้อ ๔ ให้เกษตรและสหกรณ์จังหวัดในฐานะนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) แต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรจากบรรดาหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในจังหวัดและอำเภอตามที่เห็นสมควร และให้มีอำนาจหน้าที่ตามที่เกษตรและสหกรณ์จังหวัดมอบหมาย โดยมีสหกรณ์จังหวัดเป็นเลขานุการ

(๒) ให้ความเห็นชอบในเรื่องที่กฎหมาย หรือข้อบังคับ หรือระเบียบของกลุ่มเกษตรกรกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนสหกรณ์ เว้นแต่เรื่องที่ได้มอบหมายให้รองนายทะเบียนสหกรณ์ปฏิบัติการแทนแล้ว ทั้งนี้ ให้กลุ่มเกษตรกรดำเนินการขอความเห็นชอบผ่านสำนักงานสหกรณ์จังหวัด

(๓) แต่งตั้งผู้ชำระบัญชีกลุ่มเกษตรกร ที่นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดได้ประกาศเลิกกลุ่มเกษตรกร โดยให้แต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการที่มีหน้าที่ส่งเสริมและกำกับดูแลกลุ่มเกษตรกรนั้น ๆ

(๔) ถอนชื่อกลุ่มเกษตรกรออกจากทะเบียน

(๕) มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย

(๖) กำหนดให้สำนักงานสหกรณ์จังหวัดเป็นสำนักงานนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดมอบหมาย โดยมีสหกรณ์จังหวัดเป็นหัวหน้าสำนักงาน

ข้อ ๕ การขอจดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร ให้ผู้ก่อการยื่นคำขอตามแบบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด พร้อมเอกสารประกอบการพิจารณา โดยให้ยื่นต่อสำนักงานสหกรณ์จังหวัด

ให้เจ้าหน้าที่สอบสวนพฤติกรรม ความเป็นอยู่ของบุคคลผู้ซึ่งเป็นสมาชิกของกลุ่มเกษตรกรทุกคน โดยเคร่งครัด ว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติและลักษณะไม่ต้องห้ามตามพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๔๗ และถูกต้องตามข้อบังคับของกลุ่มเกษตรกร นอกจากนี้จะได้สอบสวนพิจารณาถึงฐานะ หลักแหล่ง ทรัพย์สิน ความประพฤติ ชื่อเสียงเป็นอย่างไร ถ้ามีเหตุสงสัยว่าเคยต้องโทษมาแล้วให้ พิมพ์ลายมือตรวจสอบด้วย หรือกรณีอื่นใดที่เห็นสมควรสอบสวนเพื่อการพิจารณา ถ้าเห็นว่าถูกต้อง เรียบร้อยแล้ว ให้ส่งคำขอจดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร พร้อมด้วยรายงานการตรวจสอบและความเห็น ไปยังนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัด

เมื่อนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดได้รับคำขอจดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร และได้สอบสวนพิจารณาแล้วเห็นว่า การขอจดทะเบียนกลุ่มเกษตรกรได้ปฏิบัติถูกต้องตามพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๔๗ ให้นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดรับจดทะเบียนและ ให้ออกใบทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรให้ไว้เป็นหลักฐาน แล้วแจ้งให้นายทะเบียนสหกรณ์ทราบ

ถ้าการขอจดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรนั้นมีเหตุอันควรสงสัยเกี่ยวกับการเมืองหรือเป็นภัย ต่อเศรษฐกิจหรือความมั่นคงของประเทศ หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ให้นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดมีอำนาจสั่งไม่รับจดทะเบียนได้

ข้อ ๖ ในกรณีที่นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดไม่รับจดทะเบียนกลุ่มเกษตรกรรายใด และผู้ก่อการกลุ่มเกษตรกรได้ยื่นอุทธรณ์ต่อนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดผ่านสำนักงานสหกรณ์จังหวัด ให้นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดส่งคำอุทธรณ์พร้อมด้วยคำชี้แจงไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ เพื่อวินิจฉัยอุทธรณ์

ข้อ ๗ เมื่อรับจดทะเบียนกลุ่มเกษตรกรแล้ว ให้เป็นหน้าที่ของนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกร ประจำจังหวัด และพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรมอบหมายเข้าไปตรวจสอบกิจการ และฐานะการเงินของกลุ่มเกษตรกร ตลอดจนแนะนำให้กลุ่มเกษตรกรปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย ข้อบังคับ และระเบียบของกลุ่มเกษตรกร ตลอดจนระเบียบ คำสั่ง และประกาศนายทะเบียนสหกรณ์ ถ้าปรากฏว่ากลุ่มเกษตรกรใดฝ่าฝืนให้นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดดำเนินการไปตามที่เห็นสมควร เป็นกรณี ๆ ไป

ข้อ ๘ การปฏิบัติงานในอำนาจหน้าที่ของเกษตรและสหกรณ์จังหวัดในฐานะนายทะเบียน กลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัด ให้ดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๔๗ ในส่วนที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒

ข้อ ๙ บรรดาระเบียบ หนังสือหรือบันทึกสั่งการใดที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้หรือที่ขัด หรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๑๐ เรื่องใดเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับนโยบายให้เสนออธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ ในฐานะ
นายทะเบียนสหกรณ์พิจารณาหรือสั่งการเป็นกรณี ๆ ไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

วิณะโรจน์ ทรัพย์ส่งสุข

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

นายทะเบียนสหกรณ์

ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์

ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์

พ.ศ. ๒๕๕๙

เพื่อให้การตรวจสอบกิจการของสหกรณ์มีมาตรฐานและเป็นเครื่องมือในการสร้างความโปร่งใสแก่การดำเนินกิจการของสหกรณ์ รวมทั้งผู้ตรวจสอบกิจการสามารถดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบกิจการ ซึ่งจะเป็นผลดีแก่สหกรณ์และเป็นการรักษาผลประโยชน์ของสมาชิก อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๖ (๘) มาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๓ และคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ที่ ๑๔/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๘ เรื่อง มอบอำนาจหน้าที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการแทนนายทะเบียนสหกรณ์ จึงกำหนดระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๙”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ประกาศนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง กำหนดจำนวนผู้ตรวจสอบกิจการ ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๖

(๒) คำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง การตรวจสอบกิจการสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๖ ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๖

ข้อ ๔ บรรดาระเบียบและคำสั่งอื่นใด ในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๕ ในระเบียบนี้

“การตรวจสอบกิจการ” หมายถึง การตรวจสอบการดำเนินงานทั้งปวงของสหกรณ์ ได้แก่ การปฏิบัติเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี การปฏิบัติการ การบริหารงาน ระบบสารสนเทศ และการตรวจสอบด้านอื่น ๆ

“ผู้ตรวจสอบกิจการ” หมายถึง สมาชิกของสหกรณ์นั้น หรือบุคคลภายนอกซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ที่ได้รับการเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบกิจการตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๓

“สหกรณ์” หมายถึง สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์

ข้อ ๖ ให้อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ รักษาการตามระเบียบนี้ รวมทั้งให้มีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ ตลอดจนดำเนินการอื่นใดตามที่ได้รับมอบอำนาจจากนายทะเบียนสหกรณ์ เพื่อให้มีการปฏิบัติตามระเบียบนี้

หมวด ๑

คุณสมบัติของผู้ตรวจสอบกิจการ

- ข้อ ๗ ผู้ตรวจสอบกิจการต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้
- (๑) เป็นสมาชิกของสหกรณ์นั้น หรือบุคคลภายนอกที่ได้รับเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์
 - (๒) ผ่านการอบรมการตรวจสอบกิจการจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ หรือหน่วยงานอื่นที่ได้รับการรับรองหลักสูตรจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์
- ข้อ ๘ ผู้ตรวจสอบกิจการต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้
- (๑) เป็นผู้สอบบัญชี หรือผู้ช่วยผู้สอบบัญชี หรือบุคคลที่อยู่ในสังกัดนิติบุคคลที่รับงานสอบบัญชีของสหกรณ์ในปีบัญชีนั้น
 - (๒) เป็นกรรมการของสหกรณ์นั้น เว้นแต่ได้พ้นจากตำแหน่งกรรมการมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปีบัญชีของสหกรณ์
 - (๓) เป็นคู่สมรส บุตร บิดามารดาของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์นั้น
 - (๔) เป็นผู้จัดการหรือเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์นั้น หรือสหกรณ์อื่น หรือเคยถูกให้ออกจากตำแหน่งผู้จัดการหรือเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์นั้น หรือสหกรณ์อื่น ฐานทุจริตต่อหน้าที่
 - (๕) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
 - (๖) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
 - (๗) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ องค์กร หรือหน่วยงานของรัฐ หรือเอกชน ฐานทุจริตต่อหน้าที่
 - (๘) เคยถูกให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการหรือผู้ตรวจสอบกิจการ หรือมีคำวินิจฉัยเป็นที่สุดท้ายให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการ หรือผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์นั้น หรือสหกรณ์อื่น
 - (๙) เคยถูกที่ประชุมใหญ่มีมติให้ถอดถอนออกจากตำแหน่งกรรมการ หรือ ผู้ตรวจสอบกิจการ เพราะเหตุทุจริตต่อหน้าที่ของสหกรณ์นั้น หรือสหกรณ์อื่น
 - (๑๐) เคยถูกให้ออกจากการเป็นสมาชิกสหกรณ์นั้น หรือสหกรณ์อื่น
 - (๑๑) เป็นผู้อยู่ระหว่างการถูกสั่งพัก หรือเพิกถอนใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
 - (๑๒) เป็นผู้อยู่ระหว่างการถูกสั่งพัก หรือเพิกถอนชื่อออกจากทะเบียนผู้สอบบัญชีภาคเอกชน ตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชีสหกรณ์
 - (๑๓) เป็นคนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ คนวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

ข้อ ๙ ผู้ตรวจสอบกิจการต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในด้านต่าง ๆ เช่น การเงิน การบัญชี กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ การบริหารจัดการ และเศรษฐศาสตร์ เป็นต้น

ข้อ ๑๐ ผู้ตรวจสอบกิจการต้องพัฒนาความรู้และทักษะด้านการเงินการบัญชี กฎหมาย ระเบียบและการตรวจสอบกิจการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้การปฏิบัติงานตรวจสอบกิจการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

หมวด ๒

การเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการ

ข้อ ๑๑ ขั้นตอนและวิธีการเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการให้เป็นไปตามข้อบังคับของสหกรณ์

ข้อ ๑๒ จำนวนผู้ตรวจสอบกิจการให้เป็นไปตามข้อบังคับของสหกรณ์ กรณีเป็นบุคคลธรรมดาให้มีจำนวนไม่เกินห้าคน กรณีนิติบุคคลให้มีจำนวนหนึ่งนิติบุคคล

ข้อ ๑๓ สหกรณ์อาจเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการเป็นการสำรองไว้ เพื่อให้ผู้ตรวจสอบกิจการที่สหกรณ์เลือกตั้งสำรองไว้สามารถปฏิบัติงานทันทีในกรณีที่ผู้ตรวจสอบกิจการที่ได้รับเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่พ้นจากตำแหน่ง ตามข้อ ๑๖

ข้อ ๑๔ ให้ที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์กำหนดค่าตอบแทน ค่าใช้จ่ายอื่น และค่าใช้จ่ายเพื่อการพัฒนาแก่ผู้ตรวจสอบกิจการให้เหมาะสมกับหน้าที่ความรับผิดชอบ ปริมาณงาน คุณภาพงาน และฐานะการเงินของสหกรณ์

หมวด ๓

วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของผู้ตรวจสอบกิจการ

ข้อ ๑๕ วาระการดำรงตำแหน่งของผู้ตรวจสอบกิจการให้เป็นไปตามที่ข้อบังคับของสหกรณ์ แต่ไม่เกินคราวละสามปี ผู้ตรวจสอบกิจการที่พ้นจากตำแหน่งอาจได้รับเลือกตั้งอีกได้

ข้อ ๑๖ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้ว ผู้ตรวจสอบกิจการจะพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก โดยแสดงเหตุผลเป็นหนังสือยื่นต่อประธานคณะผู้ตรวจสอบกิจการหรือยื่นต่อคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์แล้วแต่กรณี

(๓) ที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ลงมติถอดถอนผู้ตรวจสอบกิจการซึ่งเป็นบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคล ออกจากตำแหน่งทั้งคณะหรือรายบุคคล

(๔) นายทะเบียนสหกรณ์วินิจฉัยว่าขาดคุณสมบัติตามข้อ ๗ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๘

หมวด ๔

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ตรวจสอบกิจการ

ข้อ ๑๗ ผู้ตรวจสอบกิจการ มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินงานทั้งปวงและตรวจสอบกิจการด้านต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์ โดยผู้ตรวจสอบกิจการต้องปฏิบัติงานตามแนวปฏิบัติการตรวจสอบกิจการที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด

ข้อ ๑๘ ผู้ตรวจสอบกิจการ มีหน้าที่รายงานผลการตรวจสอบกิจการเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อสรุปผลการตรวจสอบ รวมทั้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์เสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการและที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ โดยให้เสนอผลการตรวจสอบกิจการ ดังต่อไปนี้

(๑) รายงานการตรวจสอบกิจการประจำเดือน ให้ผู้ตรวจสอบกิจการแจ้งผลการตรวจสอบต่อคณะกรรมการดำเนินการในการประชุมประจำเดือนในคราวต่อไป

(๒) รายงานการตรวจสอบกิจการประจำปี ให้ผู้ตรวจสอบกิจการเสนอรายงานผลการตรวจสอบต่อที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์

(๓) รายงานการตรวจสอบกรณีเร่งด่วน ในกรณีที่ผู้ตรวจสอบกิจการพบว่ามีเหตุการณ์ที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่สมาชิกของสหกรณ์อย่างร้ายแรง หรือสหกรณ์มีการปฏิบัติไม่เป็นไปตามกฎหมายระเบียบ คำสั่ง ประกาศหรือคำแนะนำของทางราชการ รวมทั้งข้อบังคับ ระเบียบ มติที่ประชุมหรือคำสั่งของสหกรณ์จนก่อให้เกิดความเสียหายแก่สมาชิกและสหกรณ์อย่างร้ายแรง ให้ผู้ตรวจสอบกิจการแจ้งผลการตรวจสอบต่อคณะกรรมการดำเนินการทันทีเพื่อดำเนินการแก้ไข รวมทั้งให้จัดส่งสำเนารายงานดังกล่าวต่อสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ และสำนักงานสหกรณ์จังหวัด หรือสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์กรุงเทพมหานคร โดยเร็ว

ข้อ ๑๙ ให้ผู้ตรวจสอบกิจการติดตามผลการดำเนินการแก้ไขของสหกรณ์ตามรายงานการตรวจสอบกิจการข้อ ๑๘ และให้จัดส่งสำเนารายงานผลการแก้ไขของสหกรณ์และผลการติดตามของผู้ตรวจสอบกิจการต่อสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์และสำนักงานสหกรณ์จังหวัด หรือสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์กรุงเทพมหานคร

ข้อ ๒๐ เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการดำเนินการและเข้าร่วมประชุมใหญ่ เพื่อชี้แจงรายงานการตรวจสอบกิจการที่นำเสนอต่อที่ประชุม

ข้อ ๒๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจสอบกิจการ ให้สหกรณ์มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) อำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ ให้คำชี้แจง พร้อมทั้งจัดเตรียมข้อมูล เอกสารหลักฐานของสหกรณ์และทรัพย์สินต่าง ๆ และให้ความร่วมมือแก่ผู้ตรวจสอบกิจการในการเข้าไปในสำนักงานของสหกรณ์ในระหว่างเวลาทำการของสหกรณ์ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบกิจการ

(๒) กำหนดวาระการประชุมให้ผู้ตรวจสอบกิจการเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการดำเนินการเพื่อรับทราบผลการตรวจสอบกิจการ ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

(๓) พิจารณาปฏิบัติตามข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของผู้ตรวจสอบกิจการ เพื่อให้การดำเนินกิจการของสหกรณ์ เป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของสหกรณ์

ข้อ ๒๒ ให้สหกรณ์กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบของผู้ตรวจสอบกิจการไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์ กรณีผู้ตรวจสอบกิจการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ หรือประพฤติดิจจรยธรรมในการปฏิบัติงานจนเป็นเหตุให้สหกรณ์ได้รับความเสียหาย

การพิจารณาความรับผิดชอบของผู้ตรวจสอบกิจการให้เป็นไปตามมติที่ประชุมใหญ่

หมวด ๕

จรรยาบรรณในการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบกิจการ

ข้อ ๒๓ ผู้ตรวจสอบกิจการต้องมีจรรยาบรรณในการปฏิบัติงาน ดังนี้

(๑) ความรับผิดชอบ

๑.๑ มีความตระหนักและความรับผิดชอบในหน้าที่ผู้ตรวจสอบกิจการ

๑.๒ ต้องเข้าถึงข้อมูลทางการเงินการบัญชีและธุรกิจของสหกรณ์อย่างเพียงพอที่จะปฏิบัติหน้าที่ผู้ตรวจสอบกิจการให้มีประสิทธิภาพ

๑.๓ ให้ความสำคัญกับการเตือนภัยล่วงหน้าและรายการที่ผิดปกติ

๑.๔ ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการสหกรณ์

(๒) ความซื่อตรง

๒.๑ มีความซื่อสัตย์ สุจริต เที่ยงธรรม ปราศจากอคติส่วนตัว

๒.๒ ไม่ใช้โอกาสในการแสวงหาผลประโยชน์ให้ตนเองและผู้อื่น

(๓) ความเป็นกลาง

๓.๑ พึงละเว้นการเข้าไปมีส่วนร่วมหรือกระทำการใด ๆ ที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสหกรณ์

๓.๒ ใช้ดุลพินิจอย่างเป็นอิสระในการให้ข้อเสนอแนะเพื่อการตัดสินใจ

(๔) ความรู้ ความสามารถ

๔.๑ รับงานที่ตนมีความรู้ ทักษะและประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน

๔.๒ พัฒนาศักยภาพตนเอง รวมทั้งพัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพของงานตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง

(๕) การรักษาความลับ

ไม่เปิดเผยข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติงานตรวจสอบกิจการในทางที่อาจก่อให้เกิดผลเสียหายแก่สหกรณ์ เว้นแต่เพื่อประโยชน์ต่อสหกรณ์หรือต้องให้ถ้อยคำในฐานะพยานตามกฎหมาย

(๖) ไม่เรียกร้อง หรือรับสิ่งของ หรือทรัพย์สินมีค่าใด ๆ จากสหกรณ์นอกเหนือจากค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายอื่นตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับหรือระเบียบของสหกรณ์

หมวด ๖

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๔ ผู้ตรวจสอบกิจการที่ได้รับเลือกตั้งก่อนระเบียบนี้ใช้บังคับให้ปฏิบัติหน้าที่ไปจนกว่าจะสิ้นสุดบัญชีที่ได้รับการเลือกตั้ง

ผู้ตรวจสอบกิจการตามวรรคหนึ่ง หากได้รับการเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไป หรือที่ประชุมใหญ่มีมติให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนครบวาระตามข้อบังคับของสหกรณ์ ให้ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๗ และให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้แต่ต้องไม่เกินหนึ่งปีบัญชีของสหกรณ์

ประกาศ ณ วันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๙

บริสุทธิ์ เปรมประพันธ์

อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

พนักงานเจ้าหน้าที่ ปฏิบัติการแทน

นายทะเบียนสหกรณ์



คำสั่งคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ
ที่ ๓ /๒๕๕๙
เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาเรื่องข้ออุทธรณ์

ตามคำสั่งคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ที่ ๑/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาเรื่องข้ออุทธรณ์ไปแล้ว นั้น

เพื่อให้การพิจารณากลับกรองเรื่องข้ออุทธรณ์ เป็นไปด้วยความรอบคอบ และมีประสิทธิภาพ เพิ่มมากขึ้น อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ จึงยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ที่ ๑/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ และแต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาเรื่องข้ออุทธรณ์ เพื่อพิจารณา กลับกรองเรื่องข้ออุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบ

- | | |
|---|----------------------------|
| ๑. อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ | ประธานอนุกรรมการ |
| ๒. รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ที่ได้รับมอบหมาย | รองประธานอนุกรรมการ |
| ๓. ประธานกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย | อนุกรรมการ |
| ๔. ประธานกรรมการดำเนินการชุมนุมสหกรณ์ระดับประเทศหรือผู้แทน ประเภทละ ๑ คน | อนุกรรมการ |
| ๕. ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติมอบหมาย | อนุกรรมการ |
| ๖. นายธนู ขวัญเดช ผู้อำนวยการสำนักนิติการ กระทรวงศึกษาธิการ | อนุกรรมการ |
| ๗. ผู้อำนวยการสำนักนายทะเบียนและกฎหมาย กรมส่งเสริมสหกรณ์ | อนุกรรมการ |
| ๘. ผู้อำนวยการกลุ่มนิติการ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ | อนุกรรมการ |
| ๙. ผู้อำนวยการกลุ่มกฎหมาย กรมส่งเสริมสหกรณ์ | อนุกรรมการ
และเลขานุการ |
| ๑๐. ผู้แทนกลุ่มกฎหมาย กรมส่งเสริมสหกรณ์ | ผู้ช่วยเลขานุการ |

อำนาจหน้าที่

- กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการขอทูลลาบังคับคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ ขั้นตอนในการรับเรื่อง และพิจารณาเรื่องข้ออุทธรณ์และคำขอทูลลาบังคับคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์
- พิจารณา กลับกรอง ข้ออุทธรณ์และคำขอทูลลาบังคับคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ที่รับไว้

๓. เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับข้ออุทธรณ์และข้อทูลเกล้าฯ ให้คณะกรรมการพัฒนาการ
สหกรณ์แห่งชาติพิจารณาวินิจฉัย

๔. แจ้งคำวินิจฉัยข้ออุทธรณ์และข้อทูลเกล้าฯ ของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ
ไปยังผู้ยื่นอุทธรณ์และผู้ยื่นคำขอทูลเกล้าฯ ให้ทราบ พร้อมทั้งแจ้งให้นายทะเบียนสหกรณ์ และผู้ที่เกี่ยวข้องต่างๆ
ทราบและถือปฏิบัติตามคำวินิจฉัยนั้น

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๙

พลเอก



(ฉัตรชัย สาริกัลยะ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ประธานกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ

ภาคผนวก

- พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒
- ร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(พลเรือเอก ศักดิ์สิทธิ์ เชิดบุญเมือง สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
กับคณะ เป็นผู้เสนอ)
- บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(พลเรือเอก ศักดิ์สิทธิ์ เชิดบุญเมือง สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

พระราชบัญญัติสหกรณ์

พ.ศ. ๒๕๔๒

(๑) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระราชบัญญัติ
สหกรณ์
พ.ศ. ๒๕๔๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๒
เป็นปีที่ ๕๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ
ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของ
บุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๕ และมาตรา ๔๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอม
ของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒”

มาตรา ๒^๑ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุ
เบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑

(๒) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๔๐ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๕

(๓) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๔๗ ลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕

(๔) พระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๔

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“สหกรณ์” หมายความว่า คณะบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ทาง
เศรษฐกิจและสังคม โดยช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกของสหกรณ์ หรือสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตาม
พระราชบัญญัตินี้

^๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖/ตอนที่ ๓๐ ก/หน้า ๑/๒๓ เมษายน ๒๕๔๒

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ กับออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๖ ถ้าสหกรณ์เกี่ยวข้องในกิจการใดที่กฎหมายกำหนดให้จดทะเบียนสำหรับการได้มา การจำหน่าย การยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ หรือการยึดหน่วงซึ่งกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์หรือทรัพย์สินอันเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ การจดทะเบียนเช่นนั้นให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

มาตรา ๗ ห้ามมิให้ผู้ใดนอกจากสหกรณ์และสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ใช้คำว่า “สหกรณ์” เป็นชื่อหรือส่วนหนึ่งของชื่อในทางธุรกิจ

มาตรา ๘ ทูกลางของบรรดาสหกรณ์ไม่จำกัดตามมาตรา ๖๑ (๒) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑ ให้กรมส่งเสริมสหกรณ์* จัดการฝากไว้ที่ธนาคารออมสิน ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หรือฝากไว้ที่สถาบันการเงินอื่นใดโดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ หรือลงทุนตามระเบียบที่กรมส่งเสริมสหกรณ์* กำหนด

ดอกผลที่เกิดขึ้นจากทูกลางให้กรมส่งเสริมสหกรณ์* มีอำนาจจ่ายขาดให้แก่สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย เพื่อใช้จ่ายในกิจการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๑๐

หมวด ๒

การกำกับและส่งเสริมสหกรณ์

ส่วนที่ ๑

คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ

มาตรา ๙ ให้มีคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ประกอบด้วย รัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อธิบดี

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ผู้จัดการใหญ่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ประธานกรรมการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ผู้แทนสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยซึ่งเป็นกรรมการดำเนินการ ประธานกรรมการดำเนินการชุมนุมสหกรณ์ระดับประเทศประเภทละหนึ่งคน ประธานคณะกรรมการกลางกลุ่มเกษตรกรระดับประเทศหนึ่งคน เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกินห้าคน เป็นกรรมการ^๖

ให้อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ เป็นกรรมการและเลขานุการ ผู้อำนวยการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติซึ่งเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง คัดเลือกผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเป็นที่ประจักษ์ด้านการบริหารสหกรณ์

มาตรา ๑๐ คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในเรื่องนโยบายและแนวทางในการพัฒนาการสหกรณ์ให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

(๒) กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการสหกรณ์ให้สอดคล้องกับระยะเวลาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(๓) กำหนดแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนการขยายธุรกิจและกิจการของสหกรณ์ รวมทั้งการร่วมมือกับภาคเอกชนให้มีส่วนในการพัฒนาการสหกรณ์

(๔) กำหนดแนวทางในการประสานงานระหว่างส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือภาคเอกชน เพื่อให้การส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสหกรณ์

(๕) พิจารณาแก้ไขปัญหาและอุปสรรคตลอดจนข้อขัดข้องที่ทำให้นโยบายและแผนการพัฒนาการสหกรณ์ไม่อาจบรรลุเป้าหมาย

(๖) พิจารณาเรื่องอื่นใดที่เกี่ยวกับสหกรณ์ตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

(๗) มีอำนาจและหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๑ ให้กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี

ในกรณีมีการแต่งตั้งกรรมการในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งเพิ่มขึ้นหรือแต่งตั้งซ่อม ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้วนั้น

มาตรา ๑๒ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๑ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) รัฐมนตรีให้ออก

(๔) เป็นบุคคลล้มละลาย

^๖ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓

(๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๑๓ การประชุมคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมครั้งใดถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ในกรณีที่ประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ในกรณีที่ประธานออกเสียงชี้ขาด ต้องให้มีบันทึกเหตุผลทั้งสองฝ่ายไว้ด้วย

มาตรา ๑๔ คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติมอบหมายได้

การประชุมของคณะอนุกรรมการตามวรรคหนึ่งให้นำมาตรา ๑๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๒

นายทะเบียนสหกรณ์

มาตรา ๑๕^๑ ให้อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์เป็นนายทะเบียนสหกรณ์

ให้นายทะเบียนสหกรณ์แต่งตั้งข้าราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้อำนวยการกองหรือเทียบเท่าเป็นรองนายทะเบียนสหกรณ์ มีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่นายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย

การแต่งตั้งตามวรรคสองให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๖ ให้นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) รับจดทะเบียน ส่งเสริม ช่วยเหลือ แนะนำ และกำกับดูแลสหกรณ์ ให้เป็นไปตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

(๒) กำหนดระบบบัญชีและมาตรฐานการสอบบัญชีตลอดจนสมุดและแบบรายงานต่าง ๆ ที่สหกรณ์ต้องยื่นต่อนายทะเบียนสหกรณ์ รวมทั้งแบบพิมพ์อื่น ๆ ที่ต้องใช้ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

^๑ มาตรา ๑๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓

- (๓) แต่งตั้งผู้สอบบัญชี ผู้ตรวจการสหกรณ์ และผู้ชำระบัญชี
- (๔) ออกคำสั่งให้มีการตรวจสอบหรือได้ส่วนเกี่ยวกับการจัดตั้งการดำเนินงานหรือฐานะการเงินของสหกรณ์
- (๕) สั่งให้ระงับการดำเนินงานทั้งหมดหรือบางส่วนของสหกรณ์ หรือให้เลิกสหกรณ์ ถ้าเห็นว่าสหกรณ์กระทำการหรืองดเว้นการอันอาจจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์หรือสมาชิก
- (๖) ถอนชื่อสหกรณ์ออกจากทะเบียนสหกรณ์
- (๗) จัดทำรายงานประจำปีแยกตามประเภทสหกรณ์เสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ
- (๘) ออกระเบียบหรือคำสั่ง เพื่อให้มีการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้และเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจการของสหกรณ์
- (๙) กระทำการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนสหกรณ์หรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย
- บรรดาอำนาจของนายทะเบียนสหกรณ์ในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ หรือการดำเนินการอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้ นายทะเบียนสหกรณ์อาจมอบอำนาจให้รองนายทะเบียนสหกรณ์ ผู้ตรวจการสหกรณ์ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมายให้ปฏิบัติการแทนได้

การมอบอำนาจตามวรรคสองให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ส่วนที่ ๓

การกำกับดูแลสหกรณ์

มาตรา ๑๗ นายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ ผู้ตรวจการสหกรณ์ ผู้สอบบัญชี หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ผู้ตรวจสอบกิจการ ผู้จัดการ เจ้าหน้าที่ หรือเชิญสมาชิกของสหกรณ์มาชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกิจการของสหกรณ์ หรือให้ส่งเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงานหรือรายงานการประชุมของสหกรณ์ได้

มาตรา ๑๘ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ให้นายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ ผู้ตรวจการสหกรณ์ ผู้สอบบัญชี หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย มีอำนาจเข้าไปตรวจสอบในสำนักงานของสหกรณ์ในระหว่างเวลาทำงานของสหกรณ์ได้ และให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกหรือช่วยเหลือหรือให้คำชี้แจงแก่ผู้ปฏิบัติการตามสมควร ให้ผู้ปฏิบัติการตามวรรคหนึ่ง แสดงบัตรประจำตัวต่อผู้ซึ่งเกี่ยวข้อง บัตรประจำตัวตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๑๙ ให้ผู้ตรวจการสหกรณ์มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบกิจการและฐานะการเงินของสหกรณ์ตามที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด เมื่อตรวจสอบแล้วให้เสนอรายงานการตรวจสอบต่อนายทะเบียนสหกรณ์

มาตรา ๒๐ ถ้าที่ประชุมใหญ่หรือที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ลงมติอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบของสหกรณ์ ระเบียบหรือคำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์ ให้นายทะเบียนสหกรณ์หรือรองนายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจสั่งยับยั้งหรือเพิกถอนมตินั้นได้

มาตรา ๒๑ ในกรณีที่กรรมการ ผู้จัดการ หรือเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ทำให้สหกรณ์เสียหาย ถ้าสหกรณ์ไม่ร้องทุกข์หรือฟ้องคดี ให้นายทะเบียนสหกรณ์หรือรองนายทะเบียนสหกรณ์ ร้องทุกข์หรือฟ้องคดีแทนสหกรณ์ได้ และให้พนักงานอัยการรับว่าต่างให้สหกรณ์ โดยให้สหกรณ์เป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการร้องทุกข์ ฟ้องคดีหรือการว่าต่างแก่นายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ หรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๒ ในกรณีที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์กระทำการหรืองดเว้นกระทำการในการปฏิบัติหน้าที่ของตน จนทำให้เสื่อมเสียผลประโยชน์ของสหกรณ์หรือสมาชิก หรือสหกรณ์ มีข้อบกพร่องเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี หรือกิจการหรือฐานะการเงิน ตามรายงานการสอบบัญชีหรือตามรายงานการตรวจสอบ ให้นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ปฏิบัติการ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์แก้ไขข้อบกพร่องตามวิธีการและระยะเวลาที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

(๒) ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ระงับการปฏิบัติบางส่วนที่เป็นเหตุให้เกิดข้อบกพร่องหรือเสื่อมเสียผลประโยชน์ของสหกรณ์หรือสมาชิก

(๓) ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์หยุดปฏิบัติหน้าที่เป็นการชั่วคราวเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องนั้นให้แล้วเสร็จตามวิธีการและภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

(๔) ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์พ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ หรือให้กรรมการซึ่งเกี่ยวข้องกับการนั้นพ้นจากตำแหน่งกรรมการ

มาตรา ๒๓ สหกรณ์ใดจดทะเบียนจัดตั้งขึ้นยังไม่เกินสามปีหรือมีผลการดำเนินงานขาดทุนติดต่อกันเกินสองปี เมื่อสหกรณ์ร้องขอ หรือนายทะเบียนสหกรณ์หรือคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติเห็นว่าจำเป็นต้องแก้ไข นายทะเบียนสหกรณ์จะสั่งให้ผู้ตรวจการสหกรณ์หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมายเข้าช่วยเหลือดำเนินกิจการของสหกรณ์นั้นทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้

การช่วยเหลือดำเนินกิจการของสหกรณ์ให้เป็นไปตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ

มาตรา ๒๔ ในกรณีที่นายทะเบียนสหกรณ์สั่งให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์พ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ ให้นายทะเบียนสหกรณ์ตั้งคณะกรรมการชั่วคราว มีอำนาจหน้าที่และสิทธิเช่นเดียวกับคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ และให้อยู่ในตำแหน่งไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่แต่งตั้ง

ก่อนที่จะพ้นจากตำแหน่งให้คณะกรรมการชั่วคราวจัดให้มีการประชุมใหญ่เพื่อเลือกตั้งกรรมการขึ้นใหม่ทั้งคณะตามวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับ

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่นายทะเบียนสหกรณ์สั่งให้กรรมการบางคนพ้นจากตำแหน่งให้คณะกรรมการส่วนที่เหลือเรียกประชุมใหญ่เลือกตั้งผู้เป็นกรรมการแทนภายในเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่กรรมการพ้นจากตำแหน่ง ถ้ามิได้เลือกตั้งหรือเลือกตั้งผู้เป็นกรรมการไม่ได้ตามกำหนดเวลานั้น นายทะเบียนสหกรณ์ตั้งสมาชิกเป็นกรรมการแทน ในการนี้ให้ผู้ซึ่งได้รับเลือกตั้งหรือแต่งตั้งนั้นอยู่ในตำแหน่งกรรมการเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา ๒๖ คำสั่งใด ๆ ตามมาตรา ๒๐ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๕ ให้ผู้มีส่วนได้เสียอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่ง

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติให้เป็นที่สุด

ส่วนที่ ๔

กองทุนพัฒนาสหกรณ์

มาตรา ๒๗ ให้จัดตั้งกองทุนพัฒนาสหกรณ์ขึ้นในกรมส่งเสริมสหกรณ์* เรียกโดยย่อว่า “กพส.” เพื่อเป็นทุนส่งเสริมกิจการของสหกรณ์ ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินตามมาตรา ๒๘

มาตรา ๒๘ กพส. ประกอบด้วย

(๑) เงินอุดหนุนที่ได้รับจากงบประมาณแผ่นดิน

(๒) เงินและทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้

(๓) เงินและทรัพย์สินที่ตกเป็นของ กพส.

(๔) เงินที่ได้จากการจำหน่ายทรัพย์สินที่ได้รับมาตาม (๒) และ (๓)

(๕) ดอกผล รายได้ หรือประโยชน์อื่นใดของ กพส.

เงินและทรัพย์สินของ กพส. ตามวรรคหนึ่งให้นำส่งเข้าบัญชี กพส. โดยไม่ต้องนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

มาตรา ๒๙ การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การจัดหาผลประโยชน์ การจัดการ และการจำหน่ายทรัพย์สินของ กพส. ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ

มาตรา ๓๐^๕ ให้มีคณะกรรมการบริหาร กพส. ประกอบด้วย อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ เป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ อธิบดีกรมประมง อธิบดีกรมปศุสัตว์ อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ผู้แทนกรมบัญชีกลาง ผู้แทนสำนักงบประมาณ เป็นกรรมการโดย

^๕ มาตรา ๓๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓

ตำแหน่ง กรรมการอื่นซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้แทนของสหกรณ์ประเภทละหนึ่งคน และผู้แทนกลุ่ม
เกษตรกรหนึ่งคน เป็นกรรมการ

ให้รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ซึ่งอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์มอบหมายเป็น
กรรมการและเลขานุการ

การเลือกผู้แทนของสหกรณ์และผู้แทนกลุ่มเกษตรกรเพื่อให้รัฐมนตรีแต่งตั้งตาม
วรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติกำหนด

ให้คณะกรรมการบริหาร กพส. มีอำนาจหน้าที่บริหาร กพส. ตลอดจนตรวจสอบ
ติดตามและประเมินผลงานของสหกรณ์ที่ได้รับการส่งเสริมกิจการจาก กพส. ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด
ในระเบียบกรมส่งเสริมสหกรณ์

มาตรา ๓๑^๕ ให้นำความในมาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒ มาใช้บังคับแก่การดำรง
ตำแหน่งของกรรมการบริหาร กพส. ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้แทนของสหกรณ์และผู้แทนกลุ่มเกษตรกร
โดยอนุโลม

มาตรา ๓๒ ให้นำความในมาตรา ๑๓ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะกรรมการ
บริหาร กพส. โดยอนุโลม

หมวด ๓

สหกรณ์

ส่วนที่ ๑

การจัดตั้งและการจดทะเบียนสหกรณ์

มาตรา ๓๓ สหกรณ์จะตั้งขึ้นได้โดยการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ และต้อง
มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของบรรดาสมาชิกโดยวิธีช่วยตนเอง
และช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักการสหกรณ์ และต้อง

- (๑) มีกิจการร่วมกันตามประเภทของสหกรณ์ที่ขอจดทะเบียน
- (๒) มีสมาชิกเป็นบุคคลธรรมดาและบรรลุนิติภาวะ
- (๓) มีทุนซึ่งแบ่งเป็นหุ้นมีมูลค่าเท่า ๆ กัน และสมาชิกแต่ละคนจะต้องถือหุ้นอย่างน้อย
หนึ่งหุ้น แต่ไม่เกินหนึ่งในห้าของหุ้นที่ชำระแล้วทั้งหมด
- (๔) มีสมาชิกซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กำหนดในข้อบังคับภายใต้บทบัญญัติมาตรา ๔๓ (๗)
ประเภทของสหกรณ์ที่จะรับจดทะเบียนให้กำหนดโดยกฎกระทรวง

^๕ มาตรา ๓๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓

มาตรา ๓๔ ผู้ซึ่งประสงค์จะเป็นสมาชิกของสหกรณ์ที่จะขอจัดตั้งขึ้น ต้องประชุมกันเพื่อคัดเลือกผู้ที่มาประชุมให้เป็นคณะผู้จัดตั้งสหกรณ์จำนวนไม่น้อยกว่าสิบคน เพื่อดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์ โดยให้คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาเลือกประเภทของสหกรณ์ที่จะจัดตั้งตามที่กำหนดในกฎกระทรวงและพิจารณากำหนดวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ที่จะจัดตั้งนั้น

(๒) กำหนดแผนดำเนินการเกี่ยวกับธุรกิจหรือกิจกรรมของสหกรณ์ที่จะจัดตั้งขึ้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

(๓) ทำบัญชีรายชื่อผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกพร้อมด้วยจำนวนหุ้นที่แต่ละคนจะถือเมื่อจัดตั้งสหกรณ์แล้ว

(๔) ดำเนินการร่างข้อบังคับภายใต้บังคับบทบัญญัติมาตรา ๔๓ และเสนอให้ที่ประชุมผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกพิจารณากำหนดเป็นข้อบังคับของสหกรณ์ที่จะจัดตั้งขึ้น

มาตรา ๓๕ การขอจดทะเบียนสหกรณ์ ให้คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์ลงลายมือชื่อในคำขอจดทะเบียนตามแบบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด ยื่นต่อนายทะเบียนสหกรณ์พร้อมเอกสารดังต่อไปนี้

(๑) สำเนารายงานการประชุมตามมาตรา ๓๔ จำนวนสองชุด

(๒) แผนดำเนินการตามมาตรา ๓๔ (๒) จำนวนสองชุด

(๓) บัญชีรายชื่อผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกพร้อมลายมือชื่อและจำนวนหุ้นที่แต่ละคนจะถือเมื่อจัดตั้งสหกรณ์แล้วจำนวนสองชุด

(๔) ข้อบังคับตามมาตรา ๓๔ (๔) จำนวนสี่ชุด

มาตรา ๓๖ นายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้บุคคลใด ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องมาชี้แจงข้อเท็จจริง หรือให้ส่งเอกสารมาเพื่อประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับการรับจดทะเบียนสหกรณ์ได้

ในการพิจารณารายการที่เกี่ยวกับคำขอหรือรายการในข้อบังคับของสหกรณ์ที่จะจัดตั้งขึ้น ถ้านายทะเบียนสหกรณ์เห็นว่ารายการดังกล่าวไม่ถูกต้องหรือยังมิได้ดำเนินการตามมาตรา ๓๔ นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจสั่งให้คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์แก้ไขหรือดำเนินการให้ถูกต้องได้

มาตรา ๓๗ เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า สหกรณ์ตามที่ขอจดทะเบียนมีวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๓๓ คำขอจดทะเบียนมีเอกสารครบถ้วนถูกต้องตามมาตรา ๓๕ และการจัดตั้งสหกรณ์ตามที่ขอจดทะเบียนจะไม่เสียหายแก่ระบบสหกรณ์ ให้นายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียนและออกใบสำคัญรับจดทะเบียนให้แก่สหกรณ์นั้น

ให้สหกรณ์ที่ได้จดทะเบียนแล้วมีฐานะเป็นนิติบุคคล

มาตรา ๓๘ ในกรณีที่นายทะเบียนสหกรณ์มีคำสั่งไม่รับจดทะเบียน ให้แจ้งคำสั่งพร้อมด้วยเหตุผลเป็นหนังสือไปยังคณะผู้จัดตั้งสหกรณ์โดยไม่ชักช้า

คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์มีสิทธิยื่นคำอุทธรณ์คำสั่งไม่รับจดทะเบียนต่อคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติโดยยื่นคำอุทธรณ์ต่อนายทะเบียนสหกรณ์ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติให้เป็นที่สุด

มาตรา ๓๙ เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียนสหกรณ์แล้ว ให้คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์มีอำนาจหน้าที่และสิทธิเช่นเดียวกับคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์นั้นจนกว่าจะมีการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ตามมาตรา ๔๐

ให้ผู้ซึ่งมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้จะเป็นสมาชิกตามมาตรา ๓๔ (๓) เป็นสมาชิกสหกรณ์ตั้งแต่วันที่นายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียนสหกรณ์และได้ชำระค่าหุ้นตามจำนวนที่จะถือครบถ้วนแล้ว

ในกรณีที่มิได้ขอเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ภายหลังจากวันที่ยื่นจดทะเบียนสหกรณ์ ให้ถือว่าเป็นสมาชิกเมื่อได้ชำระค่าหุ้นตามจำนวนที่จะถือครบถ้วนแล้ว

มาตรา ๔๐ ให้คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์นัดสมาชิกมาประชุมกันเป็นการประชุมใหญ่สามัญครั้งแรกภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ยื่นจดทะเบียนสหกรณ์ เพื่อดำเนินการสหกรณ์และมอบหมายการทั้งปวงให้แก่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

มาตรา ๔๑ ให้นายทะเบียนสหกรณ์ประกาศกำหนดประเภทของสหกรณ์ที่สามารถรับสมาชิกสมทบได้

คุณสมบัติ วิธีรับสมัคร และการขาดจากสมาชิกภาพ ตลอดจนสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกสมทบ ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ

ห้ามมิให้สหกรณ์ให้สิทธิแก่สมาชิกสมทบในการนับชื่อของสมาชิกสมทบเข้าเป็นองค์ประชุมในการประชุมใหญ่ การออกเสียงในเรื่องใด ๆ หรือเป็นกรรมการดำเนินการ

มาตรา ๔๒ ในการชำระค่าหุ้น สมาชิกจะนำค่าหุ้นหักกลบลบหนี้กับสหกรณ์ไม่ได้ และสมาชิกมีความรับผิดชอบเพียงไม่เกินจำนวนเงินค่าหุ้นที่ยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่าหุ้นที่ตนถือ

ในระหว่างที่สมาชิกภาพของสมาชิกยังไม่สิ้นสุดลง ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของสมาชิกใช้สิทธิเรียกร้องหรืออายัดค่าหุ้นของสมาชิกผู้นั้น และเมื่อสมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลง สหกรณ์มีสิทธินำเงินตามมูลค่าหุ้นที่สมาชิกมีอยู่มาหักกลบลบหนี้ที่สมาชิกผูกพันต้องชำระหนี้แก่สหกรณ์ได้ และให้สหกรณ์มีฐานะเป็นเจ้าหน้าที่บุริมสิทธิพิเศษเหนือเงินค่าหุ้นนั้น^๖

มาตรา ๔๒/๑^๗ เมื่อสมาชิกได้ทำความยินยอมเป็นหนังสือไว้กับสหกรณ์ให้ผู้บังคับบัญชาในหน่วยงานของรัฐ หรือนายจ้างในสถานประกอบการ หรือหน่วยงานอื่นใดที่สมาชิกปฏิบัติหน้าที่อยู่หักเงินเดือนหรือค่าจ้าง หรือเงินอื่นใด ที่ถึงกำหนดจ่ายแก่สมาชิกนั้น เพื่อชำระหนี้

^๖ มาตรา ๔๒ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓

^๗ มาตรา ๔๒/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓

หรือภาระผูกพันอื่นที่มีต่อสหกรณ์ ให้แก่สหกรณ์ตามจำนวนที่สหกรณ์แจ้งไป จนกว่าหนี้หรือภาระผูกพันนั้นจะระงับสิ้นไป ให้หน่วยงานนั้นหักเงินดังกล่าวและส่งเงินที่หักไว้คืนให้แก่สหกรณ์โดยพลัน

การแสดงเจตนายินยอมตามวรรคหนึ่ง มีอาจจะถอนคืนได้ เว้นแต่สหกรณ์ให้ความยินยอม

การหักเงินตามวรรคหนึ่ง ต้องหักให้สหกรณ์เป็นลำดับแรก ถัดจากหนี้ภาษีอากร และการหักเงินเข้ากองทุนที่สมาชิกต้องถูกหักตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน และกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม

มาตรา ๔๒/๒^๕ สมาชิกอาจทำหนังสือตั้งบุคคลหนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้รับโอนประโยชน์ในเงินค่าหุ้น เงินฝาก หรือเงินอื่นใดจากสหกรณ์เมื่อตนถึงแก่ความตาย โดยมอบไว้แก่สหกรณ์เป็นหลักฐาน

ส่วนที่ ๒

ข้อบังคับและการแก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา ๔๓ ข้อบังคับของสหกรณ์อย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อสหกรณ์ ซึ่งต้องมีคำว่า “จำกัด” อยู่ท้ายชื่อ
- (๒) ประเภทของสหกรณ์
- (๓) วัตถุประสงค์
- (๔) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่และที่ตั้งสำนักงานสาขา
- (๕) หุ้นซึ่งแบ่งเป็นหุ้น มูลค่าของหุ้น การชำระค่าหุ้นด้วยเงินหรือทรัพย์สินอื่น การขายและการโอนหุ้น ตลอดจนการจ่ายคืนค่าหุ้น
- (๖) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินงาน การบัญชี และการเงินของสหกรณ์
- (๗) คุณสมบัติของสมาชิก วิธีรับสมาชิก การขาดจากสมาชิกภาพ ตลอดจนสิทธิหน้าที่ของสมาชิก
- (๘) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการประชุมใหญ่
- (๙) การเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และการประชุมของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์
- (๑๐) การแต่งตั้ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การกำหนดอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้จัดการ

มาตรา ๔๔ การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ จะกระทำได้ก็แต่โดยมติของที่ประชุมใหญ่ และต้องนำข้อบังคับที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมไปจดทะเบียนต่อนายทะเบียนสหกรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ลงมติ เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์ได้จดทะเบียนแล้วให้มีผลใช้บังคับได้

^๕ มาตรา ๔๒/๒ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓

ในกรณีที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับโดยการเปลี่ยนชื่อสหกรณ์ ให้สหกรณ์คืนใบสำคัญรับจดทะเบียน และให้นายทะเบียนสหกรณ์ออกใบสำคัญรับจดทะเบียนการเปลี่ยนชื่อให้แก่สหกรณ์ด้วย

การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับและการเปลี่ยนชื่อของสหกรณ์นั้น ย่อมไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิหรือความรับผิดชอบใด ๆ ของสหกรณ์

ให้นำความในมาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ และมาตรา ๓๘ มาใช้บังคับแก่การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๔๕ ในกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับการตีความในข้อบังคับ ให้สหกรณ์ขอคำวินิจฉัยจากนายทะเบียนสหกรณ์ และให้สหกรณ์ถือปฏิบัติตามคำวินิจฉัยนั้น

ส่วนที่ ๓

การดำเนินงานของสหกรณ์

มาตรา ๔๖ เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ให้สหกรณ์มีอำนาจกระทำการดังต่อไปนี้ได้

(๑) ดำเนินธุรกิจ การผลิต การค้า การบริการ และอุตสาหกรรมเพื่อประโยชน์ของสมาชิก

(๒) ให้สวัสดิการหรือการสงเคราะห์ตามสมควรแก่สมาชิกและครอบครัว

(๓) ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่สมาชิก

(๔) ขอหรือรับความช่วยเหลือทางวิชาการจากทางราชการ หน่วยงานของต่างประเทศหรือบุคคลอื่นใด

(๕) รับฝากเงินประเภทออมทรัพย์หรือประเภทประจำจากสมาชิกหรือสหกรณ์อื่น หรือสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ซึ่งมีสมาชิกของสมาคมนั้นไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งเป็นสมาชิกของสหกรณ์ผู้รับฝากเงิน ทั้งนี้ ตามระเบียบของสหกรณ์ที่ได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

(๖) ให้กู้ ให้สินเชื่อ ให้ยืม ให้เช่า ให้เช่าซื้อ โอน รับจํานองหรือรับจํานํา ซึ่งทรัพย์สินแก่สมาชิกหรือของสมาชิก

(๗) จัดให้ได้มา ซื้อ ถูกรวมสิทธิ์หรือทรัพย์สินสิทธิ ครอบครอง กู้ ยืม เช่า เช่าซื้อ รับโอนสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อ จํานองหรือจํานํา ขายหรือจำหน่ายด้วยวิธีอื่นใดซึ่งทรัพย์สิน

(๘) ให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงินได้ตามระเบียบของสหกรณ์ที่ได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

(๙) ดำเนินกิจการอย่างอื่นบรรดาที่เกี่ยวกับหรือเนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์

๕ มาตรา ๔๖ (๕) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓

มาตรา ๔๗ การกู้ยืมเงินหรือการค้ำประกันของสหกรณ์ จะต้องจำกัดอยู่ภายในวงเงินที่นายทะเบียนสหกรณ์เห็นชอบ

มาตรา ๔๘ ให้สหกรณ์ดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๔๙ การรับเงินอุดหนุนหรือทรัพย์สินจากทางราชการ หน่วยงานของต่างประเทศหรือบุคคลอื่นใด ถ้าการให้เงินอุดหนุนหรือทรัพย์สินนั้นกำหนดไว้เพื่อการใดให้ใช้เพื่อการนั้น แต่ถ้ามิได้กำหนดไว้ให้จัดสรรเงินอุดหนุนหรือทรัพย์สินนั้นเป็นทุนสำรองของสหกรณ์

มาตรา ๕๐ ให้สหกรณ์มีคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ประกอบด้วย ประธานกรรมการหนึ่งคนและกรรมการอื่นอีกไม่เกินสิบสี่คนซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิก

คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีนับแต่วันเลือกตั้ง ในวาระเริ่มแรกเมื่อครบหนึ่งปีนับแต่วันเลือกตั้ง ให้กรรมการดำเนินการสหกรณ์ออกจากตำแหน่งเป็นจำนวนหนึ่งในสองของกรรมการดำเนินการสหกรณ์ทั้งหมดโดยวิธีจับฉลาก และให้ถือว่าเป็นการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ

กรรมการดำเนินการสหกรณ์ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับเลือกตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

ในกรณีที่มีการเลือกตั้งกรรมการดำเนินการสหกรณ์แทนตำแหน่งที่ว่าง ให้กรรมการดำเนินการสหกรณ์ที่ได้รับเลือกตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ที่ตนแทน

มาตรา ๕๑ ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เป็นผู้ดำเนินกิจการและเป็นผู้แทนสหกรณ์ในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์จะมอบหมายให้กรรมการคนหนึ่งหรือหลายคนหรือผู้จัดการทำการแทนก็ได้

มาตรา ๕๒ ห้ามมิให้บุคคลซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นหรือทำหน้าที่กรรมการหรือผู้จัดการ

(๑) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๒) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ องค์กร หรือหน่วยงานของรัฐ หรือเอกชน ฐานทุจริตต่อหน้าที่

(๓) เคยถูกให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการหรือมีคำวินิจฉัยเป็นที่สุดท้ายให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการตามมาตรา ๒๒ (๔)

(๔) เคยถูกที่ประชุมใหญ่มีมติให้ถอดถอนออกจากตำแหน่งกรรมการเพราะเหตุทุจริตต่อหน้าที่

^{๑๑} มาตรา ๕๒ (๑) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓

มาตรา ๕๓ ให้สหกรณ์มีผู้ตรวจสอบกิจการ ซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิกหรือบุคคลภายนอก เพื่อดำเนินการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์แล้วทำรายงานเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ จำนวนผู้ตรวจสอบกิจการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

มาตรา ๕๔ ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เรียกประชุมใหญ่สามัญปีละหนึ่งครั้ง ภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์นั้น

มาตรา ๕๕ เมื่อมีเหตุอันสมควร คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์จะเรียกประชุมใหญ่วิสามัญเมื่อใดก็ได้ แต่ถ้านายทะเบียนสหกรณ์มีหนังสือแจ้งให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญ หรือในกรณีที่สหกรณ์ขาดทุนเกินกึ่งของจำนวนทุนเรือนหุ้นที่ชำระแล้ว ต้องเรียกประชุมใหญ่วิสามัญโดยมิชักช้า แต่ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่สหกรณ์ทราบ

สมาชิกซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมด หรือไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน หรือผู้แทนสมาชิกในกรณีที่มิผู้แทนสมาชิกตามมาตรา ๕๖ ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนผู้แทนสมาชิกทั้งหมด หรือไม่น้อยกว่าห้าสิบคนลงลายมือชื่อทำหนังสือร้องขอต่อคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญก็ได้

ในกรณีที่สมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกของสหกรณ์เป็นผู้ร้องขอให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญ ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เรียกประชุมใหญ่วิสามัญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอ ถ้าคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ไม่เรียกประชุมใหญ่วิสามัญภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ให้นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจเรียกประชุมใหญ่วิสามัญภายในระยะเวลาตามที่เห็นสมควรก็ได้

มาตรา ๕๖ สหกรณ์ใดมีสมาชิกเกินกว่าห้าร้อยคน จะกำหนดในข้อบังคับให้มีการประชุมใหญ่โดยผู้แทนสมาชิกก็ได้ จำนวนผู้แทนสมาชิกจะมีน้อยกว่าหนึ่งร้อยคนไม่ได้

วิธีการเลือกตั้งผู้แทนสมาชิก จำนวนผู้แทนสมาชิก และการดำรงตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับ

มาตรา ๕๗ การประชุมใหญ่ของสหกรณ์ต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดหรือไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน ในกรณีเป็นการประชุมใหญ่โดยผู้แทนสมาชิก ต้องมีผู้แทนสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้แทนสมาชิกทั้งหมดหรือไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมใหญ่ สมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกจะมอบอำนาจให้ผู้อื่นมาประชุมแทนตนไม่ได้

มาตรา ๕๘ ในการประชุมใหญ่ของสหกรณ์ ถ้าสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิก แล้วแต่กรณี มาประชุมไม่ครบองค์ประชุม ให้นัดประชุมใหญ่อีกครั้งหนึ่งภายในสิบสี่วันนับแต่วันทีนัดประชุมใหญ่ครั้งแรก ในการประชุมครั้งหลังนี้ ถ้ามิใช่การประชุมใหญ่วิสามัญที่สมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกร้องขอให้เรียกประชุมแล้ว เมื่อมีสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิก แล้วแต่กรณี มาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกทั้งหมดหรือไม่น้อยกว่าสามสิบคน ก็ให้ถือว่าเป็นองค์ประชุม

มาตรา ๕๙ สมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมใหญ่ให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่ในกรณีดังต่อไปนี้ ให้ถือเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกซึ่งมาประชุม

- (๑) การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ
- (๒) การควบสหกรณ์
- (๓) การแยกสหกรณ์
- (๔) การเลิกสหกรณ์
- (๕) การอื่นใดที่ข้อบังคับกำหนดให้ใช้เสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกซึ่งมาประชุม

มาตรา ๖๐ การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีของสหกรณ์ ให้จัดสรรเป็นทุนสำรองไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของกำไรสุทธิ และเป็นค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงแต่ต้องไม่เกินร้อยละห้าของกำไรสุทธิ^{๓๓}

กำไรสุทธิประจำปีที่เหลือจากการจัดสรรเป็นทุนสำรองและค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ที่ประชุมใหญ่อาจจัดสรรได้ภายใต้ข้อบังคับ ดังต่อไปนี้

- (๑) จ่ายเป็นเงินปันผลตามหุ้นที่ชำระแล้ว แต่ต้องไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงสำหรับสหกรณ์แต่ละประเภท
- (๒) จ่ายเป็นเงินเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิกตามส่วนธุรกิจที่สมาชิกได้ทำไว้กับสหกรณ์ในระหว่างปี
- (๓) จ่ายเป็นเงินโบนัสแก่กรรมการและเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ไม่เกินร้อยละสิบของกำไรสุทธิ
- (๔) จ่ายเป็นทุนสะสมไว้ เพื่อดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดของสหกรณ์ตามที่กำหนดในข้อบังคับ

มาตรา ๖๑ ทุนสำรองตามมาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง จะถอนจากบัญชีทุนสำรองได้เพื่อชดเชยการขาดทุนหรือเพื่อจัดสรรเข้าบัญชีทุนสำรองให้แก่สหกรณ์ใหม่ที่ได้จดทะเบียนแบ่งแยกจากสหกรณ์เดิมตามมาตรา ๑๐๐

มาตรา ๖๒ เงินของสหกรณ์นั้น สหกรณ์อาจฝากหรือลงทุนได้ ดังต่อไปนี้

- (๑) ฝากในชุมนุมสหกรณ์หรือสหกรณ์อื่น
- (๒) ฝากในธนาคารหรือฝากในสถาบันการเงินที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์
- (๓) ซื้อหลักทรัพย์ของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ
- (๔) ซื้อหุ้นของธนาคารที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์

^{๓๓} มาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓

- (๕) ชื่อหุ้นของชุมนุมสหกรณ์หรือสหกรณ์อื่น
- (๖) ชื่อหุ้นของสถาบันที่ประกอบธุรกิจอันทำให้เกิดความสะดวกหรือส่งเสริมความเจริญแก่กิจการของสหกรณ์โดยได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์
- (๗) ผากหรือลงทุนอย่างอื่นตามที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติกำหนด

มาตรา ๖๓ ให้สหกรณ์ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการขายหรือแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรที่สมาชิกผลิตขึ้น พิจารณาซื้อหรือรวบรวมผลิตผลจากสมาชิกก่อนผู้อื่น

มาตรา ๖๔ ให้สหกรณ์จัดทำทะเบียน ดังต่อไปนี้

- (๑) ทะเบียนสมาชิกซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการ
- (ก) ชื่อ ประเภท และที่ตั้งสำนักงานของสหกรณ์
- (ข) ชื่อ สัญชาติ และที่อยู่ของสมาชิก
- (ค) วันที่เข้าเป็นสมาชิก
- (๒) ทะเบียนหุ้นซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการ
- (ก) ชื่อ ประเภท และที่ตั้งสำนักงานของสหกรณ์
- (ข) ชื่อของสมาชิกซึ่งถือหุ้น มูลค่าหุ้น จำนวนหุ้น และเงินค่าหุ้นที่ชำระแล้ว
- (ค) วันที่ถือหุ้น

ให้สหกรณ์เก็บรักษาทะเบียนตาม (๑) และ (๒) ไว้ที่สำนักงานของสหกรณ์และให้ส่งสำเนาทะเบียนนั้นแก่นายทะเบียนสหกรณ์ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่จดทะเบียน

ให้สหกรณ์รายงานการเปลี่ยนแปลงรายการในทะเบียนต่อนายทะเบียนสหกรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์

มาตรา ๖๕ ให้สหกรณ์จัดให้มีการทำบัญชีตามแบบและรายการที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และเก็บรักษาบัญชีและเอกสารประกอบการลงบัญชีไว้ที่สำนักงานสหกรณ์ภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

เมื่อมีเหตุต้องบันทึกรายการในบัญชีเกี่ยวกับกระแสเงินสดของสหกรณ์ให้บันทึกรายการในวันที่เกิดเหตุขึ้น สำหรับเหตุอื่นที่ไม่เกี่ยวกับกระแสเงินสด ให้บันทึกรายการในสมุดบัญชีภายในสามวันนับแต่วันที่มีเหตุอันจะต้องบันทึกการานั้น

การลงรายการบัญชีต้องมีเอกสารประกอบการลงบัญชีที่สมบูรณ์โดยครบถ้วน

มาตรา ๖๖ ให้สหกรณ์จัดทำงบดุลอย่างน้อยครั้งหนึ่งในรอบสิบสองเดือนอันจัดว่าเป็นรอบปีทางบัญชีของสหกรณ์

งบดุลนั้นต้องมีรายการแสดงสินทรัพย์ หนี้สิน และทุนของสหกรณ์ กับทั้งบัญชีกำไรขาดทุนตามแบบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

งบดุลนั้นต้องทำให้แล้วเสร็จและให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบแล้วนำเสนอเพื่ออนุมัติในที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชี

มาตรา ๖๗ ให้สหกรณ์จัดทำรายงานประจำปีแสดงผลการดำเนินงานของสหกรณ์ เสนอต่อที่ประชุมใหญ่ในคราวที่เสนองบดุล และให้ส่งสำเนารายงานประจำปีกับงบดุลไปยังนายทะเบียน สหกรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการประชุม

มาตรา ๖๘ ให้สหกรณ์เก็บรักษารายงานประจำปีแสดงผลการดำเนินงานของ สหกรณ์และงบดุลพร้อมทั้งข้อบังคับและกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ไว้ที่สำนักงานของสหกรณ์ เพื่อให้ สมาชิกขอตรวจดูได้

ส่วนที่ ๔ การสอบบัญชี

มาตรา ๖๙ ให้นายทะเบียนสหกรณ์แต่งตั้งผู้สอบบัญชี เพื่อตรวจสอบบัญชีของ สหกรณ์ การตรวจสอบบัญชีนั้น ให้ปฏิบัติตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไปและตาม ระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

ส่วนที่ ๕ การเลิกสหกรณ์

มาตรา ๗๐ สหกรณ์ย่อมเลิกด้วยเหตุหนึ่งเหตุใด ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุตามที่กำหนดในข้อบังคับ
- (๒) สหกรณ์มีจำนวนสมาชิกน้อยกว่าสิบคน
- (๓) ที่ประชุมใหญ่ลงมติให้เลิก
- (๔) ล้มละลาย
- (๕) นายทะเบียนสหกรณ์สั่งให้เลิกตามมาตรา ๗๑

ให้สหกรณ์ที่เลิกตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) แจ้งให้นายทะเบียนสหกรณ์ทราบภายใน สิบห้าวันนับแต่วันที่เลิก

ให้นายทะเบียนสหกรณ์ปิดประกาศการเลิกสหกรณ์ไว้ที่สำนักงานของสหกรณ์ ที่ทำการ สหกรณ์อำเภอหรือหน่วยส่งเสริมสหกรณ์ และที่ว่าการอำเภอหรือสำนักงานเขตแห่งท้องที่ที่สหกรณ์นั้น ตั้งอยู่

มาตรา ๗๑ นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจสั่งเลิกสหกรณ์ได้เมื่อปรากฏว่า

- (๑) สหกรณ์ไม่เริ่มดำเนินกิจการภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่จดทะเบียนหรือหยุดดำเนิน กิจการติดต่อกันเป็นเวลาสองปีนับแต่วันที่หยุดดำเนินกิจการ
- (๒) สหกรณ์ไม่ส่งสำเนางบดุลและรายงานประจำปีต่อนายทะเบียนสหกรณ์เป็นเวลา สามปีติดต่อกัน

(๓) สหกรณ์ไม่อาจดำเนินกิจการให้เป็นผลดี หรือการดำเนินกิจการของสหกรณ์ก่อให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์หรือประโยชน์ส่วนรวม

มาตรา ๗๒ สหกรณ์ที่ถูกสั่งเลิกตามมาตรา ๗๑ มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อนายทะเบียนสหกรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง และให้นายทะเบียนสหกรณ์ส่งคำอุทธรณ์ต่อไปยังคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติโดยไม่ชักช้า

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติให้เป็นที่สุด

มาตรา ๗๓ เมื่อสหกรณ์ใดเลิกไปด้วยเหตุหนึ่งเหตุใดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๗๐ ให้จัดการชำระบัญชีตามบทบัญญัติในหมวด ๔ ว่าด้วยการชำระบัญชี

หมวด ๔

การชำระบัญชี

มาตรา ๗๔ การชำระบัญชีสหกรณ์ที่ล้มละลายนั้น ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย

มาตรา ๗๕ การชำระบัญชีสหกรณ์ที่เลิกเพราะเหตุอื่นนอกจากล้มละลาย ให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งผู้ชำระบัญชีโดยได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ขึ้นทำการชำระบัญชีสหกรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เลิกสหกรณ์หรือนับแต่วันที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติมีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่ที่ประชุมใหญ่ไม่เลือกตั้งผู้ชำระบัญชีภายในกำหนดเวลาดังกล่าวหรือนายทะเบียนสหกรณ์ไม่ให้ความเห็นชอบในการเลือกตั้งผู้ชำระบัญชีให้นายทะเบียนสหกรณ์ตั้งผู้ชำระบัญชีขึ้นทำการชำระบัญชีสหกรณ์ได้

เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์เห็นสมควรหรือเมื่อสมาชิกมีจำนวนไม่น้อยกว่าสองในสามของสมาชิกทั้งหมดร้องขอต่อนายทะเบียนสหกรณ์ นายทะเบียนสหกรณ์จะแต่งตั้งผู้ชำระบัญชีคนใหม่แทนผู้ชำระบัญชีซึ่งได้รับเลือกตั้งหรือซึ่งได้ตั้งไว้ก็ได้

ให้นายทะเบียนสหกรณ์จัดทะเบียนผู้ชำระบัญชีซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์ให้ความเห็นชอบตามวรรคหนึ่ง หรือผู้ชำระบัญชีซึ่งได้รับแต่งตั้งตามวรรคสองหรือวรรคสาม และให้ปิดประกาศชื่อผู้ชำระบัญชีไว้ที่สำนักงานของสหกรณ์นั้น สำนักงานสหกรณ์อำเภอหรือหน่วยส่งเสริมสหกรณ์ และที่ว่าการอำเภอหรือสำนักงานเขตแห่งท้องที่ที่สหกรณ์นั้นตั้งอยู่ภายในสิบวันนับแต่วันที่จัดทะเบียนผู้ชำระบัญชี

ผู้ชำระบัญชีอาจได้รับค่าตอบแทนตามที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

มาตรา ๗๖ สหกรณ์นั้นแม้จะได้เลิกไปแล้วก็ให้พึงถือว่ายังคงดำรงอยู่ตราบเท่าเวลาที่เป็นเพื่อการชำระบัญชี

มาตรา ๗๗ ให้ผู้ชำระบัญชีมีหน้าที่ชำระสะสางกิจการของสหกรณ์ จัดการชำระหนี้ และจำหน่ายทรัพย์สินของสหกรณ์นั้นให้เสร็จไป

มาตรา ๗๘ เมื่อสหกรณ์เลิก ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์และเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์มีหน้าที่จัดการรักษาทรัพย์สินทั้งหมดของสหกรณ์ไว้จนกว่าผู้ชำระบัญชีจะเรียกให้ส่งมอบ

ผู้ชำระบัญชีจะเรียกให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์หรือเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ส่งมอบทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งพร้อมด้วยสมุดบัญชี เอกสาร และสิ่งอื่นเมื่อใดก็ได้

มาตรา ๗๙ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนสหกรณ์จดทะเบียนผู้ชำระบัญชี ให้ผู้ชำระบัญชีประกาศโฆษณาทางหนังสือพิมพ์รายวันอย่างน้อยสองวันติดต่อกัน หรือประกาศโฆษณาทางอื่นว่าสหกรณ์ได้เลิก และแจ้งเป็นหนังสือไปยังเจ้าหนี้ทุกคนซึ่งมีชื่อปรากฏในสมุดบัญชี เอกสารของสหกรณ์ หรือปรากฏจากทางอื่น เพื่อให้ทราบว่าสหกรณ์นั้นเลิก และให้เจ้าหนี้นั้นยื่นคำทวงหนี้แก่ผู้ชำระบัญชี

มาตรา ๘๐ ผู้ชำระบัญชีต้องทำบัญชีของสหกรณ์โดยไม่ชักช้า และให้นายทะเบียนสหกรณ์ตั้งผู้สอบบัญชีเพื่อตรวจสอบงบดุลนั้น

เมื่อผู้สอบบัญชีรับรองงบดุลแล้ว ให้ผู้ชำระบัญชีเสนองบดุลต่อที่ประชุมใหญ่เพื่ออนุมัติแล้วเสนองบดุลนั้นต่อนายทะเบียนสหกรณ์

ในกรณีที่การประชุมใหญ่ไม่ครบองค์ประชุม ให้ผู้ชำระบัญชีเสนองบดุลต่อนายทะเบียนสหกรณ์เพื่ออนุมัติ

มาตรา ๘๑ ผู้ชำระบัญชีมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินกิจการของสหกรณ์เท่าที่จำเป็นเพื่อระงับรักษาผลประโยชน์ของสหกรณ์ ในระหว่างที่ยังชำระบัญชีไม่เสร็จ

(๒) ดำเนินกิจการของสหกรณ์เท่าที่จำเป็นเพื่อชำระสะสางกิจการให้เสร็จไปด้วยดี

(๓) เรียกประชุมใหญ่

(๔) ดำเนินการทั้งปวงเกี่ยวกับคดีแพ่งหรือคดีอาญาและประนีประนอมยอมความในเรื่องใด ๆ ในนามของสหกรณ์

(๕) จำหน่ายทรัพย์สินของสหกรณ์

(๖) เรียกให้สมาชิกหรือทายาทของสมาชิกผู้ตายชำระค่าหุ้นที่ยังชำระไม่ครบมูลค่าของหุ้นทั้งหมด

(๗) ร้องขอต่อศาลเพื่อสั่งให้สหกรณ์ล้มละลายในกรณีที่เงินค่าหุ้นหรือเงินลงทุนได้ใช้เสร็จแล้ว แต่ทรัพย์สินก็ยังไม่เพียงพอแก่การชำระหนี้สิน

(๘) ดำเนินการอย่างอื่นเท่าที่จำเป็นเพื่อให้การชำระบัญชีเสร็จสิ้น

มาตรา ๘๒ ข้อจำกัดอำนาจของผู้ชำระบัญชีอย่างใด ๆ ห้ามมิให้ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้บุคคลภายนอกผู้กระทำการโดยสุจริต

มาตรา ๘๓ ค่าธรรมเนียม ค่าภาระติดพัน และค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียตามสมควรในการชำระบัญชีนั้น ผู้ชำระบัญชีต้องจัดการชำระก่อนหน้ารายอื่น

มาตรา ๘๔ ถ้าเจ้าหนี้คนใดมิได้ทวงถามให้ชำระหนี้ ผู้ชำระบัญชีต้องวางเงินสำหรับจำนวนหนี้ที่ไว้ต่อนายทะเบียนสหกรณ์เพื่อประโยชน์แก่เจ้าหนี้ และให้ผู้ชำระบัญชีมีหนังสือแจ้งการที่ได้วางเงินไปยังเจ้าหนี้โดยไม่ชักช้า

ถ้าเจ้าหนี้ไม่รับเงินไปจนพ้นกำหนดสองปีนับแต่วันที่ผู้ชำระบัญชีวางเงินไว้ต่อ นายทะเบียนสหกรณ์ เจ้าหนี้นี้ย่อมหมดสิทธิในเงินจำนวนนั้น และให้นายทะเบียนสหกรณ์จัดส่งเป็น รายได้ของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยให้เสร็จภายในเวลาอันสมควร

มาตรา ๘๕ ให้ผู้ชำระบัญชีเสนอรายงานต่อนายทะเบียนสหกรณ์ทุกระยะหกเดือนว่า ได้จัดการไปอย่างไรบ้างและแสดงให้เห็นความเป็นไปของบัญชีที่ชำระอยู่นั้น รายงานดังกล่าวนี้ให้ทำตาม แบบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

รายงานตามวรรคหนึ่ง ให้สมาชิก ทายาทของสมาชิกผู้ตาย และเจ้าหนี้ทั้งหลายของ สหกรณ์ตรวจดูได้โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

ถ้าปรากฏข้อบกพร่องในการชำระบัญชี นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจสั่งให้ผู้ชำระ บัญชีแก้ไขข้อบกพร่องและรายงานต่อนายทะเบียนสหกรณ์ภายในเวลาที่กำหนด

มาตรา ๘๖ เมื่อได้ชำระหนี้ของสหกรณ์แล้ว ถ้ามีทรัพย์สินเหลืออยู่เท่าใดให้ผู้ชำระ บัญชีจ่ายตามลำดับ ดังต่อไปนี้

(๑) จ่ายคืนเงินค่าหุ้นให้แก่สมาชิกไม่เกินมูลค่าหุ้นที่ชำระแล้ว

(๒) จ่ายเป็นเงินปันผลตามหุ้นที่ชำระแล้วแต่ต้องไม่เกินอัตราที่นายทะเบียนสหกรณ์ กำหนดตามความเห็นชอบของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติสำหรับสหกรณ์แต่ละประเภท

(๓) จ่ายเป็นเงินเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิกตามส่วนธุรกิจที่สมาชิกได้ทำไว้กับสหกรณ์ใน ระหว่างปีตามที่กำหนดในข้อบังคับ

ถ้ายังมีทรัพย์สินเหลืออยู่อีก ให้ผู้ชำระบัญชีโอนให้แก่สหกรณ์อื่นหรือสันนิบาต สหกรณ์แห่งประเทศไทย ตามมติของที่ประชุมใหญ่หรือด้วยความเห็นชอบของนายทะเบียนสหกรณ์ ในกรณีที่ไม้อาจเรียกประชุมใหญ่ได้ภายในสามเดือนนับแต่วันที่ชำระบัญชีเสร็จ

มาตรา ๘๗ เมื่อได้ชำระบัญชีกิจการของสหกรณ์เสร็จแล้ว ให้ผู้ชำระบัญชีทำ รายงานการชำระบัญชีพร้อมทั้งรายการย่อของบัญชีที่ชำระนั้น แสดงว่าได้ดำเนินการชำระบัญชีและ จัดการทรัพย์สินของสหกรณ์ไปอย่างไร รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชีและจำนวนทรัพย์สินที่จ่าย ตามมาตรา ๘๖ เสนอต่อผู้สอบบัญชี

เมื่อผู้สอบบัญชีตรวจสอบและรับรองบัญชีที่ชำระนั้นแล้ว ให้ผู้ชำระบัญชีเสนอต่อ นายทะเบียนสหกรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้สอบบัญชีรับรองบัญชีที่ชำระนั้น เมื่อนายทะเบียน สหกรณ์เห็นชอบด้วยแล้วให้ถือว่าเป็นที่สุดแห่งการชำระบัญชี และให้นายทะเบียนสหกรณ์ถอนชื่อ สหกรณ์ออกจากทะเบียน

มาตรา ๘๘ เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์ให้ความเห็นชอบในการชำระบัญชีตามมาตรา ๘๗ แล้ว ให้ผู้ชำระบัญชีมอบบรรดาสมาชิกและผู้ถือหุ้นและเอกสารทั้งหลายของสหกรณ์ที่ได้ชำระบัญชีเสร็จแล้วนั้น แก่นายทะเบียนสหกรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนสหกรณ์ให้ความเห็นชอบ

ให้นายทะเบียนสหกรณ์รักษาสมุดบัญชีและเอกสารเหล่านี้ไว้อีกสองปีนับแต่วันที่ถอนชื่อสหกรณ์นั้นออกจากทะเบียน

สมุดบัญชีและเอกสารตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีส่วนได้เสียตรวจดูได้โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

มาตรา ๘๙ ในคดีฟ้องเรียกหนี้สินที่สหกรณ์ สมาชิก หรือผู้ชำระบัญชีเป็นลูกหนี้ อยู่ในฐานะเช่นนั้น ห้ามมิให้ฟ้องเมื่อพ้นกำหนดสองปีนับแต่วันที่นายทะเบียนสหกรณ์ถอนชื่อสหกรณ์ออกจากทะเบียน

หมวด ๕

การควบสหกรณ์เข้ากัน

มาตรา ๙๐ สหกรณ์ตั้งแต่สองสหกรณ์อาจควบเข้ากันเป็นสหกรณ์เดียวได้ โดยมติ แห่งที่ประชุมใหญ่ของแต่ละสหกรณ์ และต้องได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

ในการขอความเห็นชอบของนายทะเบียนสหกรณ์ให้ส่งสำเนารายงานการประชุม ใหญ่ของสหกรณ์ที่ลงมติให้ควบเข้ากันได้ด้วย

มาตรา ๙๑ เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์ให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๙๐ แล้ว ให้สหกรณ์ แจ้งเป็นหนังสือไปยังเจ้าหนี้ทั้งปวงของสหกรณ์เพื่อให้ทราบรายการที่ประสงค์จะควบสหกรณ์เข้ากัน และขอให้เจ้าหนี้ผู้มีข้อคัดค้านในการควบสหกรณ์เข้ากันนั้น ส่งคำคัดค้านไปยังสหกรณ์ภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ถ้าไม่มีเจ้าหนี้คัดค้านภายในกำหนดเวลาดังกล่าวนั้น ให้ถือว่าไม่มีคำคัดค้าน
ถ้ามีเจ้าหนี้คัดค้าน สหกรณ์จะควบเข้ากันได้ จงกว่าจะได้ชำระหนี้หรือได้ให้ประกัน เพื่อหนี้รายนั้น

มาตรา ๙๒ ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ของแต่ละสหกรณ์ที่ควบเข้ากัน ตั้ง ผู้แทนขึ้นสหกรณ์ละไม่เกินสามคนเพื่อดำเนินการจดทะเบียนตามมาตรา ๙๓

มาตรา ๙๓ สหกรณ์ที่ตั้งขึ้นใหม่โดยควบเข้ากันนั้น ต้องจดทะเบียนเป็นสหกรณ์ใหม่ โดยยื่นคำขอจดทะเบียนต่อนายทะเบียนสหกรณ์ตามแบบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

ในคำขอจดทะเบียนสหกรณ์ใหม่ ต้องมีผู้แทนของสหกรณ์ที่ควบเข้ากันลงลายมือชื่อ อย่างน้อยสหกรณ์ละสองคนทุกสหกรณ์

คำขอจดทะเบียนสหกรณ์ใหม่ ต้องมีเอกสารดังต่อไปนี้ยื่นพร้อมกับคำขอด้วย

(๑) หนังสือของทุกสหกรณ์ที่ควบเข้ากันนั้นรับรองว่าได้แจ้งไปยังเจ้าหน้าที่ตั้งปวงตาม มาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง และไม่มีเจ้าหน้าที่คัดค้านภายในกำหนด หรือในกรณีที่มีเจ้าหน้าที่คัดค้านสหกรณ์ได้ ชำระหนี้หรือได้ให้ประกันเพื่อหนี้รายนั้นแล้ว

(๒) ข้อบังคับของสหกรณ์ใหม่ที่ขอจดทะเบียนสืบ

(๓) สำเนารายงานการประชุมผู้แทนของสหกรณ์ที่ควบเข้ากันหนึ่งฉบับ

เอกสารตาม (๒) และ (๓) นั้น ผู้แทนของสหกรณ์ต้องลงลายมือชื่อรับรองสองคน

มาตรา ๕๔ เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียนสหกรณ์ที่ควบเข้ากันเป็น สหกรณ์ใหม่แล้ว ให้นายทะเบียนสหกรณ์ถอนชื่อสหกรณ์เดิมที่ได้ควบเข้ากันนั้นออกจากทะเบียน

ให้ผู้แทนของสหกรณ์ที่ควบเข้ากันมีอำนาจหน้าที่และสิทธิเช่นเดียวกับคณะกรรมการ ดำเนินการสหกรณ์จนกว่าจะมีการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ตามมาตรา ๕๐

มาตรา ๕๕ สหกรณ์ใหม่นี้ย่อมได้ไปทั้งทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบ ของสหกรณ์เดิมที่ได้ควบเข้ากันนั้นทั้งสิ้น

หมวด ๖

การแยกสหกรณ์

มาตรา ๕๖ การแยกสหกรณ์จะกระทำมิได้ แต่ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงเขตการปกครอง ท้องที่ หรือแบ่งหน่วยงานหรือสถานประกอบการ จะแยกสหกรณ์ก็ได้หากมีความจำเป็นหรือมีเหตุ ให้ไม่สะดวกแก่การดำเนินงาน

การแยกสหกรณ์ตามวรรคหนึ่งจะกระทำได้โดยสมาชิกของสหกรณ์นั้นจำนวนไม่น้อยกว่า หนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมด หรือไม่น้อยกว่าห้าร้อยคนลงลายมือชื่อทำหนังสือร้องขอแยก สหกรณ์ต่อคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เรียกประชุมใหญ่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับคำร้องขอตามวรรคสอง เพื่อพิจารณาเรื่องการแยกสหกรณ์ ถ้าที่ประชุมใหญ่ได้มีมติเห็นชอบ ให้แยกสหกรณ์ ให้พิจารณาแบ่งแยกทรัพย์สิน ทุน ทุนสำรอง หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบ ของสหกรณ์ตามวิธีการที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

การวินิจฉัยชี้ขาดในเรื่องต่าง ๆ ของที่ประชุมใหญ่ตามวรรคสาม ให้ถือเสียงไม่น้อยกว่า สองในสามของจำนวนสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกที่มาประชุม

ถ้าคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ไม่เรียกประชุมใหญ่ภายในกำหนดเวลาตาม วรรคสาม ให้นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจเรียกประชุมใหญ่ภายในระยะเวลาตามที่เห็นสมควร

มาตรา ๕๗ ในกรณีที่ที่ประชุมใหญ่ได้มีมติไม่เห็นชอบให้แยกสหกรณ์ ถ้าสมาชิกซึ่ง ลงลายมือชื่อทำหนังสือร้องขอแยกสหกรณ์ตามมาตรา ๕๖ วรรคสอง พิจารณาแล้วไม่เห็นด้วยกับมติ ที่ประชุมใหญ่นั้น ให้สมาชิสดังกล่าวทุกคนลงลายมือชื่อทำหนังสือถึงนายทะเบียนสหกรณ์ภายใน กำหนดเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ลงมติ เพื่อให้นายทะเบียนสหกรณ์พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด

ว่าสมควรแยกสหกรณ์หรือไม่ และเมื่อนายทะเบียนสหกรณ์วินิจฉัยชี้ขาดเป็นอย่างไรแล้วให้แจ้งคำวินิจฉัยให้สหกรณ์ทราบ

คำวินิจฉัยของนายทะเบียนสหกรณ์ให้เป็นที่สุด

มาตรา ๙๘ เมื่อที่ประชุมใหญ่ได้มีมติเห็นชอบตามมาตรา ๙๖ หรือนายทะเบียนสหกรณ์วินิจฉัยชี้ขาดให้แยกสหกรณ์ตามมาตรา ๙๗ แล้ว ให้สหกรณ์แจ้งมติที่ประชุมใหญ่ หรือคำวินิจฉัยของนายทะเบียนสหกรณ์เป็นหนังสือไปยังเจ้าหน้าที่ทั้งปวงของสหกรณ์ เพื่อให้ทราบรายการที่ประสงค์จะแยกสหกรณ์ และให้เจ้าหน้าที่ผู้มีข้อคัดค้านในการแยกสหกรณ์นั้นส่งคำคัดค้านไปยังสหกรณ์ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

มาตรา ๙๙ สหกรณ์ที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่โดยการแยกจากสหกรณ์เดิมนั้น ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๓ ส่วนที่ ๑ ว่าด้วยการจดทะเบียนสหกรณ์มาใช้บังคับโดยอนุโลม

คำขอจดทะเบียนสหกรณ์ใหม่ ต้องยื่นพร้อมเอกสาร ดังต่อไปนี้

(๑) สำเนาหนังสือร้องขอแยกสหกรณ์และสำเนารายงานการประชุมใหญ่ที่ได้มีมติเห็นชอบให้แยกสหกรณ์ตามมาตรา ๙๖ วรรคสี่ หรือสำเนาหนังสือนายทะเบียนสหกรณ์ซึ่งวินิจฉัยชี้ขาดให้แยกสหกรณ์ตามมาตรา ๙๗ แล้วแต่กรณี

(๒) สำเนาหนังสือของสหกรณ์ทุกฉบับที่แจ้งไปยังเจ้าหน้าที่ทั้งปวงของสหกรณ์ตามมาตรา ๙๘

(๓) หนังสือของสหกรณ์ที่รับรองว่าไม่มีเจ้าหน้าที่คัดค้านภายในกำหนดหรือสำเนาคำคัดค้านของเจ้าหน้าที่พร้อมทั้งหลักฐานที่แสดงว่าสหกรณ์ได้ชำระหนี้หรือได้ให้ประกันเพื่อหนี้รายนั้นแล้ว

มาตรา ๑๐๐ บรรดาทรัพย์สิน หุ่น หุ่นสำรอง หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบของสหกรณ์เดิมที่ที่ประชุมใหญ่ได้มีมติให้แบ่งแยกตามมาตรา ๙๖ หรือนายทะเบียนสหกรณ์ได้มีคำวินิจฉัยชี้ขาดให้แบ่งแยกตามมาตรา ๙๗ แล้วแต่กรณี ย่อมโอนไปให้แก่สหกรณ์ใหม่ตั้งแต่วันที่นายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียน

หมวด ๗

ชุมนุมสหกรณ์

มาตรา ๑๐๑ สหกรณ์ตั้งแต่ห้าสหกรณ์ขึ้นไปที่ประสงค์จะร่วมกันดำเนินกิจการเพื่อให้เกิดประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ที่เข้าร่วมกันนั้น อาจรวมกันจัดตั้งเป็นชุมนุมสหกรณ์ได้

ชุมนุมสหกรณ์ใดจะมีฐานะเป็นชุมนุมสหกรณ์ระดับภูมิภาคหรือระดับประเทศ จะต้องตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่บรรดาสหกรณ์ในภูมิภาคหรือทั่วประเทศ ที่เป็นสหกรณ์ประเภทเดียวกัน หรือประกอบธุรกิจการผลิต การค้า อุตสาหกรรมหรือบริการอย่างเดียวกัน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติกำหนด

มาตรา ๑๐๒ การจัดตั้งชุมนุมสหกรณ์จะกระทำได้อีกต่อเมื่อที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์แต่ละสหกรณ์ได้มีมติให้เข้าร่วมในการจัดตั้งชุมนุมสหกรณ์นั้นได้

มาตรา ๑๐๓ ในการดำเนินการจัดตั้งชุมนุมสหกรณ์ ให้คณะกรรมการดำเนินการของแต่ละสหกรณ์ตั้งผู้แทนขึ้นสหกรณ์ละหนึ่งคน ประกอบเป็นคณะผู้จัดตั้งชุมนุมสหกรณ์เพื่อดำเนินการจัดตั้งชุมนุมสหกรณ์

การจัดตั้งและการจดทะเบียนชุมนุมสหกรณ์ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๓ ว่าด้วยสหกรณ์มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๐๔ การขอจดทะเบียนชุมนุมสหกรณ์นั้น ให้คณะผู้จัดตั้งชุมนุมสหกรณ์อย่างน้อยห้าคน ลงลายมือชื่อยื่นคำขอต่อนายทะเบียนสหกรณ์

มาตรา ๑๐๕ ให้ชุมนุมสหกรณ์ที่ได้จดทะเบียนแล้วเป็นนิติบุคคลและเป็นสหกรณ์ตามพระราชบัญญัตินี้

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ให้ชุมนุมสหกรณ์มีอำนาจกระทำการได้ตามมาตรา ๔๖ และตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๓ หมวด ๔ หมวด ๕ และหมวด ๖ มาใช้บังคับกับชุมนุมสหกรณ์โดยอนุโลม

มาตรา ๑๐๖ การประชุมใหญ่ชุมนุมสหกรณ์ให้ประกอบด้วยผู้แทนสหกรณ์ที่เป็นสมาชิกของชุมนุมสหกรณ์ ซึ่งคณะกรรมการดำเนินการของแต่ละสหกรณ์เลือกตั้งขึ้นสหกรณ์ละหนึ่งคน ตามที่กำหนดในข้อบังคับของชุมนุมสหกรณ์ ในการประชุมต้องมีผู้แทนสหกรณ์มาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้แทนสหกรณ์ทั้งหมดหรือไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน แล้วแต่กรณี จึงจะเป็นองค์ประชุม

ผู้แทนสหกรณ์คนหนึ่งให้มีเสียงในการลงคะแนนหนึ่งเสียง หรือจะให้มีเสียงเพิ่มขึ้นตามระบบสัดส่วนตามที่กำหนดในข้อบังคับของชุมนุมสหกรณ์นั้นก็ได้

มาตรา ๑๐๗ ในการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการชุมนุมสหกรณ์ ให้ที่ประชุมใหญ่ชุมนุมสหกรณ์เลือกตั้งจากผู้แทนสหกรณ์ที่เป็นสมาชิกของชุมนุมสหกรณ์เป็นกรรมการ ตามจำนวนหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของชุมนุมสหกรณ์

หมวด ๘

สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

มาตรา ๑๐๘ ให้มี “สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย” ประกอบด้วย สมาชิกที่เป็นสหกรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมกิจการสหกรณ์ทุกประเภททั่วราชอาณาจักร ให้มีความเจริญก้าวหน้า อันมิใช่เป็นการหาผลกำไร หรือรายได้มาแบ่งปันกัน

มาตรา ๑๐๙ ให้สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยเป็นนิติบุคคล
 สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยมีสำนักงานใหญ่ในกรุงเทพมหานคร และจะตั้ง
 สำนักงานสาขาชั้น ๓ ที่อื่นใดก็ได้

มาตรา ๑๑๐ สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย มีอำนาจกระทำการต่าง ๆ ภายใน
 ขอบวัตถุประสงค์ตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๐๘ และอำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง

(๑) ส่งเสริมและเผยแพร่กิจการสหกรณ์ ตลอดจนทำการวิจัยและรวบรวมสถิติ
 เกี่ยวกับกิจการสหกรณ์

(๒) แนะนำช่วยเหลือทางวิชาการแก่สหกรณ์ และอำนวยความสะดวกในการติดต่อ
 ประสานงานระหว่างสหกรณ์กับส่วนราชการหรือบุคคลอื่น

(๓) ให้การศึกษาฝึกอบรมวิชาการเกี่ยวกับกิจการของสหกรณ์

(๔) ส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างสหกรณ์ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ หรือ
 สันนิบาตสหกรณ์ของต่างประเทศ หรือองค์การต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศที่มี
 วัตถุประสงค์ทำนองเดียวกัน

(๕) ซื้อ จัดหา จำหน่าย ถิ่นกรรมสิทธิ์ ครอบครอง หรือทำนิติกรรมเกี่ยวกับ
 ทรัพย์สินใด ๆ

(๖) ส่งเสริมธุรกิจการค้า อุตสาหกรรม หรือบริการของสหกรณ์

(๗) สนับสนุนและช่วยเหลือสหกรณ์เพื่อแก้ไขอุปสรรคข้อขัดข้องที่เกี่ยวกับกิจการ
 ของสหกรณ์ซึ่งเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

(๘) เป็นตัวแทนของสหกรณ์ เพื่อรักษาผลประโยชน์อันพึงมีพึงได้จากการสนับสนุน
 ของรัฐ องค์การระหว่างประเทศ หรือภาคเอกชนอื่น

(๙) ร่วมมือกับรัฐบาลในการส่งเสริมสหกรณ์ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่บรรดาสหกรณ์
 อย่างแท้จริง

(๑๐) ดำเนินการอื่นเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ หรือตามที่คณะกรรมการ
 พัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติมอบหมาย

มาตรา ๑๑๑ สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยอาจมีรายได้ ดังต่อไปนี้

(๑) ค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

(๒) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล

(๓) ดอกผลที่เกิดจากทุนกลางของสหกรณ์ไม่จำกัดตามมาตรา ๘

(๔) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้ทูลให้

(๕) เงินหรือทรัพย์สินที่เหลือจากการชำระบัญชีสหกรณ์ตามมาตรา ๘๔ และมาตรา ๘๖

วรรคสอง

(๖) เงินที่ได้จากการจำหน่ายหนังสือวิชาการ เอกสาร หรือสิ่งอื่น

(๗) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับเป็นค่าตอบแทนในการให้บริการ

(๘) ผลประโยชน์ที่ได้จากทรัพย์สินของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

มาตรา ๑๑๒^{๑๖} ให้มีคณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ประกอบด้วย ประธานกรรมการดำเนินการชุมนุมสหกรณ์ระดับประเทศประเภทละหนึ่งคน ในกรณีที่สหกรณ์ประเภทใดไม่มีชุมนุมสหกรณ์ระดับประเทศ ให้มีผู้แทนจากสหกรณ์ประเภทนั้นจำนวนหนึ่งคน เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการอื่นซึ่งที่ประชุมใหญ่ของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย เลือกตั้งจากผู้แทนสหกรณ์ซึ่งเป็นกรรมการดำเนินการ มีจำนวนเท่ากับกรรมการโดยตำแหน่งเป็นกรรมการ

ให้คณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยเลือกตั้งกรรมการเป็นประธานกรรมการคนหนึ่งและรองประธานกรรมการคนหนึ่งหรือหลายคน

ให้คณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยแต่งตั้งผู้อำนวยการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย และให้ผู้อำนวยการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยเป็นเลขาธิการของคณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

หลักเกณฑ์และวิธีการได้มาซึ่งผู้แทนสหกรณ์ที่ไม่มีชุมนุมสหกรณ์ระดับประเทศ ให้เป็นไปตามระเบียบของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

การกำหนดสัดส่วนผู้แทนสหกรณ์ที่จะได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการอื่นให้เป็นไปตามระเบียบในมาตรา ๑๑๓ (๓)

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕๒ มาใช้บังคับแก่คณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยและผู้อำนวยการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย โดยอนุโลม

มาตรา ๑๑๓ ให้คณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย มีหน้าที่บริหารกิจการ ตลอดจนมีอำนาจออกระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามวัตถุประสงค์ของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

การออกระเบียบเกี่ยวกับเรื่องดังต่อไปนี้ ต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยก่อนจึงใช้บังคับได้

(๑) ระเบียบว่าด้วยการใช้จ่ายและการเก็บรักษาเงิน

(๒) ระเบียบว่าด้วยการประชุมใหญ่ของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย และหลักเกณฑ์การจัดส่งผู้แทนของสหกรณ์เข้าร่วมประชุมใหญ่

(๓) ระเบียบว่าด้วยการเลือกตั้ง การประชุม และการดำเนินกิจการของคณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

มาตรา ๑๑๔ ให้กรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี

เมื่อครบวาระดังกล่าวตามวรรคหนึ่ง หากยังมีได้มีการเลือกตั้งกรรมการขึ้นใหม่ ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับเลือกตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับเลือกตั้งอีกได้ แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

^{๑๖} มาตรา ๑๑๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓

มาตรา ๑๑๕^๓ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๑๔ กรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๖) พ้นจากการเป็นสมาชิกของสหกรณ์

ภายใต้บังคับตามวรรคหนึ่ง กรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งเมื่อที่ประชุมใหญ่มีมติให้ถอดถอนออกจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนผู้แทนสหกรณ์ซึ่งมาประชุม

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้กรรมการเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ และให้ถือว่าคณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่ เว้นแต่มีกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงสองในสาม

ในกรณีที่กรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้ที่ประชุมใหญ่สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยเลือกผู้แทนสหกรณ์เป็นกรรมการแทน เว้นแต่วาระของกรรมการที่พ้นจากตำแหน่งเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวัน จะไม่ดำเนินการเลือกตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างก็ได้ และให้ผู้ได้รับเลือกตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน

มาตรา ๑๑๖ ให้คณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยจัดการประชุมใหญ่สามัญปีละหนึ่งครั้งภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

เมื่อมีเหตุอันสมควร คณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยจะเรียกประชุมใหญ่วิสามัญเมื่อใดก็ได้ หรือเมื่อสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดทำหนังสือร้องขอต่อคณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญในหนังสือร้องขอนั้น ต้องระบุว่าประสงค์ให้เรียกประชุมเพื่อการใด

ในกรณีที่สมาชิกเป็นผู้ร้องขอให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญ ให้คณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยเรียกประชุมใหญ่วิสามัญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือร้องขอ

ในกรณีที่คณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยไม่เรียกประชุมใหญ่วิสามัญตามวรรคสาม สมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดอาจทำหนังสือร้องขอภายในหกสิบวันนับแต่วันพ้นกำหนดเวลาตามวรรคสาม เพื่อให้รัฐมนตรีเรียกประชุมใหญ่วิสามัญได้ในกรณีเช่นนี้ให้รัฐมนตรีเรียกประชุมใหญ่วิสามัญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือร้องขอ^{๓๔}

^๓ มาตรา ๑๑๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓

^{๓๔} มาตรา ๑๑๖ วรรคสี่ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓

มาตรา ๑๑๗ ให้ผู้อำนวยการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยมีหน้าที่บริหารกิจการของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยตามระเบียบและนโยบายที่คณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยกำหนด และมีอำนาจบังคับบัญชาเจ้าหน้าที่ของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

ในส่วนกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้ผู้อำนวยการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยเป็นตัวแทนสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย เพื่อการนี้ผู้อำนวยการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยจะมอบอำนาจให้บุคคลใดกระทำการเฉพาะอย่างแทนตามระเบียบที่คณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยกำหนดก็ได้

มาตรา ๑๑๗/๑^๕ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ให้ประธานกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย หรือกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย หรือสหกรณ์ที่เป็นสมาชิกไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยสหกรณ์ ร้องขอให้คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติวินิจฉัยได้

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติให้เป็นที่สิ้นสุด

มาตรา ๑๑๘ ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๓ ส่วนที่ ๔ ว่าด้วยการสอบบัญชีมาใช้บังคับแก่สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยโดยอนุโลม

หมวด ๔

กลุ่มเกษตรกร

มาตรา ๑๑๙ ในกรณีที่คณะบุคคลผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมแต่ยังไม่อาจรวมกันจัดตั้งเป็นสหกรณ์ตามพระราชบัญญัตินี้ได้ จะจัดตั้งเป็นกลุ่มเกษตรกรขึ้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาก็ได้

พระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่ง ให้กำหนดการดำเนินการของกลุ่มเกษตรกร การกำกับกลุ่มเกษตรกร การเลิกกลุ่มเกษตรกร และการควบกลุ่มเกษตรกรเข้ากัน ทั้งนี้ ตามความเหมาะสมแก่ประเภทของกลุ่มเกษตรกรด้วย

มาตรา ๑๒๐ กลุ่มเกษตรกรที่จัดตั้งขึ้นตามมาตรา ๑๑๙ ให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล

มาตรา ๑๒๑ ให้นายทะเบียนสหกรณ์เป็นนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรและมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และมีรองนายทะเบียนสหกรณ์เป็นผู้ช่วย มีอำนาจหน้าที่ตามที่นายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย

^๕ มาตรา ๑๑๗/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓

ให้เกษตรกรและสหกรณ์จังหวัด เป็นนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดที่กลุ่มเกษตรกรตั้งอยู่ และมีอำนาจหน้าที่ตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

สำหรับกรุงเทพมหานครให้นายทะเบียนสหกรณ์เป็นนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรกรุงเทพมหานคร

มาตรา ๑๒๒ ในกรณีที่กลุ่มเกษตรกร โดยมติของที่ประชุมใหญ่ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกที่มาประชุม แสดงความจำนงขอเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์พิจารณาเห็นว่าข้อบังคับของกลุ่มเกษตรกรมีรายการถูกต้องตามมาตรา ๔๓ ให้นายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียนและดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๒๓ เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียนกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ ให้คณะกรรมการกลุ่มเกษตรกรมีฐานะเป็นคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์จนกว่าจะมีคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ซึ่งที่ประชุมใหญ่ได้เลือกตั้งขึ้นใหม่ตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

สหกรณ์ตามวรรคหนึ่งย่อมได้ไปทั้งทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบของกลุ่มเกษตรกรเดิม

มาตรา ๑๒๔ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกร และพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรมอบหมายมีอำนาจเข้าไปตรวจสอบในสำนักงานของกลุ่มเกษตรกรในเวลาทำงานของกลุ่มเกษตรกร ให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ และให้คำชี้แจงแก่ผู้เข้าไปตรวจสอบตามสมควร

ให้ผู้เข้าไปตรวจสอบตามวรรคหนึ่ง แสดงบัตรประจำตัวต่อผู้ซึ่งเกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๑๒๕ ในคดีฟ้องเรียกหนี้ที่กลุ่มเกษตรกร สมาชิก หรือผู้ชำระบัญชีเป็นลูกหนี้ อยู่ในฐานะเช่นนั้น ห้ามมิให้ฟ้องเมื่อพ้นกำหนดสองปีนับแต่วันที่นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรถอนชื่อกลุ่มเกษตรกรออกจากทะเบียน

มาตรา ๑๒๖ ถ้ากลุ่มเกษตรกรเกี่ยวข้องในกิจการใดที่กฎหมายกำหนดให้จดทะเบียน สำหรับการได้มา การจำหน่าย การยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ หรือการยึดหน่วง ซึ่งกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์หรือทรัพย์สินอันเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ในการจดทะเบียนเช่นนั้นให้กลุ่มเกษตรกรได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

มาตรา ๑๒๗ ห้ามมิให้ผู้ใดใช้คำว่า “กลุ่มเกษตรกร” เป็นชื่อหรือส่วนหนึ่งของชื่อ ในทางธุรกิจ เว้นแต่กลุ่มเกษตรกรที่ได้จดทะเบียนตามพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๑๑๙

มาตรา ๑๒๘ ให้นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรและพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรมอบหมาย มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้กรรมการ สมาชิกและเจ้าหน้าที่ของกลุ่ม

เกษตรกรรมมาชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกิจการของกลุ่มเกษตรกรหรือให้ส่งเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินกิจการ หรือรายงานการประชุมของกลุ่มเกษตรกร

หมวด ๑๐

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๑๒๙ ผู้ใดใช้คำว่า “สหกรณ์” หรือ “กลุ่มเกษตรกร” ประกอบกับชื่อหรือส่วนหนึ่งของชื่อในทางธุรกิจ โดยมีได้เป็นสหกรณ์ หรือกลุ่มเกษตรกรที่ได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับอีกตั้งแต่วันละห้าร้อยถึงหนึ่งพันบาทจนกว่าจะได้เลิกใช้

มาตรา ๑๓๐ ผู้ใดไม่มาชี้แจงข้อเท็จจริงหรือไม่ส่งเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงานหรือรายงานการประชุมของสหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์ตามคำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ ผู้ตรวจการสหกรณ์ ผู้สอบบัญชี หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมายซึ่งสั่งการตามมาตรา ๑๗ หรือไม่มาชี้แจงข้อเท็จจริง หรือไม่ส่งเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงานหรือรายงานการประชุมของกลุ่มเกษตรกรตามคำสั่งของนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกร หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรมอบหมายตามมาตรา ๑๒๘ แล้วแต่กรณี ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๑๓๑ ผู้ใดขัดขวาง หรือไม่ให้คำชี้แจงแก่นายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ ผู้ตรวจการสหกรณ์ ผู้สอบบัญชี หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมายตามมาตรา ๑๘ หรือขัดขวางหรือไม่ให้คำชี้แจงแก่นายทะเบียน กลุ่มเกษตรกรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรมอบหมายตามมาตรา ๑๒๔ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๑๓๒ ผู้ใดฝ่าฝืนไม่จัดการรักษาทรัพย์สินของสหกรณ์ หรือไม่ส่งมอบทรัพย์สิน สมุดบัญชี เอกสาร และสิ่งอื่นของสหกรณ์ให้แก่ผู้ชำระบัญชีตามมาตรา ๗๘ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๑๓๓ ผู้ใดฝ่าฝืนไม่แก้ไขข้อบกพร่องตามที่นายทะเบียนสหกรณ์สั่งการตามมาตรา ๒๒ (๑) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๓๔ ให้ถือว่าบรรดาสหกรณ์จำกัด ชุมนุมสหกรณ์ สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย และกลุ่มเกษตรกรตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑ ที่มีอยู่ในวันที่

พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นสหกรณ์ ชุมนุมสหกรณ์ สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย และกลุ่ม
เกษตรกร ตามพระราชบัญญัตินี้

ให้ออนเงินทุนหมุนเวียนส่งเสริมการสหกรณ์มาเป็นของกองทุนพัฒนาสหกรณ์ตาม
มาตรา ๒๗

มาตรา ๑๓๕ ชุมนุมสหกรณ์ที่มีอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ แต่มีจำนวน
สหกรณ์เป็นสมาชิกต่ำกว่าอัตราที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๐๑ ให้เป็นชุมนุมสหกรณ์ต่อไปได้

มาตรา ๑๓๖ ข้อบังคับของสหกรณ์ที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ
ยังคงใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้

ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ คงดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบวาระ
ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์นั้น โดยให้ถือว่าเป็นการดำรงตำแหน่งในวาระแรก

มาตรา ๑๓๗ สหกรณ์ไม่จำกัดตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑ ที่มีอยู่ใน
วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ถ้าประสงค์จะจัดตั้งเป็นสหกรณ์ตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องยื่นคำขอจด
ทะเบียนตามหมวด ๓ ส่วนที่ ๑ ว่าด้วยการจัดตั้งและการจดทะเบียนสหกรณ์ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน
นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ถ้าไม่มีการจดทะเบียนตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนสหกรณ์ส่งเลิกสหกรณ์ไม่จำกัดนั้น
และตั้งผู้ชำระบัญชีขึ้นทำการชำระบัญชี โดยให้นำบทบัญญัติในหมวด ๔ ว่าด้วยการชำระบัญชีมาใช้
บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๓๘ ให้บรรดาพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ หรือ
คำสั่งที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับยังคงใช้บังคับ
ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง
ประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว ทำให้มีบทบัญญัติหลายประการไม่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาการสหกรณ์ให้ทันต่อสภาพการแข่งขันกับระบบธุรกิจในปัจจุบัน ประกอบกับพระราชบัญญัติดังกล่าวได้รวมบทบัญญัติเกี่ยวกับกลุ่มเกษตรกร ซึ่งสมควรปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้นเช่นเดียวกัน ดังนั้น จึงเห็นสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ที่ใช้บังคับอยู่เดิมทั้งฉบับ โดยจัดระบบสหกรณ์ให้สหกรณ์มีชนิดเดียวคือสหกรณ์ที่สมาชิกมีความรับผิดชอบจำกัดเท่าจำนวนหุ้นที่ถือ เพื่อให้สหกรณ์พัฒนาไปด้วยความมั่นคง ในด้านการกำกับและส่งเสริมกิจการสหกรณ์ ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติขึ้น เพื่อทำหน้าที่เสนอความเห็นต่อรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบายและแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์ จัดให้มีกองทุนเพื่อพัฒนาสหกรณ์เพื่อให้ความช่วยเหลือด้านการเงินแก่บรรดาสหกรณ์ ปรับปรุงองค์ประกอบและวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย นอกจากนี้ ได้ปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับกลุ่มเกษตรกร เพื่อให้มีการพัฒนาไปสู่การจัดตั้งสหกรณ์อย่างเป็นระบบ ตลอดจนปรับปรุงบทกำหนดโทษให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

*พระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕^{๑๖}

มาตรา ๑๒๒ ในพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้แก้ไขคำว่า “ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์” เป็น “อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์” และคำว่า “กระทรวงเกษตรและสหกรณ์” เป็น “กรมส่งเสริมสหกรณ์”

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้บัญญัติให้จัดตั้งส่วนราชการขึ้นใหม่โดยมีภารกิจใหม่ ซึ่งได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม นั้นแล้ว และเนื่องจากพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติให้โอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ รัฐมนตรีผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่ โดยให้มีการแก้ไขบทบัญญัติต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ที่โอนไปด้วย ฉะนั้น เพื่ออนุวัติให้เป็นไปตามหลักการที่ปรากฏในพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงสมควรแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้สอดคล้องกับการโอนส่วนราชการ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องมีความชัดเจนในการใช้กฎหมายโดยไม่ต้องไปค้นหาในกฎหมายโอนอำนาจหน้าที่ว่าตามกฎหมายใดได้มีการโอนภารกิจของส่วนราชการหรือผู้รับผิดชอบตามกฎหมายนั้นไปเป็นของหน่วยงานใดหรือผู้ใดแล้ว โดยแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้มีการเปลี่ยนชื่อส่วนราชการ รัฐมนตรีผู้ดำรงตำแหน่งหรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการให้ตรงกับการโอนอำนาจหน้าที่ และเพิ่มผู้แทนส่วนราชการในคณะกรรมการให้ตรงตามภารกิจที่มีการตัดโอนจากส่วนราชการเดิมมาเป็นของส่วนราชการใหม่ รวมทั้งตัดส่วนราชการเดิมที่มีการยุบเลิกแล้ว ซึ่งเป็นการแก้ไขให้ตรงตามพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

^{๑๖} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๙/ตอนที่ ๑๐๒ ก/หน้า ๖๖/๘ ตุลาคม ๒๕๔๕

พระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓^{๓๗}

มาตรา ๑๖ ให้คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ คณะกรรมการบริหาร กพส. และคณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ คงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ คณะกรรมการบริหาร กพส. และคณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ต้องดำเนินการจัดให้มีคณะกรรมการดังกล่าวภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๑๗ ให้อัตราค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติกำหนดตามมาตรา ๖๐ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ คงใช้บังคับได้ต่อไปจนกว่าจะมีกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๖๐ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๘ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ มีบทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน และไม่เอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินกิจการของสหกรณ์ สมควรปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับองค์ประกอบและการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการ ลักษณะต้องห้ามของกรรมการหรือผู้จัดการ หลักเกณฑ์การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย การแต่งตั้งรองนายทะเบียนสหกรณ์ เงินค่าหุ้น การตั้งผู้รับโอนประโยชน์ของสมาชิกผู้ตาย อำนาจหน้าที่ของสหกรณ์ในการรับฝากเงิน หลักเกณฑ์ในการกำหนดอัตราค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย อำนาจของรัฐมนตรีในการเรียกประชุมใหญ่วิสามัญและแนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินการของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ให้ครอบคลุมและเหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อให้การดำเนินกิจการของสหกรณ์สามารถลุล่วงไปได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ณัฐพร/แก้ไข

พลรัฐวิชัย/ตรวจ

๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๖

^{๓๗} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๗/ตอนที่ ๒๖ ก/หน้า ๑/๒๑ เมษายน ๒๕๕๓

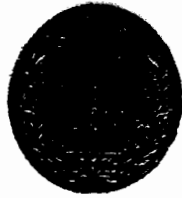
ร่าง

พระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

(พลเรือเอก ศักดิ์สิทธิ์ เชิดบุญเมือง
สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

(๓๕)



ตามหนังสือ ๑๐๓๖/พ.ต.ร
ปฏิบัติหน้าที่
สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
เลขรับ 8๖
วันที่ 6 มี.ค. 2560
เวลา 1๖.17 น.

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ถนนอุทองใน คลุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

66 ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ

ด้วยข้าพเจ้าและสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติผู้มีรายชื่อแนบท้ายนี้ ขอเสนอ ร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. พร้อมด้วยบันทึกหลักการ เหตุผล และบันทึกวิเคราะห์ สรุปสาระสำคัญ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณา ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แนบ มาพร้อมนี้

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

กลุ่มงานบริหารทั่วไป
รับที่ ๑๓ / ๖๐ วันที่ ๖ / มี.ค. / ๖๐
เวลา ๑๕.๑๕ น. ส่ง กู้คดี
สำนักการประชุม

กลุ่มงานนิติ
รับที่ ๑ (๕) / ๒๕๖๐
วันที่ ๖ / มี.ค. / ๖๐
เวลา ๑๕.๑๕ น.
สำนักการประชุม

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

พลเรือเอก

(Signature)

(ศักดิ์สิทธิ์ เข็ดบุญเมือง)

สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ หมายเลข ๒๑๓ ✓

ผู้ร่วมเสนอ ร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ประกอบด้วย

๑. *(Signature)*
(พรศักดิ์ เกษมณี)
หมายเลขสมาชิก ๐๑๐ ✓

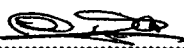
๒. *(Signature)*
(เอกพงษ์ งามพิศ)
หมายเลขสมาชิก ๐๕๐ ✓


๓. *(Signature)*
(อ. สันติ อำนวย)
หมายเลขสมาชิก 147 ✓


๔. *(Signature)*
(วิมล วัฒน)
หมายเลขสมาชิก 153 ✓

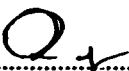
กลุ่มงานบริหาร
(Signature)
(น.ส. ช่างพร ช่างพร)

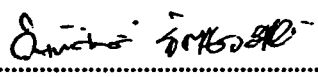
๕. ...

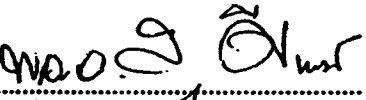
๕. น.อ. 
(..... น.อ. น.น.น.)
หมายเลขสมาชิก ๒๑๔ ✓

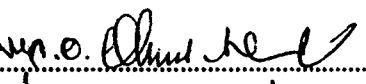
๖. น.อ. 
(..... น.อ. น.น.น.)
หมายเลขสมาชิก ๐๙๔ ✓

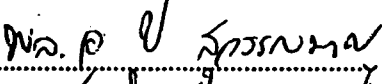
๗. 
(..... น.อ. น.น.น.)
หมายเลขสมาชิก ๑๙๘ ✓

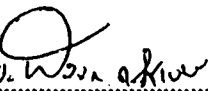
๘. น.อ. 
(..... น.อ. น.น.น.)
หมายเลขสมาชิก ๑๙๙ ✓

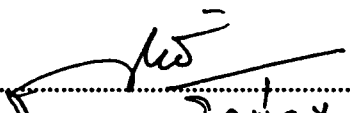
๙. 
(..... น.อ. น.น.น.)
หมายเลขสมาชิก ๐๑๓ ✓

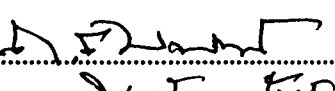
๑๐. น.อ. 
(..... น.อ. น.น.น.)
หมายเลขสมาชิก ๑๗๙ ✓


๑๑. น.อ. 
(..... น.อ. น.น.น.)
หมายเลขสมาชิก ๐๗๕ ✓

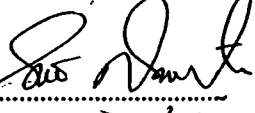
๑๒. น.อ. 
(..... น.อ. น.น.น.)
หมายเลขสมาชิก ๓๐ ✓

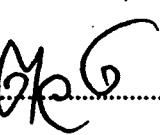
๑๓. น.อ. 
(..... น.อ. น.น.น.)
หมายเลขสมาชิก ๑๘๔ ✓

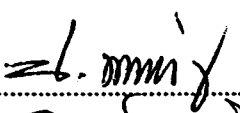
๑๔. 
(..... น.อ. น.น.น.)
หมายเลขสมาชิก ๒๓๕ ✓

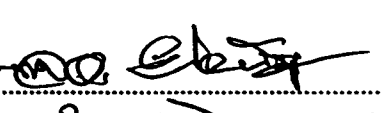
๑๕. 
(..... น.อ. น.น.น.)
หมายเลขสมาชิก ๑๙๖ ✓


๑๖. 
(..... น.อ. น.น.น.)
หมายเลขสมาชิก ๑๒๖ ✓

๑๗. น.อ. 
(..... น.อ. น.น.น.)
หมายเลขสมาชิก ๒๑๐ ✓

๑๘. 
(..... น.อ. น.น.น.)
หมายเลขสมาชิก ๑๙๖ ✓

๑๙. 
(..... น.อ. น.น.น.)
หมายเลขสมาชิก ๐๖๗ ✓

๒๐. 
(..... น.อ. น.น.น.)
หมายเลขสมาชิก ๑๗๔ ✓

กรมการทะเบียนราษฎร


(น.ส. สุภาภรณ์ วัฒนชัย)

[Signature]

๒๑. (สมาชิกวิมลวิทย)
หมายเลขสมาชิก 109 ✓

๒๓. (สมาชิกวิมลวิทย)
หมายเลขสมาชิก 190 ✓

๒๕. (สมาชิกวิมลวิทย)
หมายเลขสมาชิก 20 ✓

๒๗. (สมาชิกวิมลวิทย)
หมายเลขสมาชิก ๓๖ ✓

๒๙. (สมาชิกวิมลวิทย)
หมายเลขสมาชิก ๑๐๓ ✓

๓๑. (สมาชิกวิมลวิทย)
หมายเลขสมาชิก ๒๖๖ ✓

๓๓. (สมาชิกวิมลวิทย)
หมายเลขสมาชิก ๑๐๑ ✓

๓๕. (สมาชิกวิมลวิทย)
หมายเลขสมาชิก 42 ✓

[Signature]

๒๒. (สมาชิกวิมลวิทย)
หมายเลขสมาชิก 125 ✓

๒๔. (สมาชิกวิมลวิทย)
หมายเลขสมาชิก 216 ✓

๒๖. (สมาชิกวิมลวิทย)
หมายเลขสมาชิก ๑๕๖ ✓

๒๘. (สมาชิกวิมลวิทย)
หมายเลขสมาชิก ๑๕๗ ✓

๓๐. (สมาชิกวิมลวิทย)
หมายเลขสมาชิก ๑๗๐ ✓

๓๒. (สมาชิกวิมลวิทย)
หมายเลขสมาชิก 152 ✓

๓๔. (สมาชิกวิมลวิทย)
หมายเลขสมาชิก

๓๖. (สมาชิกวิมลวิทย)
หมายเลขสมาชิก

กรมราชทัณฑ์
[Signature]
(น.ส. สุภาวดี ชื่นชม)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังต่อไปนี้

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมนิยามคำว่า “สหกรณ์” เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการสหกรณ์สากลของสัมพันธภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ (THE INTERNATIONAL CO-OPERATIVES ALLIANCE : ICA) (แก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “สหกรณ์”)

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมโครงสร้างของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เพื่อให้คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ สามารถดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๙)

(๓) แก้ไขเพิ่มเติมอำนาจของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ให้มีอำนาจในการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่งหรือข้อกำหนดตามอำนาจและหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ เพื่อความสะดวกและให้เกิดความคล่องตัวในการกำกับดูแลสหกรณ์หรือเรื่องอื่น ๆ และเพื่อการพัฒนาสหกรณ์ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๐)

(๔) แก้ไขเพิ่มเติมกรอบระยะเวลาเพื่อให้คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ มีการประชุมที่ชัดเจนเพื่อให้สามารถพิจารณาอนุมัติและอนุญาตในเรื่องที่สำคัญ และเพื่อให้มีหน่วยงานหลักที่จะนำนโยบายคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ไปสู่การปฏิบัติให้เป็นไปอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓)

(๕) กำหนดให้มีคณะอนุกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ของสหกรณ์เพื่อให้การพิจารณาดำเนินการเกิดความรวดเร็วและชัดเจน และกำหนดให้คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติยังสามารถแต่งตั้งคณะอนุกรรมการอื่น ๆ ได้ตามความจำเป็น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๔)

(๖) แก้ไขเพิ่มเติมโดยกำหนดให้ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นนายทะเบียนสหกรณ์ เพื่อให้มีอำนาจสั่งการและบังคับบัญชาหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องภายในกระทรวงได้อย่างเหมาะสม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่งและวรรคสอง)

(๗) กำหนดให้นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจหน้าที่ในการฟื้นฟูสหกรณ์ที่ประสบปัญหา โดยมีต้องนำเรื่องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมและเพื่อให้การแก้ไขปัญหารวดเร็วและทันท่วงที ตลอดจนมีอำนาจในการที่จะเรียกบุคคลใด ๆ ซึ่งรวมถึงบุคคลภายนอกที่กระทำให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์มาให้ข้อมูลข้อเท็จจริง (เพิ่มเติมมาตรา ๑๖ (๘/๑) (๘/๒) และแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๗)

(๘) แก้ไขเพิ่มเติมให้นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจในการฟ้องร้องบุคคลภายนอกที่ทำให้สหกรณ์เกิดความเสียหาย (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๑)

(๙) แก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำของกฎหมายให้มีความชัดเจนและเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการตีความกฎหมาย และแก้ไขเพิ่มเติมให้นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจในการดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสหกรณ์แทนคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ที่กระทำให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องและรักษาผลประโยชน์ของสหกรณ์ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๒ (๒) (๓))

(๑๐) แก้ไขเพิ่มเติมให้คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติมีอำนาจในการกำหนดข้อยกเว้นและคุณสมบัติของสมาชิกสมทบได้โดยไม่อยู่ภายใต้บังคับมาตรา ๓๓ (๑) และ (๒) (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๑)

(๑๑) แก้ไขเพิ่มเติมให้คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติมีอำนาจในการกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ทุกประเภทเพื่อให้สามารถเปลี่ยนแปลงวาระการดำรงตำแหน่งได้ตามความเหมาะสม (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๐ วรรคสาม)

(๑๒) แก้ไขเพิ่มเติมให้คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เป็นผู้กำหนดคุณสมบัติของผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ เพื่อให้ได้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถและปราศจากการแทรกแซงของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๓)

(๑๓) แก้ไขเพิ่มเติมให้สหกรณ์ต่างประเภทสามารถรวมกันเป็นชุมนุมสหกรณ์ภายใต้กรอบของกฎหมายที่ชัดเจน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๐๑ วรรคสอง)

(๑๔) แก้ไขเพิ่มเติมโดยเปลี่ยนแปลงนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัด เพื่อให้กลุ่มเกษตรกรสามารถประสานงานระหว่างกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้อย่างเป็นระบบและเพื่อให้เกิดความสะดวกและรวดเร็ว โดยกำหนดให้สหกรณ์จังหวัดเป็นนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัด และผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์กรุงเทพมหานคร พื้นที่ ๑ และผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์กรุงเทพมหานคร พื้นที่ ๒ เป็นนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรกรุงเทพมหานครเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๒๑)

เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานและมีบทบัญญัติบางประการที่ไม่ทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน สหกรณ์ขาดการเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ และการกำหนดคุณสมบัติของสมาชิกสมทบที่ไม่เหมาะสม อีกทั้งนายทะเบียนสหกรณ์ไม่มีอำนาจหน้าที่มากพอที่จะแก้ไขปัญหาของสหกรณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างทันที่ รวมถึงการดำเนินการกับบุคคลภายนอกที่มากกระทำให้เกิดความเสียหายกับสหกรณ์ โดยการเปลี่ยนแปลงนายทะเบียนและแก้ไขอำนาจหน้าที่ให้นายทะเบียนสหกรณ์และคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติให้สามารถดำเนินกิจกรรมและกำหนดกรอบภารกิจของสหกรณ์ภายใต้อำนาจของกฎหมายได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

(๔๑)

ร่าง
พระราชบัญญัติ
สหกรณ์ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

.....

.....

.....

.....

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์

.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในบทนิยามคำว่า “สหกรณ์” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“สหกรณ์” หมายความว่า องค์การอิสระของบุคคล ซึ่งรวมกันด้วยความสมัครใจ เพื่อสนองความต้องการและมุ่งหมายร่วมกันทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม โดยการดำเนินกิจการที่เป็นเจ้าของร่วมกัน และได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔ ให้มีคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ประกอบด้วย รัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการ

พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ประธานกรรมการสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ประธานกรรมการสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ประธานสภาเกษตรกรแห่งชาติ ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ประธานกรรมการธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ผู้แทนสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นกรรมการดำเนินการ ประธานกรรมการดำเนินการชุมนุมสหกรณ์ระดับประเทศประเภทละหนึ่งคน เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกินห้าคน โดยคัดเลือกจากผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นที่ประจักษ์ในด้านกฎหมาย ด้านการบัญชี ด้านการเงิน ด้านการตลาด และด้านการสหกรณ์ เป็นกรรมการ ทั้งนี้ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ

ให้อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ เป็นกรรมการและเลขานุการ ผู้อำนวยการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๐ คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในเรื่องนโยบายและแนวทางในการพัฒนาการสหกรณ์ให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ รวมถึงการออกกฎกระทรวงและประกาศตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ และพิจารณาเรื่องอื่นใดที่เกี่ยวกับสหกรณ์ตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

(๒) กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการสหกรณ์ให้สอดคล้องกับระยะเวลาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(๓) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขและแนวปฏิบัติในการกำกับ ส่งเสริม และพัฒนาสหกรณ์ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล รวมทั้งการร่วมมือกับภาคเอกชนให้มีส่วนในการพัฒนาการสหกรณ์

(๔) กำหนดแนวทางในการประสานงานระหว่างส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือภาคเอกชน เพื่อให้การส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสหกรณ์

(๕) พิจารณาแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น ตลอดจนข้อขัดข้องที่ทำให้นโยบายและแผนการพัฒนาการสหกรณ์ไม่อาจบรรลุเป้าหมาย

- (๖) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่มอบหมาย
- (๗) ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่งหรือข้อกำหนดตามอำนาจและหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้
- (๘) มีอำนาจและหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติ สหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๓ ให้คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ มีการประชุมกัน ตามภารกิจ แต่ต้องมีการประชุมกันทุก ๆ สามเดือนเป็นอย่างน้อย การประชุมคณะกรรมการต้องมี กรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมครั้งใดถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ในกรณีที่ประธานกรรมการและรองประธานกรรมการ ไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธาน ในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่ง ในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียง ชี้ขาด

ในกรณีที่ประธานออกเสียงชี้ขาด ต้องให้มีบันทึกเหตุผลทั้งสองฝ่ายไว้ด้วย

ให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ พัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ

มาตรา ๑๔ ให้คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติแต่งตั้งคณะกรรมการ อุตสาหกรรม คณะอนุกรรมการพัฒนาบุคลากรสหกรณ์ คณะติดตาม กำกับการเงิน การบัญชี หรือคณะอื่น ตามความจำเป็น โดยคำนึงถึงความเชี่ยวชาญในแต่ละด้าน เพื่อพิจารณาหรือกระทำการใด ๆ ตามที่ คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติมอบหมายก็ได้

การประชุมของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่งให้นำมาตรา ๑๓ มาใช้บังคับ โดยอนุโลม

คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และการดำเนินงานอื่นของคณะกรรมการให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ประกาศกำหนด

มาตรา ๑๕ ให้ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นนายทะเบียนสหกรณ์
ให้นายทะเบียนสหกรณ์แต่งตั้งข้าราชการที่เกี่ยวข้องเป็นรองนายทะเบียนสหกรณ์
ไม่เกินสองคน มีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่นายทะเบียนสหกรณ์
มอบหมาย

การแต่งตั้งตามวรรคสองให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๘/๑) และ (๘/๒) ของมาตรา ๑๖
แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒

“(๘/๑) มีคำสั่งให้สหกรณ์จัดทำแผนฟื้นฟูสหกรณ์

(๘/๒) สั่งให้บุคคลใด ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องมาชี้แจงข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการ
ของสหกรณ์”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒
และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๗ นายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ ผู้ตรวจการสหกรณ์
ผู้สอบบัญชีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมายมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือ
ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ผู้ตรวจสอบกิจการ ผู้จัดการ เจ้าหน้าที่ สมาชิกของสหกรณ์
หรือบุคคลใด ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องมาชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกิจการของสหกรณ์ หรือให้
ส่งเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงาน หรือรายงานการประชุมของสหกรณ์ได้”

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และ
ให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๑ ในกรณีที่กรรมการ ผู้จัดการ เจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ หรือบุคคลใด ๆ
ทำให้สหกรณ์เสียหาย ถ้าสหกรณ์ไม่ร้องทุกข์หรือฟ้องคดีให้นายทะเบียนสหกรณ์หรือรองนายทะเบียน
สหกรณ์ร้องทุกข์หรือฟ้องคดีแทนสหกรณ์ได้และให้พนักงานอัยการรับว่าต่างให้สหกรณ์ โดยให้สหกรณ์
เป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการร้องทุกข์ ฟ้องคดีหรือการว่าต่างแก่นายทะเบียนสหกรณ์
รองนายทะเบียนสหกรณ์ หรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี”

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความใน (๒) และ (๓) ของมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติ สหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๒) ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ระงับการปฏิบัติในส่วนที่เป็นเหตุ ให้เกิดข้อบกพร่องหรือเสื่อมเสียผลประโยชน์ของสมาชิกหรือสหกรณ์

(๓) ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์หยุดปฏิบัติหน้าที่เป็นการชั่วคราว และให้ นายทะเบียนสหกรณ์แต่งตั้งบุคคลอื่นดำเนินการแทนคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ตามที่เห็นสมควร โดยให้ถือว่าคำสั่งดังกล่าวเป็นมติที่ประชุมใหญ่เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องหรือเสื่อมเสียผลประโยชน์ของ สหกรณ์หรือสมาชิคนั้นให้แล้วเสร็จและดำเนินกิจการตามปกติโดยเร็ว”

มาตรา ๑๑ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๑ ให้คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติประกาศกำหนดประเภท ของสหกรณ์และคุณสมบัติของบุคคลที่สามารถรับสมาชิกสมทบได้โดยไม่อยู่ภายใต้บังคับมาตรา ๓๓ (๑) และ (๒)”

มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในวรรคสามของมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“กรรมการดำเนินการสหกรณ์ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับเลือกตั้งอีกได้ แต่ต้อง ไม่เกินสองวาระติดต่อกันหรือตามที่คณะกรรมการกำหนด”

มาตรา ๑๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕๓ ให้สหกรณ์มีผู้ตรวจสอบกิจการ ซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิก หรือบุคคลภายนอกเพื่อดำเนินการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์แล้วทำรายงานเสนอต่อที่ประชุมใหญ่

จำนวนผู้ตรวจสอบกิจการตามวรรคหนึ่ง คุณสมบัติ วิธีการรับสมัครและการพ้น จากการเป็นผู้ตรวจสอบกิจการ ตลอดจนสิทธิและหน้าที่ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการพัฒนาการ สหกรณ์แห่งชาติประกาศกำหนด”

ลักษณะต้องห้ามของผู้ตรวจสอบกิจการให้นำความในมาตรา ๕๒ มาบังคับใช้ โดยอนุโลม”

(๔๖)

มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา ๑๐๑ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ชุมนุมสหกรณ์ใดจะมีฐานะเป็นชุมนุมสหกรณ์ระดับภูมิภาคหรือระดับประเทศ จะต้องตั้งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่บรรดาสหกรณ์ในภูมิภาคหรือทั่วประเทศ ที่เป็นสหกรณ์ประเภทเดียวกัน หรือต่างประเภทที่ประสงค์จะเชื่อมโยงเครือข่ายประกอบธุรกิจการผลิต การค้า เกษตรกรรม อุตสาหกรรมหรือบริการอย่างเดียวกัน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติกำหนด”

มาตรา ๑๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๒๑ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๒๑ ให้นายทะเบียนสหกรณ์เป็นนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรและมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และมีรองนายทะเบียนสหกรณ์เป็นผู้ช่วย มีอำนาจหน้าที่ตามที่นายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย

ให้สหกรณ์จังหวัด เป็นนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดที่กลุ่มเกษตรกร ตั้งอยู่ และมีอำนาจหน้าที่ตามระเบียบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

สำหรับกรุงเทพมหานครให้ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์กรุงเทพมหานคร พื้นที่ ๑ และผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์กรุงเทพมหานคร พื้นที่ ๒ เป็นนายทะเบียน กลุ่มเกษตรกรกรุงเทพมหานคร”

มาตรา ๑๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รักษาการ ตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

(พลเรือเอก ศักดิ์สิทธิ์ เชิดบุญเมือง
สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

๑. เหตุผลความจำเป็นในการเสนอร่างกฎหมาย

โดยที่พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานและมีบทบัญญัติบางประการที่ไม่ทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน สหกรณ์ขาดการเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ และการกำหนดคุณสมบัติของสมาชิกสมทบที่ไม่เหมาะสม อีกทั้งนายทะเบียนสหกรณ์ไม่มีอำนาจหน้าที่มากพอที่จะแก้ไขปัญหาของสหกรณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างทันที่ รวมไปถึงการดำเนินการกับบุคคลภายนอกที่มากกระทำ ให้เกิดความเสียหายกับสหกรณ์ โดยการเปลี่ยนแปลงนายทะเบียนและแก้ไขอำนาจหน้าที่แก่นายทะเบียนสหกรณ์และคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติให้สามารถดำเนินกิจกรรมและกำหนดกรอบภารกิจของสหกรณ์ภายใต้อำนาจของกฎหมายได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่มีผลบังคับใช้มาเป็นเวลานานจนไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้ และเพื่อให้กฎหมายมีความทันสมัยและทันต่อสถานการณ์ของสภาพสังคมในปัจจุบัน จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนสหกรณ์และคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ และการเชื่อมโยงระบบสหกรณ์ในประเภทต่าง ๆ ให้มีความเหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพ อันจะเกิดประโยชน์สูงสุดตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

๓. สาระสำคัญของร่างกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมนิยามคำว่า “สหกรณ์” เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการสหกรณ์สากลของสัมพันธภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ (THE INTERNATIONAL CO-OPERATIVES ALLIANCE : ICA) (แก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “สหกรณ์”)

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมโครงสร้างของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เพื่อให้คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ สามารถดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๓) แก้ไขเพิ่มเติมอำนาจของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ให้มีอำนาจในการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่งหรือข้อกำหนดตามอำนาจและหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ เพื่อความสะดวกและให้เกิดความคล่องตัวในการกำกับดูแลสหกรณ์หรือเรื่องอื่น ๆ และเพื่อการพัฒนาสหกรณ์ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

(๔) แก้ไขเพิ่มเติมกรอบระยะเวลาเพื่อให้คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ มีการประชุมที่ชัดเจนเพื่อให้สามารถพิจารณาอนุมัติและอนุญาตในเรื่องที่สำคัญ และเพื่อให้มีหน่วยงานหลักที่จะนำนโยบายคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ไปสู่การปฏิบัติให้เป็นไปอย่างชัดเจน และเป็นรูปธรรม

(๕) กำหนดให้มีคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ของสหกรณ์เพื่อให้การพิจารณาคำเนินการเกิดความรวดเร็วและชัดเจน และกำหนดให้คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติยังสามารถแต่งตั้งคณะกรรมการอื่น ๆ ได้ตามความจำเป็น

(๖) แก้ไขเพิ่มเติมโดยกำหนดให้ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นนายทะเบียนสหกรณ์ เพื่อให้มีอำนาจสั่งการและบังคับบัญชาหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องภายในกระทรวงได้อย่างเหมาะสม

(๗) กำหนดให้นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจหน้าที่ในการฟื้นฟูสหกรณ์ที่ประสบปัญหา โดยมีต้องนำเรื่องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมและเพื่อให้การแก้ไขปัญหารวดเร็วและทันทั่วถึง ตลอดจนมีอำนาจในการที่จะเรียกบุคคลใด ๆ ซึ่งรวมถึงบุคคลภายนอกที่กระทำให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์มาให้ข้อมูลข้อเท็จจริง

(๘) แก้ไขเพิ่มเติมให้นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจในการฟ้องร้องบุคคลภายนอกที่ทำให้สหกรณ์เกิดความเสียหาย

(๙) แก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำของกฎหมายให้มีความชัดเจนและเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการตีความกฎหมาย และแก้ไขเพิ่มเติมให้นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจในการดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสหกรณ์แทนคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ที่กระทำให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องและรักษาผลประโยชน์ของสหกรณ์

(๑๐) แก้ไขเพิ่มเติมให้คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติมีอำนาจในการกำหนด ข้อยกเว้นและคุณสมบัติของสมาชิกสหกรณ์ได้โดยไม่อยู่ภายใต้บังคับมาตรา ๓๓ (๑) และ (๒)



"การตราพระราชบัญญัติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ"

"พระมหากษัตริย์ทรงตราพระราชบัญญัติโดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัติจะเสนอได้ก็แต่โดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติร่วมกันจำนวนไม่น้อยกว่า ยี่สิบห้าคน หรือคณะรัฐมนตรี หรือสภาปฏิรูปแห่งชาติตามมาตรา ๓๑ วรคสอง แต่ร่างพระราชบัญญัติ เกี่ยวด้วยการเงินจะเสนอได้ก็แต่โดยคณะรัฐมนตรี

ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินตามวรรคสอง หมายความว่าร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการตั้งขึ้น ยกเลิก ลด เปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อน หรือวางระเบียบการบังคับอันเกี่ยวกับภาษีหรืออากร การจัดสรร รับ รักษา หรือจ่ายเงินแผ่นดิน หรือการโอนงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน การกู้เงิน การค้ำประกัน หรือการใช้จ่ายเงินกู้ หรือการดำเนินการที่ผูกพันทรัพย์สินของรัฐ หรือเงินตรา

ในกรณีเป็นที่สงสัยว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นร่างพระราชบัญญัติ เกี่ยวกับการเงินหรือไม่ ให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้วินิจฉัย

ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติหรือสภาปฏิรูปแห่งชาตินั้น คณะรัฐมนตรีอาจขอรับไปพิจารณา ก่อนสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะรับหลักการก็ได้

การตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้กระทำโดยวิธีการที่บัญญัติไว้ในมาตรา นี้ แต่การเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ให้กระทำโดยคณะรัฐมนตรีหรือผู้รักษาการตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น"

(บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗, มาตรา ๑๔)